

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ ПРЕЗ 2013 Г.

София, 2014 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съкращения и акроними.....	3
Въведение.....	7
Органи на управление на НОИ.....	9
Дейности на НОИ в специализираната и общата администрация.....	13
I. Пенсионно осигуряване.....	13
II. Европейски регламенти и международни договори.....	20
III. Осигуряване и краткосрочни плащания.....	25
IV. Осигурителен архив.....	41
V. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси.....	51
VI. Анализ, планиране и прогнозиране.....	66
VII. Правно обслужване.....	74
VIII. Финансово-счетоводна дейност.....	78
IX. Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване.....	83
X. Обществени комуникации и международно сътрудничество.....	103
XI. Сигурност.....	110
XII. Финансов контрол.....	112
XIII. Вътрешен одит.....	114
XIV. Инспекторат.....	116
Приложения.....	118
1. Стратегия на НОИ (2012-2014 г.).....	119
2. Обща организационна схема на НОИ.....	121
3. Административна структура на НОИ.....	122
4. Административна структура на ТП на НОИ.....	123
5. Административна структура на ТП на НОИ-София град.....	124
6. Списък на членовете на Надзорния съвет на НОИ.....	125

СЪКРАЩЕНИЯ И АКРОНИМИ

АИС	Административна информационна система
АИС “СР”	Автоматизирана информационна система “Специален регистър”
АИС/М	Автоматизирана информационна система или мрежа
АПБ	Анализ и планиране на бюджета
АПК	Административно-процесуален кодекс
АПП	Анализ, планиране и прогнозиране
АСП	Агенция за социално подпомагане
АСС	Административен съд – София
АУР	Анализ и управление на риска
АХУ	Агенция за хора с увреждания
БАИТ	Българска асоциация по информационни технологии
БНБ	Българска народна банка
БП – ЕАД	Български пощи – еднолично акционерно дружество
ВАС	Върховен административен съд
ГВРС	Гарантирани вземания на работниците и служителите
ГПК	Гражданско-процесуален кодекс
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАНС	Държавна агенция “Национална сигурност”
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВПР	Допълнително възнаграждение за постигнати резултати
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДЗПО	Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДКСИ	Държавна комисия по сигурността на информацията
ДКЦ	Диагностично-консултативен център
ДМА	Дълготраен материален актив
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен и процесуален кодекс
ДЦК	Държавни ценни книжа
ДЧ	Държава членка
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕАРД	Електронно архивиране на разплащателната документация
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕВН	Експертиза на временната работоспособност
ЕГН	Единен граждански номер
ЕДС	Единна деловодна система
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИК	Единен идентификационен код
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕОА	Електронен осигурителен архив
ЕПСО	Европейска платформа за социално осигуряване
ЕР	Експертно решение
ЕРМД	Европейски регламенти и международни договори
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗА	Закон за администрацията
ЗБДОО	Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване

ЗБУТ	Закон за безопасни условия на труд
ЗВОПС	Закон за вътрешния одит в публичния сектор
ЗГВРСНР	Закон за гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя
ЗДСл	Закон за държавния служител
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗИДКСО	Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване
ЗМВР	Закон за МВР
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗПГРРЛ	Закон за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица
ЗПУКИ	Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
ЗТР	Закон за търговския регистър
ЗУНК	Закон за уреждане на необслужваните кредити
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ИА "ГИТ"	Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"
ИКО	Идентификационен код на осигурителя
ИПД	Изплащане на пенсии по договори
ИРМ	Изнесени работни места
ИС	Информационна система
ИСМБП	Информационни системи и моделиране на бизнес процеси
КБДОО	Консолидиран бюджет на Държавното обществено осигуряване
КЗД	Комисия за защита от дискриминация
КЗК	Комисия за защита на конкуренцията
КИ	Класифицирана информация
КНСБ	Конфедерация на независимите синдикати в България
КОД	Краткосрочни обезщетения и договори
КП	Контролен пункт
КПК	Краткосрочни плащания и контрол
КР на ДОО	Контрол по разходите на ДОО
КРИБ	Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КТ	Кодекс на труда
КУТ	Комитет по условията на труд
ЛКК	Лекарска консултативна комисия
ЛНЧ	Личен номер на чужденец
МАСО	Международна асоциация за социално осигуряване
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВФ	Международен валутен фонд
МЗ	Министерство на здравеопазването
МК	Медицински комисии
МО	Министерство на отбраната
МОА	Методология на осигурителния архив
МОН	Министерство на образованието и науката
МОТ	Международна организация на труда
МПЕРД	Методология по прилагането на европейски регламенти и договори
МПС	Моторно превозно средство
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НКТП	Наредба за категоризиране на труда при пенсиониране

НМЕ	Наредба за медицинската експертиза
НОИ	Национален осигурителен институт
НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
НС на НОИ	Надзорен съвет на Националния осигурителен институт
НСОИП	Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите
НСИ	Национален статистически институт
НУРОИСДА	Наредба за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация
ОА	Осигурителен архив
ОГПО	Общ годишен план за обучение
ОКП	Осигуряване и краткосрочни плащания
ООА	Обединен осигурителен архив
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ООН	Организация на обединените нации
ОПД	Отпускане на пенсии по договори
ПД	Преносим документ
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПИК	Персонален идентификационен код
ПИН	Персонален идентификационен номер
ПКТП	Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПОБ	Парични обезщетения за безработица
ПОВН	Парични обезщетения за временна неработоспособност
ПОД	Пенсионноосигурително дружество
ПОДНОИ	Правилник за организацията и дейността на НОИ
ПОПДОО	Парични обезщетения и помощи от ДОО
ПП	Програмен продукт
ПРБК	Първостепенни разпоредители с бюджетни кредити
ПРМ	Постоянно работно място
ПРО-ЕАД	“Профилактика, рехабилитация и отдих” – еднолично акционерно дружество
РБ	Република България
РГ	Работна група
РДЕСИ	Развойна дейност и експлоатация на системи и инфраструктура
РКС	Регионален консултативен съвет
РОЛ	Регистър на осигурените лица
СААП	Статистика, актюерски анализи и прогнози
СГС	Софийски градски съд
СД на ДАНС	Специализирана дирекция на ДАНС
СЕД	Структуриран електронен документ
СЕБРА	Система за електронни бюджетни разплащания
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТЗПБ	Трудова злополука и професионална болест
ТНР	Трайно намалена работоспособност
ТПК	Трудово-производствена кооперация
ТП на НОИ	Териториално поделение на Националния осигурителен институт
УК и ОМП	Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка
УП	Удостоверение за пенсиониране
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФСД	Финансово-счетоводна дейност

ЦЕО	Център за електронна обработка
ЦРБ	Централен републикански бюджет
ЦУ на НОИ	Централно управление на Националния осигурителен институт
ЧРАПИО	Човешки ресурси, административно, правно и информационно обслужване
ЧРАСО	Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване
ЧРПОАСД	Човешки ресурси, правно обслужване и административно-стопанска дейност

ВЪВЕДЕНИЕ

Дейността на Националния осигурителен институт (НОИ) през 2013 г. бе подчинена на изпълнението на законовите задължения на института при управлението на държавното обществено осигуряване (ДОО) и постигането на средносрочните стратегически цели за ефективно управление, съгласно Стратегията на НОИ (2012-2014 г.). Усилията на работещите в системата на НОИ бяха насочени към продължаващо утвърждаване на НОИ като публична институция, ориентирана към клиентите и осигуряваща качествени административни услуги, предоставяни с професионализъм, съпричастност и коректно отношение към всички заинтересовани лица и институции.

Националният осигурителен институт изпълнява бюджета на ДОО, при което администрира публичните разходи за осигурителни краткосрочни обезщетения и пенсии на правоимащите лица. На основание чл. 31 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), НОИ изготвя годишен отчет за изпълнението на бюджета на ДОО, който се приема от Народното събрание. Същевременно дейността на института, като администрация в публичния сектор, се състои в извършването на широк кръг услуги, свързани с упражняването на лични и наследствени осигурителни права.

Един от основните приоритети в дейността на НОИ през 2013 г. бе развитието и разширяването на обхвата на електронните услуги. Броят на разработените и внедрени от НОИ през 2013 г. електронни услуги е общо 17, от които 14 са административни и 3 справочни. Институтът продължи усилията си да предоставя нови е-услуги и да усъвършенства вече работещите, за да се облекчават гражданите и бизнеса, ползващи съответните услуги. За по-добрата информираност на потребителите, НОИ публикува две информационни брошури за предоставяните електронни услуги, които са достъпни на Интернет-сайта на института.

През 2013 г. Националният осигурителен институт стартира изпълнението на Проект „Професионално развитие за оказване на по-качествени осигурителни услуги” по Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Основните му цели са насочени към повишаване компетентността на служителите за оказване на по-качествени и ефективни осигурителни услуги за гражданите и бизнеса и създаване на нов тип култура на обслужване. Сред включените в него дейности са обученията по комуникативни умения за работа с клиенти и обученията за професионално развитие с акцент върху е-услугите.

С приетите в началото на 2013 г. промени в Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж нормативно определеният максимален срок за отпускане на действителния размер на пенсията се съкрати от 5 на 4 месеца. Това е втора поредна стъпка за съкращаване на нормативно определеният срок за определяне на пенсиите в действителен размер. Чрез допълнително осъществените нормативни промени в посока на разширяване на възможностите за ползване на данните от Регистъра на осигурените лица и развитието на модулите от Националната система за отпускане и изплащане на пенсиите се създадоха предпоставки за още по-голямо съкращаване на срока за отпускане на пенсии.

Настоящото издание на Годишен отчет за дейността на НОИ е трето поредно в този формат. Предназначението на публикацията е обществеността да бъде своевременно информирана за дейностите, които НОИ осъществява в изпълнение на законовите си задължения, както и да се осигури необходимата прозрачност с оглед укрепване на доверието в системата – важно условие за нейното ефективно и устойчиво функциониране.

Годишният отчет за дейността на НОИ през 2013 г. следва изграждането на функционалната схема на института в специализирана и обща администрация, допълнена със звена с контролни, одиторски и обезпечавщи сигурността функции. Представена е информация за дейността по всички функционални направления и области на действие, както следва:

- Пенсионно осигуряване;
- Европейски регламенти и международни договори;
- Осигуряване и краткосрочни плащания;
- Осигурителен архив;
- Информационни системи;
- Анализ, планиране и прогнозиране;
- Правна дейност;
- Финансово-счетоводна дейност;
- Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване;
- Обществени комуникации и международно сътрудничество;
- Сигурност;
- Финансов контрол;
- Вътрешен одит;
- Инспекторат.

В приложенията към изданието е публикувана Стратегията на Националния осигурителен институт за периода 2012-2014 г., която е рамката за дейността на организацията през отчетната година и базата за прилагане на системния подход за определяне на цели и управление на риска в оперативната дейност. Представена е схематично организационно-управленската структура на института през 2013 г. на централно и териториално ниво.

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ

Органите на управление на Националния осигурителен институт, определени в Кодекса за социално осигуряване, са надзорен съвет, управител и подуправител. Техните функции и правомощия са разписани в глава трета на КСО.

Надзорен съвет

Надзорният съвет (НС) се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет. Като член в Надзорния съвет на НОИ от квотата на Министерския съвет участва задължително изпълнителният директор на Националната агенция за приходите. Мандатът на НС на НОИ е четиригодишен. Членовете му избират на ротационен принцип председател и двама заместник-председатели от състава си. В началото на 2013 г. общият брой на представителите на представителните организации е 14 души, като с Решение на Министерски съвет № 675/07.11.2013 г. той бе намален на 12 души и е следният:

Изпълнителна власт

- Министерство на труда и социалната политика – 3, а от 07.11.2013 г. – 2.
- Министерски съвет – 1, а от 07.11.2013 г. няма представител
- Министерство на финансите – 1
- Министерство на здравеопазването – 1
- Министерство на икономиката, енергетиката и туризма – 1
- Национална агенция за приходите – 1

Синдикални организации

- Конфедерация на труда “Подкрепа” – 1
- Конфедерация на независимите синдикати в България – 1

Работодателски съюзи

- Българска стопанска камара – 1
- Асоциация на индустриалния капитал в България – 1
- Българска търговско-промишлена палата – 1
- Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) “Гласът на българския бизнес” – 1

Надзорният съвет се свиква на заседания от председателя или по искане на една трета от членовете му. В тях със съвещателен глас участва и Управителят на Националния осигурителен институт. За редовни се смятат заседанията, на които са присъствали най-малко половината от членовете му. Решения се взимат, ако за тях са гласували повече от половината от общия брой на членовете на Надзорния съвет. През 2013 г. са проведени общо 9 заседания, на които са взети 73 решения. Те са с 14 повече в сравнение с 2012 г., когато са взети общо 59 решения.

Най-много решения са взети за утвърждаване на проекти на нормативни актове по ДОО преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи. През 2013 г. са разгледани и утвърдени:

- Законопроект за бюджета на ДОО за 2014 г. и бюджета на УчПФ за 2014 г.;
- Утвърдени са проекти на постановления на МС за изменения на подзаконовите нормативни актове за прилагане на Кодекса за социално осигуряване – общо 6 бр.
- Отчет за изпълнение на Закона за бюджета на ДОО за 2012 г. и за изпълнение на бюджета на Учителския пенсионен фонд за 2012 г.

В качеството си на едноличен собственик на капитала на “Профилактика, рехабилитация и отдих” ЕАД, Надзорният съвет на НОИ е провел 2 заседания на които са взети 27 решения, свързани с дейността на дружеството. Взетите решения, отнасящи се до “ПРО” ЕАД, касаят следното:

- Одобрен Годишен финансов отчет и Отчета за управлението за 2012 г.;

- Приет Одиторски доклад за 2012 г.;
- Избран дипломиран експерт-счетоводител, който да извърши независимия финансов одит на дружеството за 2013 г.;
- Дадено съгласие за осъществяване на продажби на 5 обекта, собственост на "ПРО" ЕАД;

Останалите решения на Надзорния съвет имат следния предмет на обсъждане:

- Информации за изпълнението на бюджета на ДОО по тримесечия за 2013 г. и за изплатените парични обезщетения и помощи от средствата на ДОО за шестмесечието на 2013 г.;
- Информации за резултатите за извършен одит от Сметна палата на Отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2012 г, както и относно приключили одити на Сметна палата в НОИ през шестмесечието на 2013 г.;
- Утвърден за 2013 г. ценоразпис на диагностичните и терапевтични процедури, частичната парична помощ за хранене и лимита за една нощувка по програмата за профилактика и рехабилитация;
- Разгледани са 3 предложения за промяна на списъка с изпълнителите на програмата по профилактика и рехабилитация;
- Взети са 2 решения свързани с разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на ДОО;
- 4 от решенията на НС са свързани с вземането на решения за придобиване и разпореждане с имущество на НОИ над размера, определен от Правилника за организацията и дейността на НОИ;
- Приети са 2 бр. правилници за организацията и дейността на НОИ и е разгледано писмо на Върховна административна прокуратура, свързано с обнародването в държавен вестник на Правилника за организацията и дейността на НОИ и на Правилника за дейността на Надзорния съвет;
- Избран Председател на НС на НОИ от квотата на представителните организации на работодателите.

Управител и подуправител

Народното събрание е органът, който избира управителя и подуправителя на НОИ за срок от четири години. Управителят действа от името на института, ръководи и организира дейността му и го представлява пред всички физически и юридически лица в страната и чужбина. Неговите функции са разписани в Кодекса за социално осигуряване и се състоят в следното:

- осъществява оперативното ръководство на Националния осигурителен институт;
- утвърждава задължителни за всички физически и юридически лица в страната инструкции, формуляри и други документи, свързани с провеждане на осигуряването във връзка с възложените на Националния осигурителен институт дейности;
- внася за утвърждаване в Надзорния съвет: проектобюджета на държавното обществено осигуряване; проект за отчет за изпълнение на бюджета на държавното обществено осигуряване; проекти за нормативни актове по държавното обществено осигуряване; проект за правилник за организацията и дейността на Националния осигурителен институт; проекти на решения за използване на средства от резерва по бюджета на държавното обществено осигуряване;
- открива и закрива поделения на Националния осигурителен институт и утвърждава структурата и бюджетите им;

- сключва разпоредителни сделки за имуществото на Националния осигурителен институт до размер, определен с правилника за организацията и дейността на института;
- дава съгласие за разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на държавното обществено осигуряване в случаите по чл. 184, 185 и 188 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
- утвърждава разпределението на капитални вложения за стопанисване имуществото на Националния осигурителен институт;
- утвърждава и обявява осигурителния доход по чл. 70 от КСО;
- определя цените на услугите и дейностите по чл. 20, ал. 2, т. 5-8 от КСО.
- упражнява функциите на: 1) орган по назначаването по отношение на държавните служители; 2) работодател по отношение на служителите, работещи по трудово правоотношение.

При отсъствие на управителя неговите функции се изпълняват от подуправителя. Подуправителят може да изпълнява функции, които са му възложени от управителя.

Съгласно чл. 33 от Кодекса за социално осигуряване, държавното обществено осигуряване се управлява от Националния осигурителен институт, който отчита своята дейност пред Народното събрание. Управителят на НОИ се избира пряко от парламента на републиката. Този статут определя субординационни действия от страна на Националния осигурителен институт в законотворческата дейност и подпомагане на народните представители по въпроси в областта на социалното осигуряване.

Съвет на управителя

Дейността на управителя се подпомага от **Съвет на управителя**, който се състои от управителя, подуправителя и ръководителите на функционалните направления на НОИ. Управителят свиква и ръководи заседанията на Съвета на управителя. Заседанията на Съвета на управителя са редовни, ако присъстват две трети от членовете, а решенията се вземат с обикновено мнозинство. Съветът на управителя предлага на Управителя проекти на решения, свързани с неговите правомощия по КСО.

През 2013 г. Съветът на управителя е провел 5 заседания, на които са взети **14 решения** и са обсъдени **18 оперативни и организационни въпроси**.

Решенията, които са предложени на Управителя на НОИ във връзка с правомощията му, разписани в Кодекса за социално осигуряване, са по следните теми и въпроси:

- утвърдени са нови и са актуализирани редица вътрешни правила и документи като: 1) Вътрешни правила за заплати; 2) Вътрешни правила за организацията на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в НОИ; 3) Вътрешни правила за бракуване, продажба и безвъзмездно предоставяне на движими вещи, собственост на НОИ; 4) Вътрешни правила за работа при условията на работно време с променливи граници; 5) Вътрешни правила за придобиване, управление и разпореждане с имоти от НОИ.
- Утвърдени са Общи оперативни цели на НОИ за 2013 г. и Годишния отчет за дейността на НОИ за 2012 г.
- Доклад за обобщените потребности от обществени поръчки в системата на Националния осигурителен институт за 2013 г.
- Разглеждани са предложения за оптимизиране на дейността и числеността на Националния осигурителен институт и промени в Правилника за организацията и дейността на НОИ.
- Разгледани са проект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване и проект на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2014 г.

Съветът на управителя е изслушал и приел за сведение доклад от участие в разговори по прилагане на Договора между Република България и Руската федерация за социалната сигурност и доклади от международни работни семинари и срещи по различни теми.

Приет е отчета за изпълнение на годишния план за обучение в системата на НОИ за 2012 г. и е приет нов такъв за 2013 г.

Регионален консултативен съвет (РКС)

Регионалният консултативен съвет се състои от управителя, подуправителя, ръководителя на ТП на НОИ София-град и осем ръководители на ТП на НОИ. Представителите на териториалните поделения на НОИ са с мандат от една година и се редуват по ред, определен от управителя.

Съветът се свиква на заседания от управителя, който е и негов председател. Заседанията се провеждат най-малко веднъж на всеки три месеца. Решенията му се вземат с обикновено мнозинство.

Регионалният консултативен съвет: подпомага дейността на управителя в провеждане на регионалната политика и административното управление; анализира дейността на териториалните поделения и предлага решения за нейното усъвършенстване; обсъжда предложения за усъвършенстване дейността на териториалните поделения и подобряване на връзките между тях и Централното управление.

През 2013 г. са проведени 2 заседания на РКС на които са разгледани следните въпроси:

- Обсъждане на доклад на работна група по заповед № 1136/2012г. за оптимизация на дейността и числеността на системата на НОИ;
- Обсъждане на проект на Харта на клиента на НОИ;
- Обсъждане на проект на Кодекс за поведение на служителите в НОИ;
- Обсъждане на проект на Правилник за вътрешния трудов ред;
- Обсъждане на проект на Вътрешни правила за определяне на планови потребности от персонал;
- Обсъждане на мерки за оптимизация на дейността и числеността в администрацията на НОИ.

ДЕЙНОСТИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ В СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА И ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Дирекция “Пенсии” в ЦУ на НОИ

Като част от специализираната администрация в Централно управление на НОИ Дирекция “Пенсии” организира, методически ръководи и контролира дейността по отпускане и изплащане на пенсиите. Функционалните дейности на дирекцията се извършват в два самостоятелни отдела:

- “Методология на отпускане на пенсиите”
- “Методология на изплащане на пенсиите и програмно осигуряване”

Дирекцията изготвя, съгласувано с Д “Правна”, методически указания до териториалните поделения по прилагане на нормативните актове по дългосрочното обществено осигуряване, с които подпомага тяхната работа. Разработва и методически указания по тълкуването и прилагането на Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране и свързаната с нея Инstrukция № 13/ 2000 г. на управителя на НОИ.

От дирекцията се изготвят проекти на предложения за отпускане на персонални пенсии по чл. 92 от КСО, мотивирани становища по различни пенсионни въпроси, отговори на запитвания, жалби, молби и сигнали на граждани, осигурители и институции в областта на пенсионното осигуряване. Отговорите се дават както в писмена форма, така също и на електронен адрес на получателя.

В дирекцията се изготвят образци на формуляри за отпускане и изплащане на пенсиите и разработват електронни услуги, предлагани през Интернет-страницата на института.

Системата от статистически показатели, чрез които се извършва статистическото наблюдение на пенсиите, непрекъснато се обогатява с нови и/или с допълнени съществуващи вече такива. За усъвършенстване на програмното и технологично осигуряване на пенсионното производство дирекцията изготвя задания за разработване и внедряване на нови функционалности.

През 2013 г. вследствие на извършени нормативни промени са оптимизирани процесите на част от предоставяните на гражданите услуги по отпускане и изплащане на пенсиите.

За разработването и внедряването на електронната услуга “Изчисляване на прогнозен индивидуален коефициент и прогнозен размер на пенсията” от Д “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси” (ИСМБП), осъществено с методическата помощ на Д “Пенсии”, Националният осигурителен институт спечели приз “За принос в развитието на информационните и комуникационните технологии” в категорията “Държавна администрация” от организирания от Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) престижен конкурс “Наградите на БАИТ за 2013 г.”

През 2013 г. дирекция ”Пенсии” в Централно управление на НОИ реализира следните резултати в изпълнение на функционалните си задължения:

- Постъпили са и е **отговорено на 3 158 писма** на граждани, различни ведомства и на териториални поделения на НОИ. На 634 броя запитвания, постъпили през Интернет-страницата на НОИ, е даден отговор на електронния адрес на получателя. За сравнение през предходната 2012 г. са постъпили и отговор е даден на 3 267 писма, от които 492 броя са изпратени на електронен адрес на получателя. Видно е, че е нараснал както общият брой на запитванията, задавани на електронния адрес на НОИ, така също и техният относителен дял спрямо задаваните на хартиен носител. Имайки предвид, че запитвания през Интернет-страницата на НОИ подават и служебни лица, изготвящи документи за

пенсиониране, може да се направи извод, че по този начин значително е намаляла административната тежест за гражданите и бизнеса по този критерий. Основната част от кореспонденцията е свързана с разяснения по придобиване на пенсионни права, определяне категорията на труда при пенсиониране, несъгласия с промените в законодателството, с определения размер на пенсията, изплащане на наследствена пенсия от учащи в български и в чужди учебни заведения, наложени удържки от пенсиите и други теми. Изготвяни са отговори на депутатски питання, отговори на актуални въпроси и писма до различни комисии към Народното събрание.

- Работна група на Д “Пенсии” съвместно с Д “ИСМБП” подготви **унифициране на показатели** при регистриране на заявления за ползване на пенсионни права и услуги в деловодна система “Архимед”, които да бъдат единни за цялата административна система на НОИ. Предложенията бяха изпратени на ТП на НОИ за съгласуване и допълнения. Дадените предложения се обобщават и се преценява тяхната целесъобразност, като работата още не е приключила.
- Работна група на Д “Пенсии” съвместно с Д “ОКП” създаде **процедура** по приложението на чл. 41, ал. 1 от НПОС за **установяване на осигурителен стаж и осигурителен доход на самоосигуряващите се** лица въз основа на данните за внесените осигурителни вноски, съдържащи се в регистрите на НОИ.
- Представител на дирекцията участва в разработването на **проект** на Постановление на Министерския съвет (ПМС) за **изменение и допълнение на НКТП**. Във връзка с направените промени в наредбата, обнародвани в ДВ, бр. 15/ 15.02.2013 г. От същия е изготвен текст на Инструкция за допълнение на Инструкция № 13/ 2000 г. на управителя на НОИ. След приемане на измененията в инструкцията (обн. в ДВ, бр. 24/ 12.03.2013 г., доп., бр. 31/ 19.03.2013 г.), е изготвено **методическо указание по тълкуването и прилагането** на изменените и създадените нови разпоредби в Наредбата и в свързаната с нея Инструкция № 13/ 2000 г.
- **Изготвени са задания** относно **прецизиране на разпорежданията** на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в ТП на НОИ. Във връзка с работата по информационната Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите (НСОИП) е направено допълнение в Номенклатурата на показателите за попълване на справка за отпускане, определяне и изменение на пенсиите – “Справка 01”, статистическо наблюдение на пенсиите и програмните продукти “Справка 1&3” и “Преосвидетелстване”.
- Във връзка с извършените законодателни промени в КСО и нормативни такива в НПОС, извършена е **актуализация на пенсионната информация в Интернет-страницата** на НОИ.
- Продължава въведената практика на Вътрешната, тоест **Интранет-страницата** на НОИ в рубриката на Д “Пенсии” да се зареждат **типови отговори** по отношение на възникнали по-специфични казуси от пенсионното законодателство.
- През 2013 г. беше финализирана **работата по законопроекта** на Закон за изменение и допълнение на **Закона за военнопострадалите и военнопострадалите**, в подготовката на който Д “Пенсии” взе активно участие по време на проведените обсъждания на междуведомствената работна група.
- Изразени са **становища** по 21 молби за **опрощаване на дългове от надвзети пенсии** до Администрацията на Президента, съгласно Указ № 2773/ 80 г. Всички молби са внесени за разглеждане от Комисията по опрощаванията. По част от молбите до Президента на Република България за опрощаване на дългове от надвзети пенсии е водена допълнителна кореспонденция с общинските съвети, териториалните данъчни дирекции и териториалните поделения на НОИ.

- Изготвени са **6 доклада от името на министъра на труда и социалната политика**, които са внесени в Министерския съвет за отпускане на **персонални пенсии** по реда на чл. 92 от КСО и са отпуснати 303 персонални пенсии на деца и многодетни майки. За решенията на МС са уведомени съответните териториални поделения на НОИ и председателите на общинските съвети, направили предложение за отпускане на този вид пенсия. При по-голямата част от молбите е водена допълнителна кореспонденция с лицата. В тази връзка са изпратени 152 писма, с които са изискани декларации за доход, удостоверения за наследници, решения на общинските съвети, удостоверения за учащи и др. На част от молбите (62 бр.) е отговорено с писмо, че няма основание за отпускане на персонална пенсия, тъй като годишният доход на член от семейството е по-висок от сбора на гарантирания минимален доход, установен за страната през последните 12 месеца преди искането за пенсия (основен критерий за правото на тази пенсия). Изготвени са 29 отговора до лица и институции във връзка със запитвания по отпускането и изплащането на персонални пенсии.
- Изготвени са **предложения за изменения и допълнения** на Кодекса за социално осигуряване, на Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж и на Инструкция № 13/ 2000 г. на управителя на НОИ. Във връзка с прилагането на тези и други актове, касаещи пенсионното осигуряване, своевременно са изработени **методически указания** до териториалните поделения за практическото им изпълнение. Изготвени са над 50 бр. методически указания до ТП на НОИ по въпроси, свързани с отпускане и изплащане на пенсии и във връзка с извършените през 2013 г. промени в КСО и НПОС, както и изменения и допълнения в НКТП и инструкцията за прилагането ѝ. Съвместно с други дирекции от ЦУ на НОИ са изготвени 9 броя указания.
- Съставени са **становища до различни институции**, касаещи промяна в осигурителното законодателство или прилагането му.
- **Разработена е методиката** за следните **8 нови административни електронни услуги**, които са на разположение за ползване от 01.07.2013 г. през Интернет-страницата на НОИ (в рубриката “Е-услуги”, подрубрика “Административни услуги”) при наличието на електронен подпис или ЕГН и ПИК (персонален идентификационен код), издаден от НОИ:
 1. Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваната сума от пенсия/и и добавка/и – обр. УП-7. С удостоверението лицата доказват при необходимост месечния размер на получаваната сума от пенсия/и и добавки;
 2. Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и за избран период – обр. УП-8. С удостоверението лицата доказват при необходимост получения доход от пенсия/и и добавки;
 3. Издаване на удостоверение обр. УП-12 на наследниците на починал пенсионер. С удостоверението наследниците на починал пенсионер удостоверяват пред банката, до кой месец включително починалият е имал право на пенсия;
 4. Подаване на документ за учащ от лицето. С предоставяне на документ издаден от учебното заведение и подписан с Квалифициран електронен подпис (КЕП) се доказва качеството на учащ на лицата получаващи наследствена пенсия;
 5. Подаване на информация за учащ от учебното заведение. С предоставяне на информация от учебното заведение и подписана с Квалифициран електронен подпис (КЕП) се доказва качеството на учащ на лицата, получаващи наследствена пенсия;
 6. Подаване на декларация за семейни обстоятелства – обр. УП-5. С представяне на декларацията се декларират обстоятелства, които водят до прекратяване на получаваната пенсия в следните случаи:

- децата, получаващи наследствена пенсия, ако са осиновени след смъртта на починалия родител;
 - преживелият съпруг/ съпруга, получаващ наследствена пенсия или добавка по чл. 84 от КСО от пенсията на починалата съпруга/ съпруг, ако е встъпил/а в нов брак след нейната/ неговата смърт;
7. Подаване на декларация за семейно и имотно състояние и за годишния доход на член от семейството – обр. УП-4. С представяне на декларацията лицата доказват дохода си при искане за отпускане на:
- социална пенсия за старост по чл. 89а от КСО на лица, навършили 70-годишна възраст, когато годишният доход на член от семейството е по-малък от сбора на гарантирания минимален доход, установен за страната през последните 12 месеца преди датата на навършване на 70-годишна възраст или датата на искането за пенсия;
 - персонална пенсия по чл. 92 от КСО на: деца без право на наследствена пенсия от починал родител; на жени, навършили възрастта по чл. 68, ал. 3 от КСО, родили и отгледали 5 и повече деца до навършване на 18-годишната им възраст и на лица, навършили възрастта по чл. 68, ал. 3 КСО, които са полагали грижи в продължение на повече от 10 години за инвалиди – членове на техните семейства, постоянно нуждаещи се от чужда помощ, когато годишният доход на член от семейството е по-малък от сбора на гарантирания минимален доход, установен за страната през последните 12 месеца преди датата на подаване на заявлението в общинския съвет;
8. Копиране и заверяване на документи от пенсионно досие. Със заверените копия на документи лицата доказват при необходимост факти и обстоятелства, свързани с положения осигурителен стаж, с осигурителния им доход, както и други факти, свързани с осигурителния процес или следващата се пенсия.
- За всяка от услугите са **разработени и изпратени** на ТП на НОИ **процедури** във връзка с издаването на посочените удостоверения и обработване на постъпилите по този ред документи. На сайта на НОИ са публикувани описания на услугите, както и инструкции за попълване и подаване на заявленията, заплащане и получаване на документите.
 - При всяка промяна на нормативната уредба със съдействието на Д “Пенсии” се **актуализира информацията в Интернет-страницата** на НОИ, като се предоставят коментари по текстовете, отнасящи се до правото и размера на пенсиите.
 - Продължава работата на работната група от Д “Пенсии” за **изготвяне на методология** и съвместно с Д “ИСМБП” за финализиране работата по програмен продукт “**Електронен доклад за осигурителен стаж**”, като част от модул “Стаж и доход” от НСОИП. Предстои внедряване на продукта за работа в реална среда във всички ТП на НОИ. Резултатите от проведените тестове непрекъснато се анализират, а пропуските своевременно се отстраняват.
 - През годината **процесът по изплащане на пенсиите се оптимизира** в значителна степен, както при текущото плащане, така и при месечното приключване. Създаденият нов технологичен ред за месечно приключване на данните по пенсиите, чрез който до голяма степен се унифицира този процес, свежда до минимум вероятността за допускане на грешки от служителите. С въведените допълнителни контролни процедури във всички модули от НСОИП значително са оптимизирани функционалностите на системата. По този начин НСОИП става по-ефективна, надеждна и гъвкава. Във връзка с необходимостта от доразвиване на съществуващите функционалности и създаването на нови такива, от Д “Пенсии” са разработени и изпратени до Д “ИСМБП” нови искания. Във връзка с налагането на удържки от пенсиите и обработването на данните за наследници, които получават

пенсии/ добавки от един наследодател, са разработени две функционални задания. По повод исканията и извършените промени в НСОИП са подготвени и изпратени до ТП на НОИ 35 бр. указания по практическото им прилагане. Всичко това се прави с цел оптимизиране на процеса и повишаване качеството на обслужване на осигурените лица и на техните наследници. Ползването на отделните модули от системата създава възможност за пълното и точно информиране на гражданите в момента на обслужване на гише за всички необходими документи, за правилното им оформяне, за липсващите такива, за сроковете за представянето им и др.

- **Проведени са две зонални съвещания** от Д “Пенсии” със служителите от функционално направление “Пенсии” в ТП на НОИ **по въпросите на отпускането и изплащането на пенсиите**. Обсъдени са голям брой възникнали казуси и са дадени указания във връзка с прилагане на законодателството (вкл. по прилагането на разпоредбите на ГПК, ДОПК и АПК, касаещи дейността по отпускане и изплащане на пенсиите) и точната процедура, която следва да се приложи във всеки конкретен случай. Във връзка с констатациите от извършените проверки на Д “Вътрешен одит” в ТП на НОИ са анализирани недобрите практики и са предложени решения за тяхното отстраняване.
- Експертите от Д “Пенсии” **ежедневно оказват методическа помощ** както по телефона, така и по кореспондентен път на служителите в ТП на НОИ. При необходимост дават консултации по пенсионни въпроси на служителите от Контактния център.
- Текущо през годината са **проведени над 30 работни срещи с различни екипи** от Д “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси”, Д “Финансово-счетоводна дейност”, Д “Европейски регламенти и международни договори”, Д “Правна” и др. във връзка с координиране и съгласуване на дейностите по пенсионното осигуряване. Проведени са 3 работни срещи с представители на “Български пощи” – ЕАД във връзка с изплащане на пенсиите. На тях са обсъдени конкретните параметри и технически приложения с оглед предстоящото въвеждане на автоматизирана система за изплащане на пенсиите чрез пощенските станции.
- По повод на възникнали затруднения при издаването на удостоверения, свързани с получаваната пенсия, служители от Д “Пенсии” **взеха участие в проведените 2 работни срещи с представители на Националното сдружение на общините в Р България (НСОРБ)**. Обсъдени са законовите разпоредби и възможностите за сключване на споразумение за обмен на данни, касаещи пенсионерите на територията на всяка община. В резултат на проведените разговори се сключи споразумение с НСОИП, приложението на което в значителна степен облекчава работата на служителите от ТП на НОИ.
- По повод на работата по **събиране на дългове от надвзети пенсии**, предадени на органите на НАП, служител от дирекцията **взе участие в проведената работна среща с представители на НАП**. Поставени са за обсъждане въпроси, касаещи получаването на обратна информация от органите на НАП до ТП на НОИ по повод образувани изпълнителни дела, събирането на надвзети суми и превеждането им на ТП на НОИ. Съвместната дейност за намиране на подходящи решения продължава.
- Въведе се **централизиран начин на превеждане/ възстановяване на сумите** за пенсии, които се изплащат **чрез банки**. В процеса на предварителната подготовка за това се извърши голяма по обем работа, както по отношение на технологичния ред, така и при създаването на типизиран договор между НОИ и банките, който да удовлетворява и двете страни. Служители от дирекцията **взеха участие в проведената работна среща с представители на Асоциацията на банките в България**. Подробно са обсъдени законодателните разпоредби, касаещи дейността

по изплащане на пенсиите, реда за обмен на информацията, начина на обработване на заявленията, приети в банките, както и много други въпроси, касаещи дейността. В резултат на екипната работа с други функционални направления в НОИ, с всички банки, които изплащат пенсии, са сключени договори, считано от 01.10.2013 г.

- Представител на дирекцията участва в **среща**, инициирана от министъра на труда и социалната политика, във връзка с **подобряване на организацията на работа и оптимизиране на дейността на медицинската експертиза**.
- При случаи на необходимост от **тълкуване прилагането на конкретни разпоредби** от отменения Правилник за **категоризиране на труда при пенсиониране** (ПКТП), НКТП и Инструкция № 13 за прилагане на НКТП експерти от дирекцията са участвали при работни срещи с представители на МТСП. След такива срещи и писмено съгласуване с МТСП са изготвени отговори и/или методически указания по определяне на категорията труд на персонала, работещ в съответните предприятия, фирми и др. стопански обекти.
- Във връзка с дейността по **целенолагане, управление на риска** за дейността на дирекцията и **отчитане изпълнението на целите** в указаните срокове са изготвени съответните документи. Същите при необходимост са актуализирани.
- Контролните си функции Д “Пенсии” осъществява чрез механизмите на **текущия и последващ контрол**, като пряко се наблюдава дейността на ТП на НОИ. Текущо през годината е изисквана информация по различни поводи, касаещи дейността по пенсионното осигуряване. Същата е анализирана и при необходимост са вземани съответните управленски решения.

Във връзка с подобряване на дейността по отпускане и изплащане на пенсиите, чрез промени в нормативната уредба се създаде **подходяща среда за оптимизиране на процесите и повишаване качеството** на предоставяните услуги:

- създаде се възможност за служебно набавяне на нередовни и липсващи документи в хода на пенсионното производство;
- регламентира се използването на данните от регистрите на НОИ за установяване на осигурителен стаж и доход, без да се изисква представянето на документи от осигурителите;
- съкрати се срока за произнасяне на длъжностните лица по пенсионното осигуряване от 5 на 4 месеца;
- отпадна ограничението за преизчисляването на пенсиите въз основа на положен осигурителен стаж след пенсионирането веднъж годишно;
- създаде се възможност заявлението за прехвърляне на изплащането на пенсията по банков път да се подава в съответната банка, която служебно да го препрати в ТП на НОИ.

Пенсионно осигуряване в ТП на НОИ

Дейността по пенсионното осигуряване на осигурените лица се осъществява в структурните звена “Пенсии” в териториалните поделения на НОИ. В тях се извършват всички дейности, свързани с **отпускане, изменение, спиране, възобновяване, прекратяване и изплащане на пенсии и добавките** към тях от бюджета на държавното обществено осигуряване, отпуснати по българското законодателство и по европейските регламенти и/или международни договори в областта на социалната сигурност, на лица с постоянен адрес в България. При поискване се предоставя необходимата на гражданите информация по пенсионното осигуряване. След стартиране на официалната Интернет-страница на НОИ, лицата поставят запитвания и до ТП на НОИ и получават отговори на електронен адрес.

- **Обслужването на гражданите** по въпроси, свързани с пенсионното осигуряване, се извършва чрез **приемните на отдел “Пенсии” в ТП** на НОИ. Дейността им е организирана по начин, който позволява това да става ефективно, бързо и компетентно. Правят се справки по отпускане и изплащане на пенсии, приемат се и се завеждат постъпващите заявления, документи за учащи, издават се удостоверения за размера на пенсиите. Справки и консултации се правят както в приемната, така и от началника на отдела и ръководителите на секторите при поспецифични казуси.
- **Постановените разпореждания** на длъжностните лица по пенсионно осигуряване са 335 954 бр. (431 884 бр. за 2012 г.). От тях за пенсиите и добавките по българското законодателство са постановени 333 691 бр. разпореждания, а за отпускане на пенсии за старост, инвалидност и за наследствени пенсии във връзка с европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност – 2 263 бр. Издадени са и 2 396 955 бр. **разпореждания за осъвременяване и за преизчисляване** на лични или наследствени пенсии.
- Обработени са 80 495 случая на **изплатени пенсии за минало време** и 153 715 случая на **възстановени неизплатени** пенсии – общо 234 210 бр. (290 528 бр. за 2012 г.). **Спрени са от изплащане** пенсиите на 404 874 пенсионера (393 962 бр. за 2012 г.).
- Съгласно чл. 93, ал. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, ТП на НОИ осъществява **контрол по изплащането на пенсиите** в пощенските станции, съвместно с органи на ТП “Български пощи”. Проверките се извършват по предварително съгласуван график и са относно разходването на преведените парични средства, изплащане на пенсии по изплащателни картони, изплащане на пенсионни записи и други. За извършените проверки се съставят актове за констатации и при установени нарушения се предприемат мерки за отстраняването им и недопускане в бъдеще. През 2013 г. са извършени 1 210 проверки (922 бр. за 2012 г.).
- Издадени са 105 644 бр. (109 116 бр. за 2012 г.) **удостоверения за размера на получаваната пенсия/ добавка**.
- Обработени са 34 385 бр. (35 916 бр. за 2012 г.) **документи на учащи във връзка с изплащане на наследствена пенсия**.
- Извършените **промени по смяна на адрес** и/или платец са 123 842 бр. (137 828 бр. за 2012 г.). Данните показват тенденция на намаление при извършване на посочените дейности, което е в резултат на общото намаление на броя на пенсионерите като цяло през последните години, както и в резултат на извършените законодателни промени за увеличаване на възрастта и стажа от 31.12.2011 г., необходими за придобиване право на пенсия.
- Обработените **запори и удръжки, наложени върху пенсиите**, са 18 858 бр. (10 778 бр. за 2012 г.), а обработените заповрни съобщения, по които не са наложени заповри, са 17 405 бр. (8 796 бр. за 2012 г.). Данните сочат увеличение на дейностите във връзка с наложени удръжки от пенсиите. Това се обуславя основно от следните предпоставки:
 - пенсията е гарантирано месечно плащане, при което ако са изпълнени съответните изисквания на ГПК, ДОПК и КСО, заповрните съобщения се изпълняват;
 - увеличението на размера на пенсиите през 2013 г. и направената законодателна промяна от 01.01.2012 г. за включването на добавките към пенсиите при определяне на дохода, от който се прави удръжката (с изключение на добавката за чужда помощ), което позволява на по-голям брой пенсионери да погасяват задълженията си, събирани по този ред.

- Изготвените **пенсионни записи** във всички ТП на НОИ са 540 304 бр. (565 798 бр. за 2012 г.). С пенсионен запис се изплаща пенсия за минало време, за част от месец или ако е спряна с корекционна ведомост. С пенсионен запис се изплаща и неполучена пенсия от починал пенсионер.

II. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Нормативно редът за отпускане, изменение, осъвременяване, спиране, възобновяване, прекратяване и възстановяване на парични обезщетения и пенсии по международни спогодби и тяхното изплащане е уреден със съответните международни договори в областта на социалното осигуряване, страна по които е Република България, както и с Кодекса за социално осигуряване и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Дирекция “Европейски регламенти и международни договори” (ЕРМД) в Централно управление на НОИ извършва централизирани дейности по:

- Разработване на проекти за международни спогодби в областта на социалното осигуряване;
- Разработване на проекти за административни споразумения и двуезични формуляри;
- Изпълнява задълженията на НОИ като компетентна институция и осъществява методическа дейност по прилагането на регламентите на Европейския съюз и международните договори;
- Организира, методически ръководи и контролира дейността по определяне на приложимо законодателство при отпускане и изплащане на парични обезщетения и пенсии по международни договори;
- Организира и извършва дейността по отпускане, изменение, спиране, прекратяване и възобновяване на пенсиите по регламентите на Европейския съюз и международните договори в областта на социалното осигуряване за лицата с постоянен адрес в чужбина.

Дирекция “Европейски регламенти и международни договори” се състои от следните отдели:

- Отдел “**Методология по прилагане на европейските регламенти и договори**” (МПЕРД);
- Отдел “**Отпускане на пенсии по договори**” (ОПД);
- Отдел “**Изплащане на пенсии по договори**” (ИПД);
- Отдел “**Краткосрочни обезщетения по договори**” (КОД).

Дейността, свързана с прилагане на европейските регламенти и двустранните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност, по които Република България е страна, през 2013 г. може да бъде обобщена в следните направления:

1. Дейност, свързана с краткосрочните обезщетения по европейските регламенти и международните договори.

1.1. Дейност, свързана с обработване на СЕД и ПД; Писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ; Отговори на запитвания и становища.

- По данни от справочния модел на АИС “Архимед” (профил INTER) от отдел „КОД” са изготвени **18 386 бр. документи** (за 2012 – 14 070 бр.).
- По данни от справочния модел на АИС “Архимед” (профил LOKAL) от отдел „КОД” са изготвени **221 бр. документа**.

1.2. Дейност, свързана с износа на обезщетения за безработица.

- Изнесените към държави-членки от ЕС/ЕИП парични обезщетения за безработица, отпуснати по законодателството на Република България с ПД U2 са **40 бр.**, (през 2012 – 48 бр.).

- **Обработени са 266 бр. ПД U2** за изнесени парични обезщетения за безработица от други държави-членки на ЕС/ЕИП в Република България (през 2012 г. – 103 бр.).
- Изготвени са **93 бр. СЕД U020** с искания за възстановяване размера на изплатените в Република България парични обезщетения за безработица на **3 427 лица**, които по време на последната си заетост в ДЧ са пребивавали в Република България (през 2012 г. – 66 бр. СЕД U020 за 2 340 лица).
- През 2013 г. бяха получени **19 бр. СЕД U020** с искания за възстановяване размера на изплатените в друга ДЧ парични обезщетения за безработица на **19 лица**, които по време на последната си заетост в Република България са пребивавали в другата ДЧ.

1.3. Дейност, свързана с помощите при смърт и приложимото законодателство.

- През 2013 г. бяха издадени **22 бр. формуляри РБ/РМ 101** във връзка с прилагане разпоредбите за приложимото законодателство на Договора между Република България и Република Македония за социално осигуряване (през 2012 – 45 бр.).
- Издадени са 2 бр. формуляри **BG/HR 1** във връзка с прилагане разпоредбите за приложимото законодателство на Спогодбата между Република България и Република Хърватия за социално осигуряване (през 2012 – 2 бр.).

1.4. Друга дейност, свързана с краткосрочните обезщетения по европейските регламенти и международните договори през 2013 г.

- Беше реализирано допълнението на ПП „ПОБ“, като се създаде възможност за изчисляване на размер на парични обезщетения за безработица без преценка на правото на лицата, което е необходимо за удовлетворяване на постъпили исканията за възстановяване на изплатени в други ДЧ ПОБ за лица с последна заетост в България, които по време на тази заетост са пребивавали в другата ДЧ.
- Бяха изготвени 2 бр. задания и описания на електронни административни услуги, които се реализираха през сайта на НОИ към АИС „Архимед“ (профил LOKAL) за разработване на електронен документ “Заявление за предоставяне на информация от Република България за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария за членовете на семейството на безработно лице със СЕД U006 (“Информация за семейството”)” и разработване на електронен документ “Заявление за удостоверяване на осигурителни периоди от Република България за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария с преносим документ U1 (“Периоди, които се взимат предвид за предоставянето на обезщетения за безработица”).

2. Дейност, свързана с отпускане на пенсии по международни договори за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г.

- По информация от АИС “Архимед” (справочен модул – “Статистика по отдели”), в отдел “ОПД” са постъпили **26 371 бр.** документи, свързани с пенсии, от които **751 бр.** заявления за преценка право на пенсия и **25 620 бр.** формуляри, писма от лица, от институции и от териториални поделения на НОИ, както и искания за удостоверяване на български осигурителен стаж.
- Изготвени са **34 002 бр.** документи (за 2012 г. – 27 154 бр.), от които **4 073 бр.** разпореждания за пенсии и **29 929 бр.** формуляри и писма до лица, институции и териториални поделения на НОИ.

3. Дейност, свързана с обработване на искания за прехвърляне на пенсионни права към пенсионната схема на Европейската общност.

- През 2013 г. са обработвани само случаи на прехвърляне на пенсионни права към институции на Европейския съюз. Няма постъпили заявления за прехвърляне на пенсионни права от пенсионна схема на Европейския съюз към фонд “Пенсии” на българското държавно обществено осигуряване.

- От **190 лица**, за които в НОИ са получени заявления за прехвърляне на пенсионни права към пенсионна схема на ЕС, към 31.12.2013 г. за **22** са прехвърлени суми към съответните европейски институции, а **19** са се отказали от тази възможност.

4. Дейност, свързана с изплащане на пенсии по европейските регламенти и международните договори през 2013 г.

Пенсионерите и пенсиите по международни спогодби през 2013 г. имат следното разпределение:

- Пенсионерите, живеещи постоянно в чужбина и получаващи български пенсии, изплащани от НОИ, към 31.12.2013 г. са **27 122** (за 2012 г. – **27 838**). От тях по споразумението с Република Турция чрез НОИ са изплатени българските пенсии на **18 505** лица (за 2012 г. – **19 600** лица). Пенсионерите, пребиваващи в държавите-членки на ЕС и в държавите, с които се прилагат двустранни договори в областта на социалното осигуряване са **8 617** (за 2012 г. – **8 238**).
- Пенсионерите, получаващи чужди пенсии в България, изплащани с посредничеството на НОИ, към 31.12.2013 г. са **6 323** (за 2012 г. – **5 744**).
- Българските пенсии (вкл. добавките към пенсиите), изплащани от НОИ на лица с постоянен адрес чужбина, към 31.12.2013 г. са **31 890** (за 2012 г. – **32 841**). От тях в Република Турция се изплащат **21 789** (за 2012 г. – **23 218**) български пенсии и добавки към тях.
- Броят на лицата, с постоянен адрес в Република България, получаващи пенсии по международни спогодби, изплащани от териториалните поделения на НОИ, към 31.12.2013 г. е **15 294** (за 2012 г. – **12 388**), а броят на пенсиите – **15 629** (за 2012 г. – **12 697**).

5. Дейност, свързана с проекти за решения на Управителя на НОИ за 2013 г.

През 2013 г. бяха изготвени 68 броя проекти на решения на Управителя на НОИ. Срещу решения на Управителя на НОИ са подадени 13 броя жалби, от които АССГ:

- по 3 бр. е прекратил/спрял производството;
- по 5 бр. е отхвърлил жалбата на лицето като неоснователна; за 2 бр. има обжалване от страна на лице пред ВАС;
- по 5 бр. към настоящия момент няма произнасяне (т. нар. висящо производство).

Предвид тези данни по постановените решения на Управителя на НОИ през 2013 г. не е налице отмяна от страна на съдебна инстанция.

6. Изготвени отговори на запитвания, получени чрез електронна поща.

През 2013 г. бяха изготвени **475 бр.** отговора на запитвания, получени по електронната поща на адреса на НОИ.

7. Методическа и контролна дейност, оказване на съдействие през 2013 г.

- **Общият брой документи**, обработени за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г. от отдел „МПЕРД“, е **1 579**, от тях постъпили чрез:
 - ЕДС „Архимед - Inter“ – 860 броя;
 - ЕДС „Архимед - Local“ – 679 броя.
- Изготвени бяха **8 броя** указателни писма до ТП на НОИ относно прилагането на двустранните международни договори, европейските регламенти в областта на социалната сигурност и разпоредбите на българското законодателство, както и **3 броя** указателни писма до служителите в Д”ЕРМД”.
- Бяха изготвени **67 броя становища** по конкретни казуси, от които по искане на ТП на НОИ – 43 броя, и по искане на служители в Д”ЕРМД” – 24 броя.
- Беше извършен **контрол на 303 броя конкретни пенсионни досиета от ТП на НОИ**, от които: 244 броя при проверка на място в ТП на НОИ и 59 бр. чрез

изискване на информация и преценка относно правилността и законосъобразността на предприетите действия от длъжностните лица.

- **Консултациите по пенсионни преписки, предоставени по телефон** от съответните отговорни служители в дирекцията по искане на ТП на НОИ, са **1 351 броя**.
- Изготвените **докладни записки са 36 броя**.
- **Изготвените писма с указателен характер**, изпратени до ТП на НОИ по целевия електронен адрес Unemployment, са **5 броя**.
- На българския **СОЛВИТ център** беше предоставена информация по **82 случая**, във връзка с прилагане на законодателството на ДЧ и европейските регламенти в областта на социалната сигурност, като за всички тях информацията е представена максимално в 3-дневен срок.
- Служителите от отдел „КОД” посетиха ПРМ „Младост” и ПРМ „Възраждане” в гр. София за оказване на помощ и контрол по дейността, свързана с преценка на правата на парични обезщетения за безработица.

8. Проведени срещи, участие “ад хок” групи и в проекти.

- **от 28.01 до 29.01.2013 г.** в гр. Амстердам, Холандия, представител на отдел „МПЕРД” взе участие в заседание на работната група по проект H5CNP относно борба със злоупотреби и грешки при износ на обезщетения;
- **на 12.02.2013 г.** гр. Брюксел, Кралство Белгия, представител на отдел „МПЕРД” взе участие в 4-то заседание на ад-хок групата “Периоди на отглеждане на дете” към Административната комисия за социална сигурност на работниците-мигранти;
- **на 26.02.2013 г.** в Министерския съвет се проведе среща между представители на СОЛВИТ и лицата за контакти от НОИ – двама представители от Д„ЕРМД”. Дискутираха се въпросите относно възникналите проблемни случаи на лица с български и гръцки осигурителен стаж, както и възможността им за сезиране с жалба на компетентни органи и институции;
- **от 27.02 до 02.03.2013 г.** в гр. Хамбург, Германия, представител на отдел “МПЕРД” взе участие в експертна среща по проекта BEGIN между партньорите от българска и германска страна, по който НОИ е асоцииран партньор;
- **от 22.04 до 26.04.2013 г.** началникът на отдел „МПЕРД” взе участие в провеждане на българо-германските консултационни дни в гр. Бургас;
- **от 28.01 до 29.01.2013 г.** в гр. Барселона, Испания, представител на отдел „МПЕРД” взе участие в заседание на работната група по проект H5CNP относно борба със злоупотреби и грешки при износ на обезщетения;
- **от 15.07 до 19.07.2013** се проведе среща с представителите на института в Средна Германия, които бяха на посещение в София в рамките на договорения обмен;
- **от 01.09 до 22.09.2013 г.** отдел „МПЕРД” взе участие в подготовка за провеждане на българо-германските консултационни дни в гр. Франкфурт на Майн;
- **от 23.09 до 27.09.2013 г.** четирима служители от Д„ЕРМД” взеха участие в провеждането на българо-германските консултационни дни в гр. Франкфурт на Майн;
- **от 30.09 до 04.10.2013 г.** в гр. София, двама представители от Д „ЕРМД” взеха участие в първи кръг от преговори за сключване на спогодба в областта на социалната сигурност между Правителството на Квебек и Правителството на Република България. Договорени бяха разпоредбите от чл. 1 до чл. 20 на проекта на спогодба;
- **от 14.10 до 18.10.2013 г.** двама представители от Д „ЕРМД” посетиха германския институт, гр. Берлин, в рамките на договорения обмен;

- от 28.10 до 01.11.2013 г. представители на отдел „МПЕРД“ взеха участие в среща, проведена в НОИ с представители на Пенсионният фонд на Руската федерация по прилагане на Договора и споразумението, както и участие в българо-руските консултационни дни;
- от 06.11 до 07.11.2013 г. представители на Д „ЕРМД“ взеха участие в среща, проведена в НОИ с представители на компетентните институции на Холандия по прилагане на европейските регламенти в областта на социалната сигурност;
- от 17.12 до 19.12.2013 г. представител на отдел „МПЕРД“ взе участие в заключително заседание на работната група по проект H5CNP относно борба със злоупотребите и грешки при износ на обезщетения в гр. Вилнюс, Литва.

9. Участие на представители в работни групи (междуведомствени работни групи и вътрешноведомствени групи) и мероприятия, по които НОИ е партньор.

- Работна група за подготовка провеждането на Европейската година на гражданството – 2013;
- Работна група 2 „Свободно движение на хора“;
- Проект „Изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност за целите на Регламенти 883/2004 и 987/09 - EESSI” – проведени 11 броя срещи и изразени 19 бр. становища;
- Проект „Social Agencies of the Future Europe (SAFE)”
- Междуведомствена работна група 16 “Образование, взаимно признаване на професионални квалификации, младеж, наука и изследвания” към Съвета по европейските въпроси – разгледани 20 бр. предложения за съгласувателни становища с приложените към тях документи;
- Постоянно действаща експертна комисия, създадена със заповед на Управителя на НОИ № 407/17.06.2010 г., във връзка с архивите – проведени 2 броя срещи и предоставен 1 брой становище;
- Във връзка със заповед на Управителя на НОИ № 233/16.03.2012г., поддържане и актуализиране на информацията в Интернет-страницата на НОИ
- За вътрешната Интранет-страница – предоставени 19 бр. информации и съобщения;
- За външната Интернет страница – качени 47 бр. (3 бр. указания по договори, 14 бр. формуляри, 6 бр. доклади от командировки, 11 бр. информации от чужди компетентни институции, 3 бр. указания по пенсии, 1 преносим документ, 4 бр. информации относно прехвърляне на пенсионни права и 4 бр. документи относно удостоверяване на размер на пенсия);
- Проект “Развитие на институционалната система на НОИ за EESSI” – проведени 17 бр. срещи и изразени 25 бр. становища, както и 5 бр. становища към ЕК.
- Информирание на 6 броя ТП на НОИ за дейността по проекта BEGIN, по който НОИ е партньор и координиране на участието на представители от тези ТП в информационните дни.
- Работна група, създадена със заповед на Управителя на НОИ № 266/13.04.2011 г., за анализиране на всички групи и видове структурирани електронни документи (СЕД) от компетентността на НОИ и изготвяне на необходимите схеми и таблици, необходими за електронното им попълване;
- Междуведомствена работна група за определяне на ПИН за Република България;
- Работна група за координация на системите за социална сигурност и професионалните социалноосигурителни схеми.

10. Други.

С оглед осъществяване на допълнителен контрол на дейността на ТП на НОИ и с цел предприемане на действия по идентифицирани проблемни въпроси през отчетния период беше изисквана проверка и информация от ТП на НОИ:

- по конкретни данни във връзка с прилагане на чл. 23 от Договора между Република България и Руската федерация;
- относно данни за лица, които получават социална пенсия за старост и имат настоящ адрес в друга държава;
- относно броя на заявленията от лица с български и гръцки осигурителен стаж, по които няма произнасяне за правото на българска пенсия, поради неполучен отговор от гръцката институция относно гръцки стаж, както и за броя на заявленията по които няма произнасяне относно правото на гръцка пенсия – 2 пъти през годината;
- броят на заявленията от лица с български и руски осигурителен стаж, подадени след влизане в сила на Договора, по които е постановен отказ на исканата пенсия, както и за броя на заявленията, по които няма произнасяне и тече производство – 2 пъти през годината;
- контролна проверка – 2 пъти за годината на всички ТП на НОИ относно общ брой издадени разпореждания и формуляри при прилагане на европейските регламенти и международните договори, брой разпореждания, които са отменени с решение на директора на ТП на НОИ или във връзка с решение на съда и брой на служителите, осъществяващи дейността по прилагане на европейските регламенти и международните договори през посочения период, в това число извършващи първоначалната обработка на пенсионните преписки и осъществяващи контролни функции.

III. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ

Дирекция “Осигуряване и краткосрочни плащания” в Централно управление на НОИ организира, методически ръководи и контролира дейността по отпускане и изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО, на гарантираните вземания по Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ЗГВРСНР) и контрола по разходите на държавното обществено осигуряване. Дирекцията администрира и дейностите по установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки, съобщаване, проучване и регистриране на професионалните болести, както и дейностите по експертизата на временната неработоспособност и трайно намалената работоспособност/ вид и степен на увреждане.

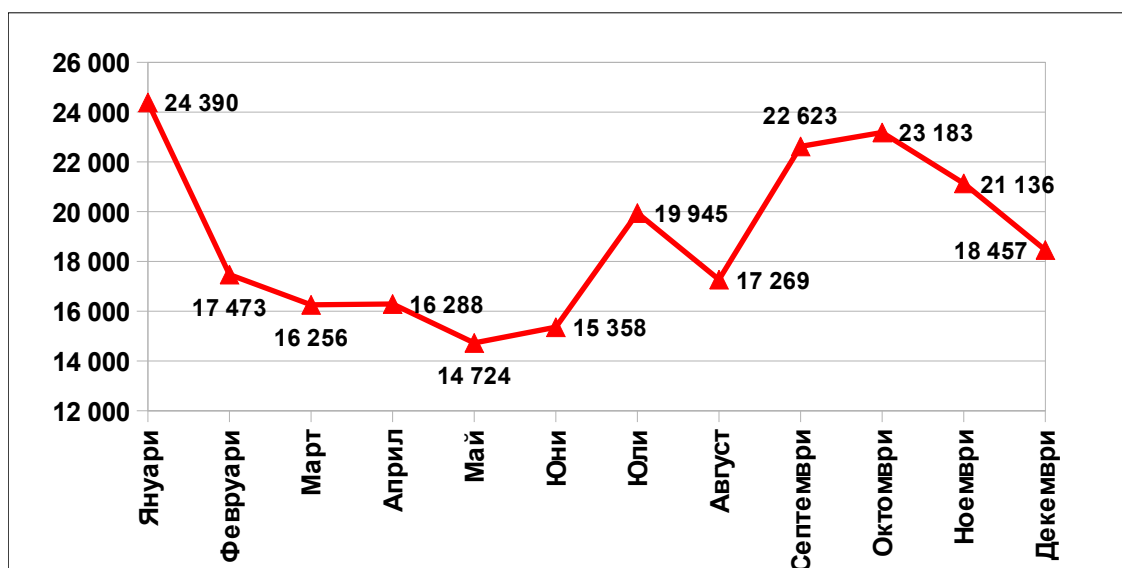
В рамките на дирекцията са структурирани отделите: “Парични обезщетения”, “Методология на осигуряването и контрол” и “Експертиза на работоспособността и трудова злополука”.

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

Дейността на отдел “Парични обезщетения” през 2013 г. беше насочена към:

- Организиране и контролиране на дейността по изплащане на паричните обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на гарантираните вземания по Закона за гарантиране вземанията на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя;
- Изготвяне на методически указания по промените в осигурителното законодателство, свързани с дейността по изплащане на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания;

- Участие в подготовката на проекти за промени в нормативни актове в областта на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания;
- Участие в оптимизиране на процедурите по отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания;
- Разработване на формуляри и образци за паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания;
- Изготвяне на становища и отговори по постъпилите предложения, сигнали, жалби и заявления в областта на изплащане на паричните обезщетения и помощите и на гарантираните вземания;
- Изготвяне отговори на писма, постъпили по електронната поща на НОИ по въпроси, свързани с краткосрочните плащания;
- Консултации на граждани и длъжностни лица относно отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания;
- Изготвяне на задания за допълнение и усъвършенстване на контролните механизми, заложи в програмните продукти “ПОПДОО” и “Парични обезщетения за безработица” за засилване на контрола и ограничаване на неправомерните разходи от фондовете на ДОО;
- Поддържане и актуализиране на рубриката “Обезщетения” на външната страница на НОИ както и актуализация на вътрешния портал;
- Участие в работни групи за разработване на електронни услуги;
- Участие в работата по проект “Електронен регистър на болничните листове”;
- Участие в работата на съвместни експертни групи с експерти от НАП във връзка с промените в осигурителното законодателство;
- Организиране и участие в работните съвещания с ТП на НОИ.

Фигура № 1 : Регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица през 2013 г. (по месеци)

Справочната система на програмен продукт “Парични обезщетения за безработица” дава информация за броя на регистрираните безработни лица, подали заявления за отпускане на парично обезщетение, сумата на изплатените обезщетения по месеци и години, средномесечния брой лица с изплатено обезщетение и други. Подадените и регистрирани заявления за отпускане на парично обезщетение за безработица през 2013 г. във всички ТП на НОИ са **227 102** бр.

Таблица № 1 : Заявления за отпускане на ПОБ през 2012 г. и 2013 г.

Година	2012 г.	2013 г.
Брой регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица	227 240	227 102

Отдел "Парични обезщетения" администрира и дейностите, свързани с отпускане и изплащане на гарантираните вземания по Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя. През 2013 г. са изплатени гарантирани вземания на **523** лица по подадени от тях заявления, а на **88** лица е отказано изплащане на гарантирано вземане.

Таблица № 2 : Брой приети основни документи към 31.12.2013 г.

ТП на НОИ	Болнични листове	Заявления-декларации по чл. 50 и 51	Заявления-декларации по чл. 53 и 54	Декларации за промяна на обстоятелствата	Заявления-декларации за помощ при смърт	Заявления-декларации за помощ при инвалидност	Заявления-декларации по чл. 50, ал. 6	Заявления-декларации по чл. 50, ал. 7	Декларации от осигурители за промяна на "съответното" ТП в това ТП	Декларации от осигурители за промяна на "съответното" ТП в друго ТП	Общ брой приети основни документи
Благоевград	102 748	2 215	2 761	551	581	0	509	12	23	19	109 419
Бургас	100 630	2 443	2 984	648	754	0	626	24	51	31	108 191
Варна	135 230	2 941	3 844	1 176	645	0	1 106	23	64	37	145 066
В. Търново	73 712	1 234	1 649	460	492	0	462	7	32	20	78 068
Видин	13 932	208	327	59	151	0	67	3	23	1	14 771
Враца	46 766	625	793	209	296	0	211	1	15	11	48 927
Габрово	51 651	525	673	261	240	0	310	6	32	12	53 710
Кърджали	28 776	1 191	1 286	148	145	0	148	7	6	4	31 711
Кюстендил	47 386	620	782	201	267	0	252	7	24	2	49 541
Ловеч	35 968	495	609	159	190	0	173	2	10	8	37 614
Монтана	31 610	435	524	141	250	0	131	2	10	9	33 112
Пазарджик	80 170	1 215	1 426	183	398	0	286	6	49	16	83 749
Перник	36 907	477	567	114	255	0	171	4	13	6	38 514
Плевен	63 446	950	1 201	326	385	0	299	8	23	10	66 648
Пловдив	258 061	4 040	5 134	1 429	927	0	1 654	31	66	78	271 420
Разград	23 531	562	656	139	183	0	143	3	9	6	25 232
Русе	70 997	1 170	1 455	401	431	0	479	8	27	12	74 980
Силистра	16 755	376	451	103	116	0	97	5	14	4	17 921
Сливен	36 118	695	840	214	275	1	193	3	20	17	38 376
Смолян	32 673	672	800	137	282	0	207	7	7	12	34 797
София-град	730 231	13 804	17 891	5 842	2 819	1	6 648	176	43	324	777 779
София-окръг	67 748	980	1 180	324	408	0	379	6	21	7	71 053
Ст. Загора	140 549	1 532	2 001	517	785	0	851	14	25	22	146 296
Добрич	27 138	675	824	185	303	0	190	5	20	9	29 349
Търговище	22 579	439	564	137	210	0	208	6	11	4	24 158
Хасково	49 844	1 212	1 394	256	346	0	299	7	61	12	53 431
Шумен	32 703	945	1 021	422	248	2	285	0	9	5	35 640
Ямбол	35 836	511	598	126	250	0	198	7	6	16	37 548
ОБЩО	2 393 695	43 187	54 235	14 868	12 632	4	16 582	390	714	714	2 537 021

Програмният продукт “ПОПДОО” дава информация относно броя на приетите основни документи от осигурителите и самоосигуряващите се лица в териториалните поделения на НОИ за изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО, както и за размера на изплатените средства от фондовете на ДОО на правоимащите лица и други. През 2013 г. от териториалните поделения на НОИ са приети общо **2 537 021** броя основни документи за изплащане на парични обезщетения, като в сравнение с 2012 г. са приети повече 138 879 броя документи. Основно това увеличение се дължи на по-големия брой приети болнични листове.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

Основните задачи на отдел “**Методология на осигуряването и контрол**” са разработването на общата методология на общественото осигуряване във връзка с възложените дейности на Националния осигурителен институт и разработването на методология на контролно-ревизионната дейност, осъществявана от контролните органи на НОИ.

1. Методология на осигуряването

Методологията на осигуряването включва дейностите по подготовка на предложения за промяна в нормативните актове на държавното обществено осигуряване и разработване на указания по прилагането им. Целта на тази дейност е улесняване на осигурителите и осигурените при ползването на осигурителните права и уеднаквяване на практиката по прилагане на осигурителното законодателство от страна на длъжностните лица в териториалните поделения на Националния осигурителен институт.

Отчитайки практиката на държавното обществено осигуряване в областта на краткосрочното осигуряване, през 2013 г. експертите на отдела са участвали в работни групи за промяна в нормативни актове по държавното обществено осигуряване. В тази връзка са изготвени методически указания по прилагането на промените в нормативните актове, които са предоставени на териториалните поделения на НОИ и са публикувани в Интернет страницата на института за сведение и ползване от страна на осигурителите и осигурените лица.

Отделът участва в работни групи съвместно с експерти на Националната агенция за приходите във връзка със съгласуване на дейностите на НОИ и НАП по отношение на подаването на данните в регистъра на осигурените лица, регистрацията на самоосигуряващите се лица и уточняване вида на осигуряването им.

Дейността по правилното прилагане на осигурителното законодателство се извършва чрез:

- подготовка на отговори по постъпили въпроси в областта на общественото осигуряване от страна на граждани, осигурители, както и от териториалните поделения на НОИ;
- извършване на проверки по постъпили сигнали и жалби;
- консултации на граждани и длъжностни лица по прилагането на нормативните актове на обществено осигуряване във връзка с правата и задълженията на осигурените лица и осигурителите;
- извършване на проверки по сигнали на лица и осигурители, препратени в НОИ от други институции;
- даване на указания за уеднаквяване на практиката на териториалните поделения във връзка с конкретни въпроси, възникнали при прилагането на осигурителното законодателство.

В отдела се изготвят становища до администрацията на президента на Република България, във връзка с подадени молби за опрощаване на задължения към държавното обществено осигуряване. Подготвят се и становища за разсрочване на задължения към фондовете на държавното обществено осигуряване.

Служителите от отдела взимат участие в работни групи за планиране и разработване на електронни услуги и за разработване на проект на вътрешни правила за работа с електронни документи.

С цел улесняване работата на контролните органи на НОИ се правят предложения за изготвяне и промяна на различни справки от информационната система на НОИ и се подготвят задания във връзка с разработване на нови програмни продукти или промяна на съществуващите.

Рубриките в Интернет страницата на НОИ, за които отделът е отговорен, се поддържат в актуално състояние от служителите.

2. Контролно-ревизионна дейност

Контролът по разходите на държавното обществено осигуряване се извършва от контролните органи на Националния осигурителен институт. Контролни органи са инспекторите по осигуряването в териториалните поделения на Националния осигурителен институт и длъжностните лица, на които със заповед на управителя на НОИ или директора на ТП на НОИ е възложено извършването на контрола. Контролът се осъществява чрез извършване на ревизии и проверки на осигурителите, самоосигуряващите се лица, физическите и юридическите лица.

Проверките от контролните органи на ТП на НОИ се извършват по повод молби, сигнали или жалби, за нарушения на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на НОИ. Проверката се извършва на основание писмена заповед, издадена от директора на ТП на НОИ или от упълномощено от него лице.

Извършените **ревизии и проверки** през 2013 г. са общо **33 396**, като установения начет е в размер на **2 336 541 лв.** В общия размер на начета най-голям е дялът на неправилно изплатените парични обезщетения за временна неработоспособност. През 2013 г. са съставени **1 421 акта** за административно нарушение на осигурители и са издадени **1 094 наказателни постановления** за налагане на административни наказания.

3. Последващ контрол

Промяната в реда за изплащане на паричните обезщетения и помощи наложи и разработване на нови критерии и предприемане на съответни действия за осъществяване на последващ контрол на изплатените парични обезщетения от ДОО.

С цел осъществяване на този контрол са изготвени списъци на осигурени лица с изплатени парични обезщетения от ДОО, отнасящи се за периода преди 1 януари 2014 г., документите, за които са представени след тази дата, както и за периодите до 30 юни 2013 г. Изпратени са списъци и за третото тримесечие на 2013 г., резултатите от които да бъдат готови до края на месец февруари 2014 г. Последващият контрол се извършва по установен график.

Анализът на резултатите от проверките, извършени от контролните органи на НОИ, показва следното:

- От съдържащите се в списъците за първото полугодие **28 225** случая са проверени **16 715 лица**. Броят на случаите представлява броят на изплатени по болнични листове или заявления-декларации парични обезщетения. Броят на проверените лица е по-малък от броя случаи, тъй като едно лице може да е получило повече от едно парично обезщетение.
- На осигурители са съставени **9 370** ревизионни документи. Най-много нарушения за осигурени лица са допуснати на територията на София-град – **4 700 бр.**, следвани от Пловдив и Благоевград. Най-малко са нарушенията, установени в Силистра.
- Издадени са голям брой задължителни предписания на осигурителите за привеждане в съответствие на данни, подадени в регистрите на НОИ, или коригиране на данни, подадени с декларация образец № 1 “Данни за осигуреното лице” и приложение 15 “Данни от осигурителя” – **5 166**. Изпратени са **2 471**

уведомителни писма до осигурителите за отстраняване на констатирани несъответствия. Издадени са **1 504** констативни протоколи за установяване на факти и обстоятелства. Малък е броят на съставените ревизионни актове за начет – **204** бр. и издадените разпореждания за събиране на задължения по реда на чл. 114, ал. 3 от КСО – **19** бр. Общата сума на установените задължения е **45 388** лв.

Особено внимание при последващия контрол се обръща на изплатените парични обезщетения на самоосигуряващите се лица поради обстоятелството, че след промяната в нормативната уредба в редица случаи техните обезщетения се изплащат преди срока за внасяне на дължимите осигурителни вноски за месеца на правото на обезщетение. За целта са подготвени и изпратени на ТП на НОИ списъци на изплатените парични обезщетения с начало от 1 януари 2013 г. до 30 юни 2013 г.

За първото полугодие на 2013 г. са проверени **4 027** самоосигуряващи се лица. Общата сума на установения след ревизии начет е в размер **18 823** лв., а сумата по издадени разпореждания по чл. 114, ал. 3 от КСО е в размер на **6 471** лв. Съставени са **374** констативни протокола, дадени са **396** задължителни предписания и са изпратени **996** уведомителни писма.

Изпратени са и списъци на самоосигуряващи се лица за третото тримесечие на 2013 г. Информация за резултатите от предприетите действия по тези списъци постъпва в срок до 20 февруари 2014 г.

С цел осъществяване на последващ контрол на ЕТ и клонове на чуждестранни търговци, заличени на основание § 5, ал. 1 от ПЗРЗТР за периода от 8 ноември 2013 г. до 31 януари 2014 г. са извършени проверки за спазването на осигурителното законодателство от заличените осигурители и самоосигуряващи се лица.

Резултатите от проверките, извършени от контролните органи на НОИ, са следните:

- По списъка със заличени ЕТ са съставени общо **651** констативни протокола за извършени проверки, издадени са **363** задължителни предписания за корекция на подадените от осигурителите информация и **67** задължителни предписания за предаване на разчетно-платежна документация в архива на НОИ на основание чл. 5, ал. 10 от КСО. Изпратени са уведомителни писма до осигурителите за необходимостта да предадат документацията си в архива на НОИ.
- Писма са изпращани и до Националната агенция за приходите относно нарушения на осигурителното законодателство от заличени ЕТ. В повечето случаи не са констатирани щети на фондовете на ДОО, поради което броят на съставените ревизионни актове за начет общо за страната е **11** и е издадено едно разпореждане по чл. 114, ал. 3 от КСО. Съставените ревизионни записки са **72** броя.

4. Заверяване на осигурителни книжки

Осигурителните книжки се заверяват от съответното ТП на НОИ по адрес на регистрацията или постоянен адрес, в зависимост от вида на осигуреното лице, към момента на поискването на заверката, независимо от това кое ТП на НОИ е издало книжката.

При заверяването на осигурителните книжки на самоосигуряващите се лица задължително се извършва проверка за съответствие между декларираните в регистъра на осигурените лица данни и постъпилите суми – по данни от информационната система на НОИ – за авансово внесените през годината вноски и за довнесените вноски при определянето на окончателния размер на осигурителния доход.

След въвеждането на Единна сметка за внасяне на осигурителни вноски и данъци и промяната в начина на погасяването им, регламентиран в чл. 169, ал. 4 от ДОПК възникнаха проблеми при проверките, осъществявани от контролните органи на НОИ при заверяването на осигурителните книжки на самоосигуряващите се лица. Поради това своевременно бяха осъществени консултации с Националната агенция за приходите и на териториалните управления бяха дадени необходимите указания с цел да не се допусне забавяне при обслужването на самоосигуряващите се.

В изпълнение на новата разпоредба на чл. 41, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж беше подготвена и утвърдена процедура за служебно заверяване на осигурителен стаж и доход на самоосигуряващите се лица само по данните, съществуващи в информационната система на НОИ. Тази процедура позволява премахването на хартиения образец на осигурителна книжка и улеснява самоосигуряващите се лица при набавянето на необходимите им документи за пенсиониране.

МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА, ПРОФИЛАКТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ, ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

Отдел “Експертиза на работоспособността и трудова злополука” осъществява дейности в три направления, свързани с: 1) медицинската експертиза на работоспособността; 2) паричните помощи за профилактика и рехабилитация; 3) трудовите злополуки и професионалните болести.

Всяка година със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се предвиждат средства за парични обезщетения при всички случаи на временна неработоспособност по чл. 162 от Кодекса на труда, за пенсии за инвалидност поради общо заболяване, поради трудова злополука и професионална болест, за добавки за чужда помощ и за парични помощи за профилактика и рехабилитация.

Осигурителната система предоставя обезщетенията, пенсиите и част от паричните помощи на основание установена от компетентните медицински органи временна неработоспособност или трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане и издадено разпореждане за приемане на злополуката за трудова от съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

Това налага необходимостта Националният осигурителен институт да:

- разработва съвместно с Министерството на здравеопазването нормативните документи за медицинската експертиза;
- участва при усъвършенстване на принципите, критериите и методологията за определяне на временната неработоспособност и трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане;
- оказва методична помощ на лечебните заведения и на териториалните поделения на Националния осигурителен институт по отношение на експертизата на временната неработоспособност;
- оказва методична помощ на медицинските комисии по отношение на експертизата на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане;
- участва в специализираните състави на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК);
- ръководи и контролира дейностите по установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки, съобщаване, проучване и регистриране на професионалните болести;
- създава нормативната уредба за провеждане на дейността по профилактика и рехабилитация, финансирана от бюджета на държавното обществено осигуряване, и оказва методична помощ по прилагането ѝ.

Практическото осъществяване на тези дейности се извършва от отдел “Експертиза на работоспособността и трудова злополука”, структурно звено в състава на Дирекция “Осигуряване и краткосрочни плащания”.

В рамките на основните функции и задачи на отдела са и дейностите по:

- изготвяне на статистическите показатели за трудовите злополуки, които се включват при диференциране на размера на осигурителните вноски за фонд “Трудова злополука и професионална болест” и коефициента на трудов травматизъм, съгласно Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите за риска трудова злополука;

- разработване и периодично предоставяне на статистическа информация за трудовите злополуки и професионалните болести;
- участие при разработването на програми в областта на здравословните и безопасни условия на труд;
- изпълнение на съответните отговорности по стратегическо планиране и управление на риска в НОИ, в рамките на основните функции и задачи на отдела.

МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА

Медицинската експертиза включва: експертиза на временната неработоспособност, експертиза на трайно намалената работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО, които упражняват трудова дейност и не са им определени вид и степен на увреждане, експертиза на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО, и потвърждаване или отхвърляне на професионалния характер на заболяванията. Законът за здравето, Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ) и Правилникът за устройството и организация на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи са нормативните документи, отнасящи се до медицинската експертиза и до контрола по нея. В Кодекса за социално осигуряване също са разписани текстове, които регламентират контрола по медицинската експертиза.

Националният осигурителен институт осъществява контрол върху дейността на органите на медицинската експертиза чрез:

- лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност /инспекторите по осигуряването;
- медицинските комисии;
- лекарите – представители на НОИ в специализираните състави на НЕЛК.

Експертиза на работоспособността

Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването към ТП на НОИ, осъществяват контрол по експертизата на временната неработоспособност, като правят проверки по:

- получените в ТП на НОИ болнични листове за изплащане на парични обезщетения;
- създадената организация на работа и кадровото състояние на ЛКК;
- воденето на медицинската документация от лекуващите лекари и ЛКК.

При изпълнението на своите задължения те установяват нарушения на разпоредбите на Инструкцията за работата и отчетността с болничните листове за временна неработоспособност и на Наредбата за медицинска експертиза, допуснати от органите на медицинската експертиза при издаването на болничните листове. Най-често срещаните пропуски и грешки са относно:

- вписан неправилен код на диагнозата по Международната класификация на болестите – 10 (несъответствие между код и текстуално вписана диагноза, неправилно кодиране на извършените оперативни интервенции или функционални изследвания, вместо на основното заболяване);
- неправилно определяне на болничния лист като “първичен” или “продължение”, както и неспазване разпоредбата на чл. 6, ал. 6 от НМЕ, съгласно която неработните дни, както и ползването на друг законоустановен отпуск, не прекъсват временната неработоспособност. Това води до нарушаване и на разпоредбата на: чл. 13, ал. 1 от НМЕ, която регламентира срока, за който болничните листове се издават еднолично от лекуващите лекари – до 14 дни

непрекъснато; чл. 6, ал. 5 от същата наредба – продължаване на временната неработоспособност от ЛКК, вместо от ТЕЛК, когато тя е продължила повече от 6 месеца без прекъсване или 12 месеца с прекъсване в две предходни години и в годината на боледуването;

- нарушаване на чл. 12, т. 6 от НМЕ – издаване на болничен лист за временна неработоспособност за заболяване, за което ТЕЛК /НЕЛК е определила 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане;
- неспазване от органите на медицинската експертиза на определените им с НМЕ правомощия по отношение на продължителността на временната неработоспособност;
- неправилно попълване на кода на причината за неработоспособност;
- неотбелязване на обстоятелствата за по-късното издаване на болничния лист, както и причините за нанесени поправки по болничния лист на ред “Бележки”.

Посочените нарушения налагат връщането на болничните листове на осигурителя, а той от своя страна на лицето, за корекция от органите на медицинската експертиза, които са ги издали, или предприемане на действия по обжалването им по реда на чл. 112 от Закона за здравето. Тези причини забавят процедурата по изплащане на паричните обезщетения.

Неспазването на разпоредбата на чл. 9, ал. 3 от Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване за упражняване на контрол от страна на работодателя/осигурителя по законосъобразното издаване на болничните листове, преди представянето им в ТП на НОИ, е друга причина, влияеща негативно на движението на болничните листове и изплащане на паричните обезщетения.

Таблица № 3 : Резултати от контролната дейност по експертиза на временната неработоспособност

Година	Приети болнични листове (бр.)	Обжалвани болнични листове (бр.)	Отменени болнични листове (бр.)	Съотношение отменени/обжалвани болнични листове (%)
2012	2 253 687	15 380	3 716	24,2
2013	2 395 340	16 932	3 898	23

През 2013 г. 23% от обжалваните болнични листове са отменени. От тях 52% са отменени от ЛКК, а 48% са отменени от ТЕЛК. Проведена е методична дейност по разясняване на нормативните документи и по решаване на отделни случаи от практиката с лекари от лечебните заведения.

Контролната дейност при лечебните заведения се извършва по предварително изготвен план-график. Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност /инспекторите по осигуряването, правят проверки по създадената организация за съхраняване на болничните листове, по воденето на книгата за прихода и разхода на бланките болнични листове, амбулаторния журнал, книгата за регистриране на издадените болнични листове, книгата за решенията на ЛКК. Проверява се попълването на реквизитите на болничните листове, които се издават към момента на извършване на контрола. При установяване на нарушения те дават задължителни предписания на лечебните заведения, на основание чл. 108, ал. 1, т. 3 от КСО. В случай на неизпълнение на задължителните предписания, съставят на лечебните заведения актове за установяване на административни нарушения на основание чл. 350, ал. 1 от КСО.

Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/ инспекторите по осигуряването към ТП на НОИ, участват в регионалните съвети към регионалните здравни инспекции. Организируют и провеждат мероприятия за информиране на лекарите от лечебните заведения по проблемите при работата с болничните листове и при необходимост

изготвят указания относно издаването им и тяхната отчетност, които са задължителни за всички лекари (лекари по дентална медицина) и ЛКК.

През 2013 г. лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването, са извършили 2 525 проверки на лечебни заведения. По реда и условията на чл. 112 от Закона за здравето, от ТП на НОИ са обжалвани 16 932 болнични листове за 284 393 дни. Органите на медицинската експертиза са отменили 3 898 болнични листове за 53 162 дни.

Фигура № 2 : Съотношение на обжалваните към отменените болнични листове за периода 2007 – 2013 г.

Експертиза на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане

На основание чл. 98, ал. 4 от Кодекса за социално осигуряване към ТП на НОИ са изградени медицински комисии (МК) за преценка основателността на определените от ТЕЛК/ НЕЛК: степен на трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане; дата на инвалидизиране; срок на инвалидността и необходимост от чужда помощ на освидетелствани лица.

Контролът, осъществяван от МК, обхваща само една част от ЕР на ТЕЛК, а именно тези, които касаят в най-голямата си част първично освидетелстваните лица. От 01.01.2012 г. с промени в Кодекса за социално осигуряване МК се произнасят по всички експертни решения на ТЕЛК с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност. Съкратени са и сроковете за издаване на решения. МК вземат решения и по ЕР на НЕЛК, но те са незначителна част от общия брой и не оказват съществено влияние на общите резултати.

Таблица № 4 : Контролна дейност на медицинските комисии (в ТП на НОИ)

Година	Решения на МК (бр.)	Обжалвани пред НЕЛК/СГС Административен съд София – (бр.)	Съотношение на обжалвани ЕР към решения на МК (%)
2011	81 083	1 557	1,92
2012	164 134	3 829	2,33
2013	178 676	3 844	2,15

Данните за контролната дейност на медицинските комисии в ТП на НОИ показват следното:

- Увеличение с 83 051 (102,4%) на броя на решенията на МК през 2012 г. спрямо 2011 г. и с 14 542 (8,86%) през 2013 г. спрямо 2012 г.
- Увеличение с 2 272 (146%) на броя обжалвани ЕР на ТЕЛК през 2012 г. спрямо 2011 г., и несъществено увеличение с 0,4% през 2013 г. спрямо 2012 г.
- Увеличение от 1,92 на 2,33 на процентното съотношение между обжалвани ЕР на ТЕЛК и решения на МК през 2012 г. спрямо 2011 г. и намаление от 2,33 на 2,15 на това процентно съотношение през 2013 г. спрямо 2012 г.
- Тенденция към стабилизиране на основните количествени показатели през 2012 г. и 2013 г. спрямо 2011 г.

Таблица № 5 : Резултати от обжалване на експертни решения от медицинските комисии през 2013 г.

Общ брой обжалвани ЕР	Решение на ТЕЛК/НЕЛК (по степен на трайно намалена работоспособност)				Решение на НЕЛК/АСС (по степен на трайно намалена работоспособност)					
	50 – 70,99%	71 – 90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП	Работоспособни	под 50%	50 – 70,99%	71 – 90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП
1 258	634	494	99	31	4	149	599	385	87	34

Резултатите от работата по обжалването от МК в ТП на НОИ на експертни решения на ТЕЛК /НЕЛК през 2013 г. са следните:

- Четири от освидетелстваните лица са определени като работоспособни;
- Намаляване със 153 (12,2%) на броя на лицата с определен процент трайно намалена работоспособност, който определя правото на пенсия за инвалидност;
- Намаляване със 118 (18,9%) на броя на лицата с намалена работоспособност над 70,99 на сто, която носи и допълнителни социални придобивки;
- увеличаване с 3 (9,7%) на броя на лицата, на които е определена чужда помощ.
- На основание чл. 106, ал. 2 от Закона за здравето в специализираните състави на НЕЛК са включени 10 лекари от отдел “Експертиза на работоспособността” и трудова злополука”.

Таблица № 6 : Резултати от обжалване на експертни решения от медицинските комисии през 2013 г.

Брой консултации	Общ брой ЕР на НЕЛК	Отменени и върнати за разглеждане от ТЕЛК	Разпределение по % трайно намалена работоспособност преди ЕР на НЕЛК						Разпределение по % трайно намалена работоспособност по ЕР на НЕЛК					
			Работоспособни	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Други	Работоспособни	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Други
27 935	9 261	3 143	546	3 621	2 983	1 377	470	264	310	1 423	2 361	1 262	525	237

Лекарите, представители на НОИ в НЕЛК, са участвали в постановяването на 9 261 експертни решения (с 643 решения повече спрямо 2012 г.). От тях 32,6% са обжалвани от контролните органи на Националния осигурителен институт.

През 2013 г. отменени и върнати за ново разглеждане от ТЕЛК са 3 143 експертни решения (33,9% спрямо общия брой разгледани експертни решения), при 3 660 (42,5%) за 2012 г.

Резултатите след обжалването на експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК през 2013 г. са следните:

- Намаление с 236 броя на лицата, определени като работоспособни, или с 2,5% на сто спрямо общия брой 9 261 ЕР на НЕЛК;
- Намаление с 2 198 броя на лицата с определен под 50% ТНР, или с 23,7% спрямо общия брой ЕР на НЕЛК;
- Намаление с 622 броя на лицата с определен процент 50 - 70,99% ТНР, който определя правото на пенсия за инвалидност, или с 6,7% спрямо общия брой ЕР на НЕЛК;
- Намаление със 115 броя на лицата с намалена работоспособност 71 - 90%, която носи и допълнителни социални придобивки, или с 1,2% спрямо общия брой ЕР на НЕЛК;
- Увеличаване с 55 броя на лицата с намалена работоспособност над 90%, където има и определена чужда помощ, или с 0,6% спрямо общия брой ЕР на НЕЛК.

ПРОФИЛАКТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ

Ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят средства, които да се разходват за тази дейност по условия и ред, регламентирани в Наредба № 1 от 13 февруари 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация. За 2013 г. са сключени договори с 15 юридически лица за общо 48 изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация. Изпълнителите, в които се извършва дейността по профилактика и рехабилитация, са разположени на територията на 16 области – София-град, София област, Пловдив, Варна, Бургас, Сливен, Ловеч, Габрово, Монтана, Пазарджик, Стара Загора, Добрич, Благоевград, Кюстендил, Велико Търново и Смолян. По брой изпълнители и съответно с най-висок относителен дял са област Пловдив и област София-град – с по 8 изпълнители (16,7% от общия брой), и област Бургас със 7 изпълнители (14,6% от общия брой).

Отчитането на резултатите от дейността по показателите брой издадени удостоверения, изплатени и неизплатени фактури (брой и стойност), изразходвани средства (общо и по фондове) за диагностични и терапевтични процедури, ношувки и частична парична помощ за хранене се извършва:

- чрез ежегодни справки, изготвяни от изпълнителите на дейността;
- по електронен път чрез разработената през 2003 г. компютърна програма, която дава възможност за получаване на информация по горните показатели за всеки желан период от провеждането на дейността.

С програмата се отчитат и други показатели, като пол, възраст, изход от лечението и други.

През 2013 г. на 37 870 лица са издадени удостоверения за ползване на паричната помощ за профилактика и рехабилитация. От общия брой издадени удостоверения за страната най-много са издадени от ТП на НОИ в София-град – 5 336 бр., или 14,1% от общия брой издадени удостоверения за страната. Следват ТП на НОИ - Пловдив с 3 567 бр. (9,4%) и ТП на НОИ - Стара Загора с 2 467 бр. (6,5%).

Длъжностните лица, които издават удостоверенията, извършват съпоставка на данните от служебните бележки, удостоверяващи осигурителните права на лицата, с данните, отразени в Регистър на осигурителите, Регистър на осигурените лица, Регистър “Приходи”, Регистър на трудовите договори, Регистър “Пенсии” и Регистър “Трудови злополуки”. Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването, проверяват за наличие на съответствие между диагнозите,

отразени в медицинските направления (Бл. МЗ № 119а`98), както и профилните възможности и противопоказанията за извършване на профилактика и рехабилитация при изпълнителите на дейността.

Контролът по изразходваните средства на държавното обществено осигуряване се осъществява от ТП на НОИ, на територията на което се намират изпълнителите на дейността, на основание чл. 17 от Наредба № 1. С Инструкция за контролната дейност по ползването и изплащането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация са уредени условията, редът и сроковете за извършване на контрол в ТП на НОИ и при изпълнителя на дейността.

През 2013 г. са извършени 96 броя проверки при изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация. За допуснати нарушения са съставени 32 ревизионни актове за начет в размер на 3 221,35 лв.

ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

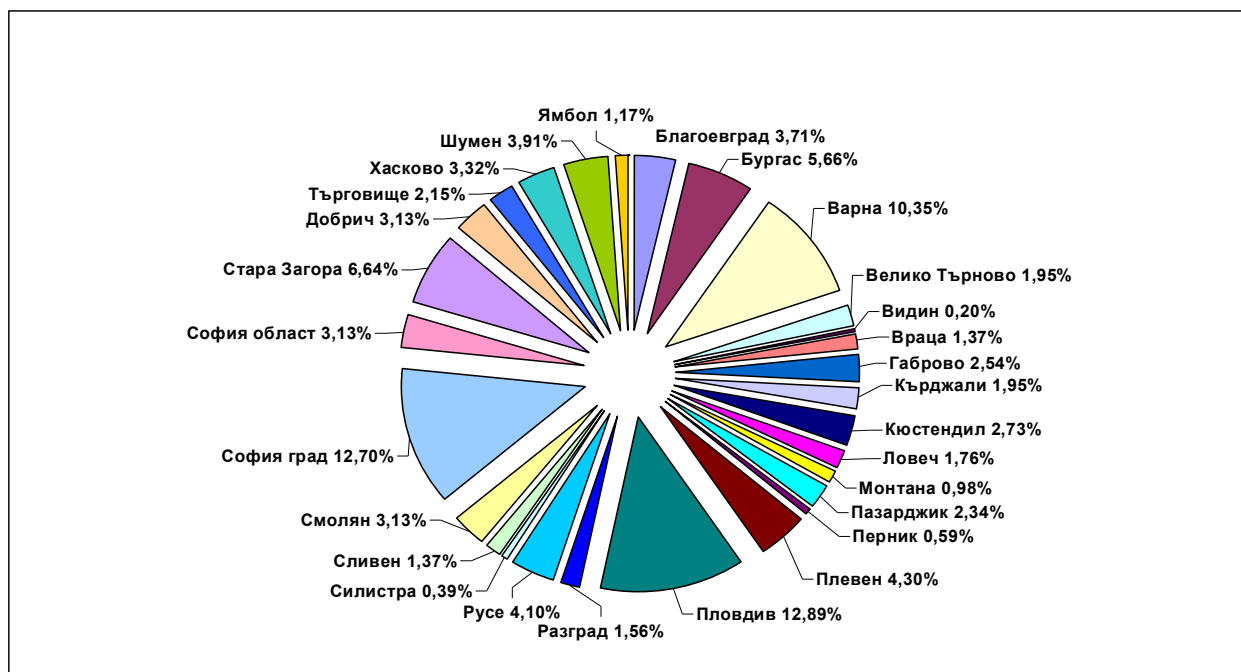
Отдел “Експертиза на работоспособността и трудова злополука” ръководи и контролира дейностите по установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки, съобщаване, проучване и регистриране на професионалните болести.

Дейностите, свързани с **трудовете злополуки** през 2013 г. обхващат:

- Обработка на национално равнище на оперативната информация за регистрираните през 2013 г. трудови злополуки и предоставянето ѝ на Министерство на труда и социалната политика, Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда” и други заинтересовани органи и организации. За периода 01.01.2013 - 31.12.2013 г. в ТП на НОИ са обработени 2 960 декларирани трудови злополуки. Открити и комплектовани са 2 768 досиета за признати трудови злополуки. Извършени са над 145 разследвания на смъртни трудови злополуки. По преценка на длъжностните лица от ТП на НОИ са проведени и разследвания на повече от 410 злополуки с по-леки последствия, при които е било необходимо допълнително уточняване на осигурителния статус на пострадалите лица, данните подадени с декларацията за трудова злополука, причините и обстоятелствата при които са станали. Злополуките, които не са признати за трудови, са 101 бр. Най-голям брой декларации за трудови злополуки, станали през време и във връзка с извършваната работа (чл. 55, ал. 1 от КСО), са подадени в ТП на НОИ София-град – декларирани 691 и признати за трудови злополуки 691; ТП на НОИ Пловдив – декларирани 285 и признати 237; ТП на НОИ Варна – декларирани 174 и признати 174 и ТП на НОИ Стара Загора – декларирани 133 и признати 133. Всички издадени протоколи и разпореждания от ТП на НОИ са изпратени по електронен път в отдела, с цел осъществяване на контрол по качеството и осигуряване на методична помощ.
- Събиране и обработване на информацията за трудовите злополуки, станали през 2012 г. През месец януари 2013 г. е публикувана годишната оперативна информация за 2012 г. на страницата на НОИ в Интернет. През месеците април, юли и октомври е публикувана и информация за съответното тримесечие, полугодие, деветмесечие на 2013 г. съдържаща разпределение на трудовите злополуки по икономически дейности, вид, последици, пол, общо за страната и по териториални поделения на НОИ.
- Окончателните статистически данни за трудовите злополуки за 2011 г. са предоставени на МТСП, НСИ, ИА“ГИТ”, МОТ и Евростат. Статистическата информация за трудовите злополуки, станали през 2011 г. е обработена до 30.06.2013 г. В нея се съдържат данни за броя, разпределението и показателите за тях. За изчисление на показателите за отчитане на трудовите злополуки са използвани данни на НОИ за 2011 г. (среден списъчен брой на осигурените за трудова злополука и професионална болест лица и отработени човечасове по

икономически дейности и по териториални поделения на НОИ). Обобщената статистическа информация за трудовите злополуки, случили се през 2011 г., е разработена като електронна книга и публикувана на интернет страницата на НОИ.

- Предоставена е подробна систематизирана статистическа информация за трудовите злополуки, за изпълнението на проекти, финансирани по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз – 051PO001-2.1.07 “Повишаване на обществената нетърпимост към неформалната икономика при трудовоправните и осигурителните отношения и превантивни действия за ограничаването ѝ” и 051PO001-2.1.04 “Подкрепа за достоен труд”. На изпълнителите на проектите в кратки срокове е представена надеждна и структурирана информация за анализ на трудовия травматизъм. Заключениета и изводите са използвани като база за разработването и постигането на целите на проектите.
- Осъществяване на методичен контрол на съставените през 2013 г. протоколи и оказване на експертна помощ при разследването на трудовите злополуки и проучването на професионалните болести.

Фигура № 3 : Извършени разследвания и съставени протоколи от ТП на НОИ

На базата на окончателната статистическа информация за трудовите злополуки за 2009, 2010 и 2011 г. са изчислени:

- Коефициентът на честота и коефициентът на тежест на трудовите злополуки, които се включват при диференциране на размера на осигурителните вноски по групи икономически дейности в зависимост от степента на риска. Определянето на диференцираните вноски за фонд “ТЗПБ” на ДОО и включването им като приложение към бюджета на ДОО за 2014 г. е съгласно Методиката за реда и начина на определяне размера на осигурителната вноска за трудова злополука и професионална болест (ДВ, бр. 103 от 2004 г.);
- Коефициентът на трудов травматизъм за прилагане през 2014 г., съгласно Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска “трудова злополука” (ДВ, бр. 15 от 2006 г.). Данните за икономическите дейности с коефициент на трудов травматизъм, равен или по-висок от средния за страната са предоставени на министъра на труда и социалната политика.

Дейностите на отдела, свързани с поддържане на оперативна информация за съобщените случаи на **професионални болести** през 2013 г. обхващат:

- В териториалните поделения на НОИ са открити 43 досиета за професионални болести, сигнализирани с бързи известия. Заболелите лица със съмнение за професионален характер на заболяванията са 39. При съобщаваната професионална патология се установява трайно ниско ниво на случаите със съмнение за професионална болест – 47 лица през 2010 г., 49 лица през 2011 г., 24 лица през 2012 г. Най-много открити процедури за проучване на професионални болести по получени бързи известия има в ТП на НОИ: Смолян – 12; София-град – 6; Перник – 5; София-област – 4; Враца и Габрово по 3; Плевен и Добрич по 2; Благоевград, Бургас, Варна, Пловдив, Сливен и Ямбол по 1. В останалите 14 ТП на НОИ не са получени бързи известия.

Всички изготвени протоколи за професионални болести от ТП на НОИ, както и експертни решения на ТЕЛК са изпратени по електронен път в отдела. Осъществен е контрол по качеството им и е оказана методическа помощ на инспекторите по социално осигуряване.

- Експерти от отдела са ангажирани пряко в работата на комисиите, определени от ФУТ, извършващи подбор на изпълнителите на дейността и осъществяващи контрол по целевото изразходване на средствата от ДОО, определени за диагностика на професионалните болести. Извършена е проверка на отчетните документи за скринингови медицински прегледи на 1 603 работници във фирми от Благоевград, Ловеч и Кюстендил, както и на извършените медицински прегледи в болнична обстановка, за клинична диагностика на професионални болести, на 509 работници. Одобрени са разходи на обща стойност 582 635 лева.
- През отчетната година продължи въвеждането на данните за професионалните болести за периода 2001 - 2007 година в ТП на НОИ.

През годината сътрудничеството и партньорството на отдел “Експертиза на работоспособността и трудова злополука” с министерства, ведомства и социалните партньори за работа по предотвратяване и намаляване на случаите на трудова злополука и професионална болест се изразява в:

- активно представителство на НОИ в работата на Националния съвет по условия на труд и фонд “Условия на труд” (ФУТ). Разработване на възложени от управителя на ФУТ: “Критерии за оценка на предложенията за финансиране по Наредба № 1 от 23.03.2006 г., за условията и реда за финансиране на проекти и програми от ФУТ”; “Карта за оценка на проект” за практическо подпомагане работата на комисиите на ФУТ;
- участие в международен семинар на тема “Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН и План за действие за нейното прилагане”;
- представителство в работната група, която координира изпълнението на приетия с Решение № 868 от 19 октомври 2012 г. на Министерски съвет План за действие, съдържащ мерки за привеждане на нормативната уредба и политики в областта на хората с увреждания, в съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания;
- осигуряване на експерти в специализирани комисии към фонд “Условия на труд” за разглеждане на проекти за подобряване условията на труд и диагностика на професионалните болести;
- подготовка и предоставяне на материали за първоначалния доклад на България по прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания, приета от Общото събрание на ООН на 13 декември 2006 г. в Ню Йорк;
- обсъждане, разработване и съгласуване на Национална програма по безопасност и здраве при работа за 2013 г.;

- участие в разработването на Национален доклад, относно практическото прилагане на директива 89/391/ЕИО, нейните специални директиви и директиви 2009/148/ЕО, 91/383/ЕИО, 92/29/ЕИО и 94/33/ЕО, отговори на поставени проблеми и осигуряване на данни от компетентността на Националния осигурителен институт, заповед № РД01-111 от 15.02.2013 г. на министъра на труда и социалната политика;
- участие в националната конференция “Здравословни работни места. Да работим заедно за превенция на риска”, провеждана в рамките на Европейската седмица по безопасност и здраве при работа;
- даване на предложения за актуализация на нормативни актове, като: Кодекса за социално осигуряване в глава пета “Осигуряване за трудова злополука и професионална болест”; “Наредба за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки” и “Наредба за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести”;
- участие в работата по проект “Електронен регистър на болничните листове”, като подготовка за преминаване към изцяло електронен обмен на информация между органите на медицинската експертиза, осигурителите и НОИ по изплащането на паричните обезщетения и помощи от ДОО;
- представяне на сътрудничеството и координацията между Националния осигурителен институт, Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда” и социалните партньори на срещата с международния одиторски екип на Комитета на старшите инспектори по труда (SLIC) осъществяващи одит на дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и в частност на процедурите по установяването и отчитането на трудовия травматизъм;
- участие в организиран от КНСБ форум по повод международния ден на загиналите при трудови злополуки – 28 април;
- участие в организирани от МТСП срещи по въпроси, свързани със социалните пенсии за инвалидност и медицинската експертиза на трайно намалената работоспособност;
- провеждане на обучение на длъжностните лица от ТП на НОИ, пряко ангажирани с дейността по трудовите злополуки и професионални болести;
- провеждане на обучение на председателите на медицинските комисии към ТП на НОИ;
- съвместна работа с експерти от НСИ по подготовка на проучването на работната сила с модул за трудови злополуки и други здравни проблеми (LFS - 2013).

IV. ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ

Дирекция „Осигурителен архив” (ОА) с отдел **“Методология на осигурителния архив”** и отдел **„Електронен осигурителен архив”** отговаря за:

- Разработване на нормативни актове по цялостното функциониране на осигурителния архив на НОИ;
- Организиране, ръководство и контрол на дейността по приемане, съхраняване и използване на разплащателните ведомости и трудово правни документи, доказващи трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход;
- Оказване съдействие в процеса на извличане на информация за издаване на документи за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход;
- Координация на дейността на осигурителния архив с външни институции и други функционални направления в НОИ в рамките на тяхната компетентност;
- Разработване методологията по цялостното функциониране на информационната система, обслужваща осигурителния архив на НОИ;
- Координиране и контролиране на работните процеси в отделите с функциониращи центрове за електронна обработка;
- Разработване, внедряване и контролиране изпълнението на нормативи за сканиране на разплащателни ведомости и индексирание на метаинформация.

През месец декември 2013 г. бяха обнародвани изменения и допълнения на Инструкция № 5 от 30.06.2005 г. на Управителя на НОИ за приемане и съхраняване на разплащателни ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правопреемник (публикувани в ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.). Промените визират основно намаляване на административната тежест чрез въвеждането на нови електронни услуги, предоставени от НОИ.

След приетите изменения и допълнения в Инструкция № 5 от 30.06.2005 г., беше актуализирана и утвърдена “Работна инструкция за изпълнение на задълженията по приемане, съхраняване и използване на разплащателни ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правопреемник”, публикувана във вътрешния сайт на НОИ.

Разработени са указания по конкретни въпроси, поставени от ТП на НОИ, за прилагане на Инструкция № 5, публикувани във вътрешния сайт на НОИ. При възникнали казуси от практиката на ТП на НОИ, касаещи методологията на осигурителния архив, са изготвяни становища по тях с цел създаване на еднозначна практика по прилагане на законодателството.

От юли 2013 г. стартира нова електронна административна услуга – “Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход” от осигурителния архив на НОИ. В тази връзка бяха подготвени техническо задание, процедура за работа на ТП на НОИ по обслужване на заявления за издаване на удостоверения за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход, постъпили по електронен път и указания в помощ на потребителя. Формулярът за попълване се намира в официалната интернет страница на института в рубриката “Е-услуги”, раздел ”Административни услуги”/“Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ“. Заявленията се подават с въвеждане на Персонален идентификационен код (ПИК) за физическите лица с ЕГН/ЛНЧ или Идентификационен код на осигурителя (ИКО) за лицата с БУЛСТАТ/ЕИК, в Интернет с квалифициран електронен подпис (КЕП). От стартирането на услугата до 31.12.2013 г. са постъпили 26 заявления в системата на НОИ.

Във връзка с увеличаване броя на приетите дела от осигурители и необходимостта от допълнителни стелажи и архивни кутии за тяхното съхранение, служители от отдел “МОА” участваха в подготовката на документация за възлагане на две обществени поръчки. Предметът на поръчките е „Доставка и монтаж на стелажи за съхраняване на документи на

осигурителния архив на НОИ“ и “Доставка на архивни кутии за съхраняване на документи на осигурителния архив на НОИ”. Доставките по двата договора бяха изпълнени в срок.

В Дирекция „Осигурителен архив“ се съхраняват осигурителните картони на лица, упражняващи самостоятелно занаят или свободна професия, които са се осигурявали по отменения Указ № 265 от 1953 г. за взаимно осигуряване членовете на ТПК (ДВ, бр. 110 от 1999 г.). Въз основа на данните от осигурителните картони е създаден регистър, с цел своевременно издаване на удостоверения за направени осигурителни вноски и зачетен осигурителен стаж на тази категория лица. Регистърът предоставя и възможността за справочна информация на лица, не притежаващи данни за осигурителен номер, както и на длъжностни лица от други функционални звена в НОИ.

При постъпващи запитвания на граждани с искане за съдействие относно местонахождението на фирми във връзка с издаване на документи, удостоверяващи осигурителен стаж и доход от осигурители с прекратена дейност, се извършва проучване за статуса на фирмите. В случай на установяване на прекратена дейност на осигурител с осъществено правоприемство, при налични данни, на заинтересованите лица се предоставя информация от регистър на фирми-правоприемници, създаден и периодично актуализиран от служители в дирекцията. Поддържането на този регистър е извън ангажиментите на осигурителния архив, но е в интерес и защита осигурителните права на заинтересованите лица.

На база ежесмесечна информация от ТП на НОИ за дейността на осигурителния архив, служители от отдел „Методология на осигурителния архив“ контролират, актуализират и обобщават цифровите показатели, изготвят справки и анализи към тях с цел подобряване координацията на работните процеси в отделните звена.

ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ в ТП на НОИ

Основните показатели, които отразяват практическата дейност по приемане и използване на разплащателните ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприемник, са: брой осигурители, брой дела, брой листи и брой издадени удостоверения.

През 2013 г. в териториалните поделения на НОИ са приети разплащателни ведомости и трудовоправни документи (по чл. 5, ал. 10 от КСО; по §7 от ПЗР на ЗИДКСО и по чл. 108, ал. 7 от КСО) на **2 336** прекратени осигурители. Броят на приетите дела за 2013 г. е **50 528**, а броят на листите е **5 625 659**.

През 2013 г. е **иззета документация** на **40** осигурители на основание чл. 108, ал. 7 от КСО. **Броят на иззетите дела е 7 577**. В ТП на НОИ Пазарджик е иззет 1 осигурител, но с голям обем брой листи – 253 436, което съставлява 34% от всички обработени листи за периода.

Таблица № 7 : Общ брой приети осигурители в архивните центрове

Архивен център	2006 – 2013 г. (вкл.)	януари-декември 2013 г.	% на бр. приети осиг. през 2013 г., като дял от приетите за периода 2006 – 2013 г.
ООА Кюстендил	5 208	579	11%
ООА Пловдив	2 647	505	19%
ООА Търговище	2 792	54	2%
ООА Ловеч	2 583	211	8%
ООА Силистра	1 569	124	8%
ООА Враца	363	363	Попада данни от м. септември 2013 г.
ОБЩО:	15 162	1 836	12%

Приети и служебно заличени фирми за 2013 г. са **230** осигурители, **1 217** дела и **70 079** листи.

Общият брой осигурители, дела и листи, вкл. служебно заличени, приети от ТП на НОИ за 2013 г., наброяват съответно **2 551** осигурители, **51 675** дела и **5 693 014** листи.

Приетите **заявления-декларации** по чл. 5, ал.10 от КСО и чл. 22, ал. 2 и 3 от Инструкция № 5 за 2013 г. са **5 947** бр. и съответно **издадените удостоверения** за 2013 г. са **5 095** бр.

**Таблица № 8 :Общ брой приета документация по чл. 5, ал. 10 от КСО;
документация по § 7 ПЗР на ЗИДКСО и иззета документация по чл. 108, ал. 7 от КСО**

ТП на НОИ	бр. осиг.	бр. дела	бр. листи
1. Благоевград	77	1424	218 169
2. Бургас	184	2 249	274 606
3. Варна	199	1084	127 914
4. В. Търново	67	1 359	267 941
5. Видин	20	158	10 431
6. Враца	66	2 710	315 600
7. Габрово	54	5 435	808 301
8. Добрич	48	1 518	128 340
9. Кърджали	14	109	12 943
10. Кюстендил	33	1072	54 417
11. Ловеч	35	2219	369 372
12. Монтана	38	1744	135 794
13. Пазарджик	48	2489	304 831
14. Перник	25	2 506	128 393
15. Плевен	72	567	51 496
16. Пловдив	206	4 661	599 583
17. Разград	26	378	50 575
18. Русе	134	2 213	315 033
19. Силистра	48	1 974	123 726
20. Сливен	90	3 786	278 724
21. Смолян	47	458	43 390
22. София-град	519	5 468	448 745
23. София-област	26	1689	156 214
24. Стара Загора	88	796	101 073
25. Търговище	51	784	76 249
26. Хасково	57	1174	169 539
27. Шумен	35	373	43 963
28. Ямбол	29	131	10 297
ОБЩО:	2 336	50 528	5 625 659

Общият брой **заявления по чл. 32 от Инструкция № 5** за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход, постъпили от граждани, от ТП и по служебен път са **98 401**.

Заявленията по чл. 32 от Инструкция № 5, които остават за обработване в ТП, са **75 045**, а тези по чл. 32 от Инструкция № 5, препратени към друго ТП, са **23 356**.

Таблица № 9 : Брой заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход по чл. 32, ал. 1 и 6

ТП на НОИ	Общ брой заявления по чл. 32, ал. 1 и 6 за издаване на удостоверения за осиг. стаж и доход, постъпили от граждани, от ТП и по служебен път	Заявления по чл. 32, ал. 1 и 6, които остават за обработване в ТП	Заявления по чл. 32, ал. 1 и 6, препратени за издаване на удостоверение към друго ТП
1. Благоевград	2 177	381	1 796
2. Бургас	3 720	3 364	356
3. Варна	4 414	1 592	2 822
4. В. Търново	1 333	214	1 119
5. Видин	1 406	1 196	210
6. Враца	2 793	2 731	62
7. Габрово	1 562	591	971
8. Добрич	2 702	416	2 286
9. Кърджали	4 108	2 970	1 138
10. Кюстендил	12 228	12 112	116
11. Ловеч	6 047	5 979	68
12. Монтана	2 571	2 392	179
13. Пазарджик	2 607	1 592	1 015
14. Перник	1 176	540	636
15. Плевен	1 908	385	1 523
16. Пловдив	8 375	7 817	558
17. Разград	1 974	547	1 427
18. Русе	2 253	2 013	240
19. Силистра	5 874	5 720	154
20. Сливен	3 523	3 257	266
21. Смолян	1 311	894	417
22. София-град	6 190	2 450	3 740
23. София-област	1 930	1 112	818
24. Стара Загора	3 295	2 917	378
25. Търговище	6 166	5 776	390
26. Хасково	2 498	2 246	252
27. Шумен	2 747	2 423	324
28. Ямбол	1 513	1 418	95
ОБЩО:	98 401	75 045	23 356

Динамиката в издаване на удостоверения УП-13, УП-14, УП-15, УП-17, УП-17а е следната:

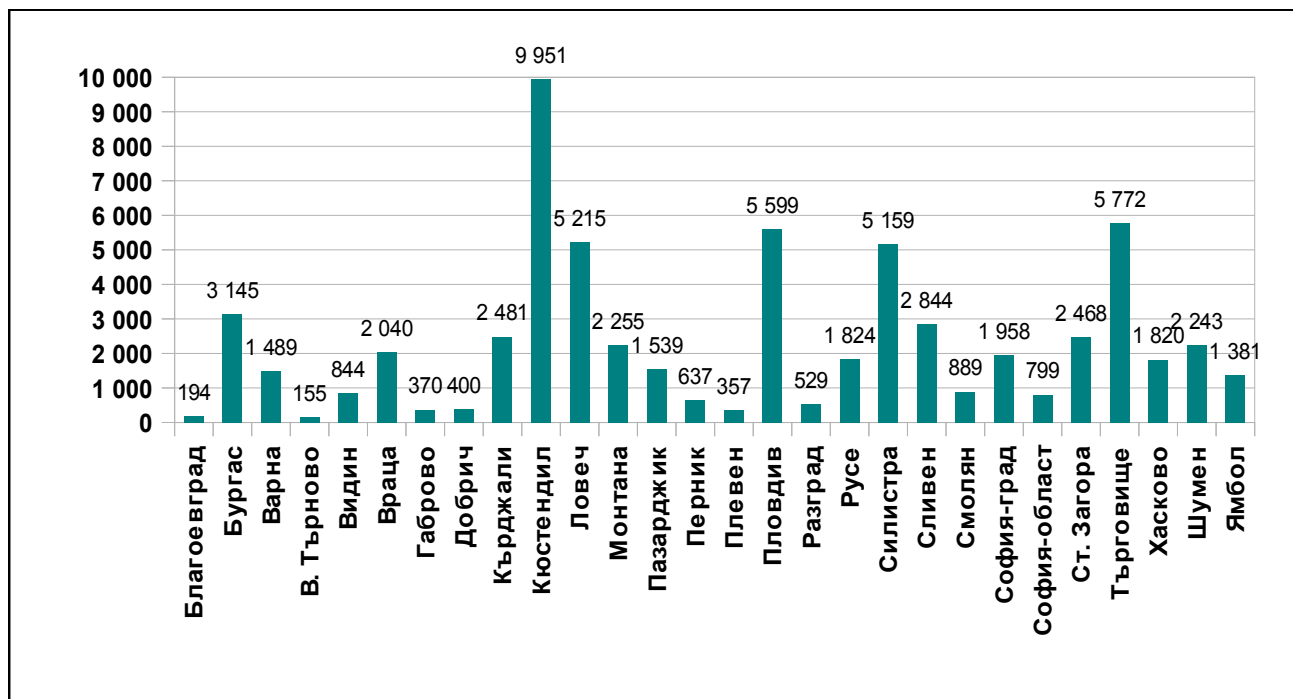
Таблица № 10 : Издадени удостоверения през 2012 г. и 2013 г.

	2012 г.	2013 г.
УП – 13	23 831	24 274
УП – 14	1 536	1 419
УП – 15	32 430	38 485
УП – 17	116	72
УП – 17 а	85	107

Стойностите на данните в таблицата показват, че най-голяма тежест се пада на издаването на **УП-15**, които са с около **6 000** повече спрямо 2012 г. Запазва се и относителна регулярност при издаването на всеки отделен вид УП, сравнено с предходната година.

Уведомителните писма за отказ за издаване на документи за осигурителен стаж и доход през 2013 г. са 21 357 бр. (при 20 204 бр. през 2012 г.).

Общият брой издадени от осигурителния архив на НОИ **удостоверения за стаж и доход** за 2013 г. е **64 357** бр., което е с 4 230 повече спрямо 2012 г. (60 127 бр.).

Фигура № 4 : Общ брой издадени удостоверения по ТП на НОИ за 2013 г.

Документите по чл. 30, ал.2, удостоверения и заверени копия на документи по чл. 37, дубликати на издадени документи по чл. 34, ал. 3 от Инструкция № 5, са 2 294, като огромен дял се пада на ТП на НОИ Кърджали, поради спецификата на региона, където броят на издадените документи от този вид е 906.

Обобщените цифрови показатели са основно звено при проследяване на тенденцията за просрочване на заявления за издаване на удостоверени за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход в ТП на НОИ

С най-голям брой просрочени заявления към декември 2013 г. са ТП на НОИ Търговище – 506 бр., ТП на НОИ Ловеч – 98 бр. и ТП на НОИ Кюстендил – 76 бр. Инцидентни просрочвания имат ТП на НОИ Сливен, Смолян, Русе, Пазарджик, Враца, Габрово и Монтана.

Без просрочени заявления за периода са ТП на НОИ Благоевград, Бургас, Варна, В. Търново, Видин, Добрич, Кърджали, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Силистра, София-град, София-област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол.

Високият брой просрочия, концентрирани в архивните центрове, са по причина, от една страна, на увеличения брой подадени заявления и издадени удостоверения за пенсиониране с приблизително 1 000 бр. повече за всеки архивен център, а от друга – поради съкращаване броя на лицата, заети с дейността по издаване на удостоверения (по граждански договори и по ПМС № 66). Споменатата тенденция е обвързана също и с по-високото качество на предлаганата услуга, което е видно и от малкия брой подадени жалби във всички ТП на НОИ – 95 за целия едногодишен период (от юли до декември 2012 – 45 бр.).

За контролиране и редуциране броя на просрочените заявления е изисквана информацията относно причините, довели до тях, като периодично се дават насоки и консултации от страна на дирекция “Осигурителен архив”. През 2013 г. са извършени 5 674 проверки от служители на осигурителния архив по сигнали на отдел/сектор “ОП” и “КРД”.

За периода 2006 - 2013 г. регистрираните приети осигурители са 95% от общо приетите. През 2013 г. са регистрирани 2 528 осигурители и 57 156 дела. Страниците, подлежащи на сканиране и индексирание за 2013 г., са 3 801 538.

ЕЛЕКТРОНЕН ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ

1. Функциониране на електронния осигурителен архив

В изпълнение на чл. 5, ал. 11 от КСО, НОИ развива информационната система за разплащателни ведомости на прекратени осигурители без правоприменник, чрез разширяване базата от данни за осигурени лица и чрез внедряване на нови приложения.

До септември 2013 г. дейностите по сканиране и индексирание на разплащателни ведомости се осъществяваха в четири Центъра за електронна обработка:

- ЦЕО - Пловдив;
- ЦЕО - Невестино към ТП на НОИ гр. Кюстендил;
- ЦЕО - Търговище;
- ЦЕО - Тетевен към ТП на НОИ гр. Ловеч.

В условията на равномерно разпределена щатна численост (8 индексатори /9 в Тетевен и 2-ма скенер-оператори) усилията и през 2013 г. бяха съсредоточени върху приоритетната дигитализация на ведомости, обект на търсене с цел издаване на удостоверения за осигурителен стаж и/или доход.

На 01.10.2013 г. в реален режим на работа беше въведен Центъра за електронна обработка към ТП на НОИ Враца, вследствие на което се разшири и обхвата на трансферираните към централна база данни. В перспектива, обект на прием в регионалното архивохранилище са разплащателните ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменник, чиято дейност е развивана на територията на Северозападна България – Видин, Монтана и Враца, а обект на електронно архивиране – ведомости за периода 01.01.1980 - 31.12.1996 г.

В съответствие с подхода, прилаган към досега функциониращите центрове в рамките на едномесечен срок (28.08. - 28.09.2013 г.) ЦЕО - Враца беше в режим на тест, осигуряващ възможността служителите да се запознаят с изградената на модулен принцип информационна система и в частност да придобият опитност чрез сканиране на различни по формат и качество на хартиения носител ведомости, както и чрез индексирание на данни в зависимост от спецификата на разплащателната документация в региона.

Фазата за подготовка на служителите за работа с модулите и преминаването през тестов режим на работа е условие за минимизиране на грешките в по-късен етап. Ползена практика от гледна точка на равнопоставеността на служителите от всички ЦЕО беше, че през първите три месеца, индексирателите данни специалисти изпълняваха валидните към 2011 г. нормативи: 17 500 бр. месечно въведени редове от 1 индексатор. Тази мярка осигурява необходимото технологично време за постигане на баланс между параметрите за количество и качество на работата.

Друг аспект от дейността, свързан с оптимално протичане на работните процеси в ЦЕО беше подходът при преместване на физическия архив. Поради закономерността, че при цялостно транспортиране на документацията от локален към обединен архивен център има спад в натовареността на служителите, ангажирани с издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход, чийто архив е преместен за трайно съхранение в отдел "ООА" и свръхнатовареност на служителите от отдела, беше възприет следния подход: Във фазата на въвеждане на ЦЕО, в реален режим на експлоатация да се осъществи прием на документацията само на ТП на НОИ гр. Видин, а преместването на документалните масиви от ТП на НОИ гр. Монтана да се реализира в началото на 2014 г. ТП на НОИ гр. Видин предостави информация за конкретните осигурители, подлежащи на приоритетна обработка и първия трансфер на електронно обработени данни се осъществи на 23.10.2013 г.

ЦЕО – Враца стартира дейността си с 8 индексатори и 2-ма скенер-оператори, но от месец ноември числения състав беше намален. В тези условия, отчитаме преизпълнение на нормативите за индексирание през последното тримесечие на годината и като цяло се налага извода, че дейностите се осъществяват балансирано, предпоставка за което е създадената ефективна организация на работа.

През месец декември 2013 г. беше въведен тестов режим на работа в Център за електронна обработка в структурата на отдел “Обединен осигурителен архив” към ТП на НОИ гр. Силистра. Решението за изграждане на центъра беше в отговор на обективната невъзможност процесите по дигитализация на ТП на НОИ от Североизточна България (Русе, Шумен, Варна, Силистра, Добрич, Разград и Търговище) да се осъществяват само на територията на действащия регионалния архивен център в Търговище, чийто ресурс - човешки, материален и финансов, не позволяват дигитализация на обеми в такъв мащаб.

Поради обстоятелството, че структурния и кадрови модел в ЦЕО – Силистра (1 скенерист /4 индексатори) не е относим към модела на функциониращите към момента центрове (2 скенеристи /8 индексатори) дейността е фокусирана изцяло върху приоритетната обработка на разплащателни ведомости, предадени от ТП на НОИ гр. Добрич. Изборът на конкретните осигурители и периоди, които са обект на интензивно търсене от заинтересованите лица, също се определя от ТП на НОИ гр. Добрич. Очакваният ефект от този подход и засилване интензитета при издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход въз основа електронния архив от ТП на НОИ гр. Добрич и спад на препратените към обединения архив заявления. Структурния модел на отдел “ООА”- Силистра налага промени в организацията на работа, но по отношение технологията на работните процеси и изпълнение на съответните нормативи за индексирание, изискванията са относими към функциониращите центрове. ЦЕО - Силистра беше въведен в реален режим на работа на 20.01.2014 г.

2. Графици за електронно архивиране

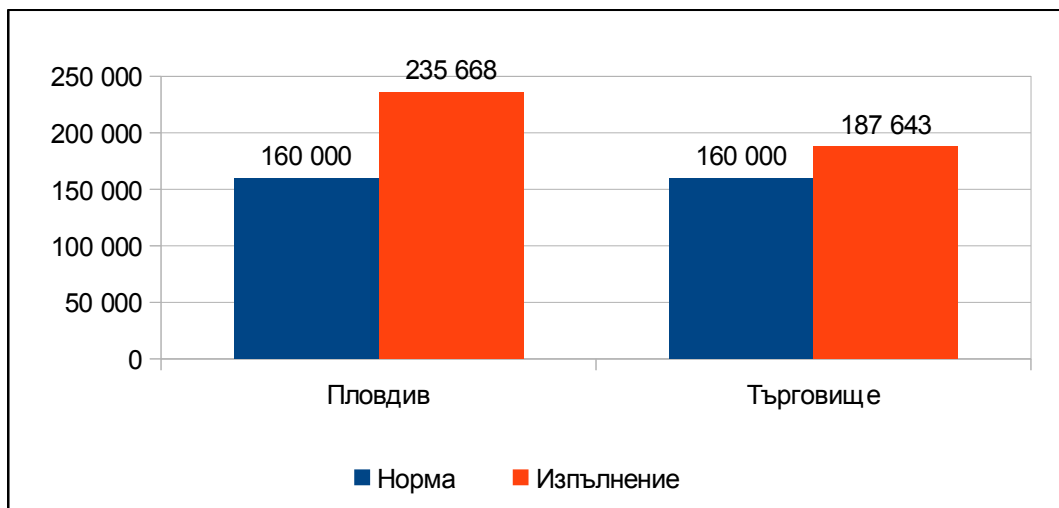
През 2013 г. беше продължена практиката за въвеждане на графици за електронно архивиране в ЦЕО, с цел разширяване обхвата на дейността в териториалните поделения, които предават документацията си в обединените осигурителни архиви или функционират като локални архивохранилища.

Графиците в ЦЕО – Търговище и Пловдив протекоха при следните условия:

- Период за изпълнение: от 24.03.2013 до 29.11.2013 г. (8 месеца, като определените хронологични рамки са съобразени с осигуряване на 42 работни дни за всяко ТП);
- Обхват: ЦЕО Търговище: ТП на НОИ – Русе, Бургас, Сливен и Шумен; ЦЕО – Пловдив: ТП на НОИ - Стара Загора, Кърджали, Ямбол и Хасково;
- Прогнозни резултати: дигитализация на не по-малко от 160 000 страници за целия период на графика.

Обща характеристика за двата центъра е, че в режим на график служителите (основно старши експерт/специалист към отдел “ЕОА”) са ангажирани с допълнителни организационни и координиращи функции, свързани с приемателно-предавателни процедури между локалните и обединения архив, както и с детайлно планиране на обема и типа документация, които ще подлежат на обработка. Условие за ефективност на работните процеси е постигане и поддържане на баланс между изпълнение на установените нормативи за индексирание и количеството електронно обработени страници. Тези задължения се реализират в условията на зададени от предаващите документация осигурители, което е допълнителен усложняващ работата фактор.

Анализът от изпълнение на графика показва, че в резултат от ефективната организация, в двата центъра не е допускано отклонение от утвърдените нормативи за индексирание на данни, като е постигнат баланс между двете функции, както и между цифровите параметри (за график и норми) задаващи рамката на очакваните количествени резултати.

Фигура № 5 : Електронно обработени страници в ЦЕО Търговище и Пловдив през 2013 г.

Графиците в ЦЕО – Невестино и Тетевен протекоха при следните условия:

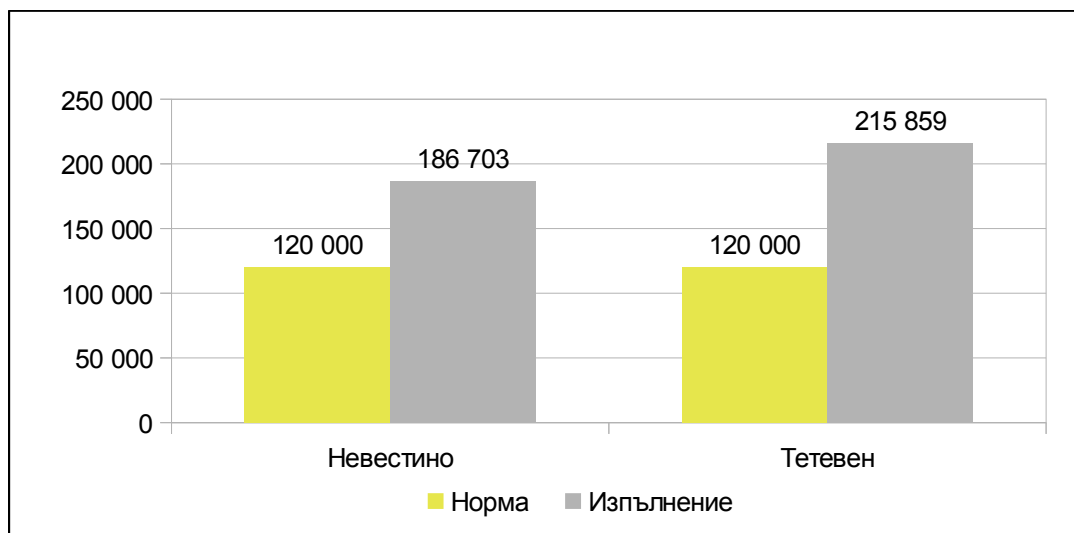
- Период за изпълнение: от 15 януари 2013 г. до 15 юли 2013 г. (6 месеца);
- Обхват: ЦЕО - Невестино: ТП на НОИ – София-град, София-област, Благоевград и Перник; ЦЕО - Тетевен: ТП на НОИ - Плевен, Велико Търново и Габрово;
- Прогнозни количествени резултати: дигитализация на не по-малко от 120 000 страници за целия период на графика.

Графиците в посочените центрове имаха за цел да осигурят равномерност в потока от трансферирана информация, необходима за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход в ТП на НОИ. Основно преимущество за двата ЦЕО беше обстоятелството, че разплащателната документация се намира в архивохранилищата и не се налага утежняване на работния процес чрез допълнителни приемателно-предавателни процедури. В тази връзка беше приложен подход, налагащ изпълнение на определени количествени изисквания – 120 000 страници в рамките на шест месеца.

За определения времеви период и количествените параметри в ЦЕО - Невестино и Тетевен имаше изискване за паралелна обработка на осигурителите, вследствие на което да се осигури бърз достъп до данните за няколко ТП на НОИ.

Поради ниския процент заявления, обработени чрез електронния архив от Велико Търново, Плевен и Габрово, в рамките на графика не се предвижда обработка на осигурители от ТП на НОИ гр. Ловеч. Аналогично не беше предвидена обработка на осигурители от ТП на НОИ гр. Кюстендил в ЦЕО – Невестино.

Положителния ефект от използване на дигиталния архив се завишава и чрез възможността териториалните структури, чиято документация подлежи на обработка в обхвата на графика, да задават конкретни осигурители/периоди, които приоритетно да бъдат обработени от ЦЕО. Основен принцип при определяне на осигурителите беше интензитета на тяхното търсене, като най-обективния критерий в случая е броят на постъпилите заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход.

Фигура № 6 : Електронно обработени страници в ЦЕО Невестино и Тетевен през 2013 г.

3. Справка за физическо местоположение и етап на електронна обработка на архивните дела в осигурителния архив на НОИ.

Системата на осигурителния архив се характеризира с движение на архивните обеми във връзка с предаване на документи от ТП в регионалното архивохранилище за трайно съхранение и/или за електронна обработка. В същото време гражданите имат право да подават заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход във всяко ТП, независимо къде се намират документите или къде е положен стажът. Служителите на НОИ са длъжни да препратят заявлението към ТП, в което към този момент се намират документите или да издадат удостоверение въз основа на електронния осигурителен архив, ако данните са налични в електронен формат. Изпълнението на това задължение е обвързано с актуална информация за местонахождението на разплащателните ведомости на търсен осигурител или дали са достъпни в електронен формат, която справката за физическо местоположение и етап на електронна обработка предоставя. Чрез структуриране на данни от регистрационния, транспортния и модула за архивиране и трансфер на данни, справката осигурява данни в две основни категории:

1. Физическо местоположение на разплащателните ведомости и трудовоправната документация на прекратени осигурители без правоприменик, предадени в НОИ по реда на чл. 5, ал. 10 от КСО;
2. Етап на електронна обработка на приетата в НОИ разплащателна и трудовоправна документация (глобален статус).

Предназначението на справката произтича от основни задължения на служителите на осигурителния архив, свързани с процеса на прием и работа със заявления за осигурителен стаж и/или доход:

- заявления, които не са обект на издаване в ТП, своевременно се пренасочват към компетентното локално или регионално архивохранилище;
- заявления, за които има данни в електронния архив своевременно се обработват от ТП, в което е подадено заявлението, независимо от местоработата на лицето.

Целта е да се подобри обслужването на гражданите, като се съкрати технологичното време за препращане на заявления до компетентния архив. Справката обслужва изпълнението и на електронна услуга на НОИ „Подаване на заявление за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход“.

4. Ефективност на работните процеси в ЦЕО

И през 2013 г. основна цел в дейността е качеството на сканираните изображения и индексиранията информация.

От средата на годината бяха разширени формите за контрол върху качеството на индексирани данни в ЦЕО чрез въвеждане на типови контролни листове. Обект на проверка бяха разплащателни ведомости, чиято електронна обработка и трансфер на данни са приключени. Изборът на конкретни дела и страници със съответните иски данни се определяха изцяло на репрезентативен принцип в отдел “ЕОА”, като попълването на контролните листове е ангажимент на служителите в отдела с месторабота в ЦЕО, а в тяхно отсъствие на началник сектор “ЕАРД”.

Основната цел е установяване степента на съответствие между информацията от разплащателните ведомости на хартиен носител и същата информация във вид на индексирани данни.

Практически от 2013 г. качеството на електронна обработка се контролира чрез тристепенна система:

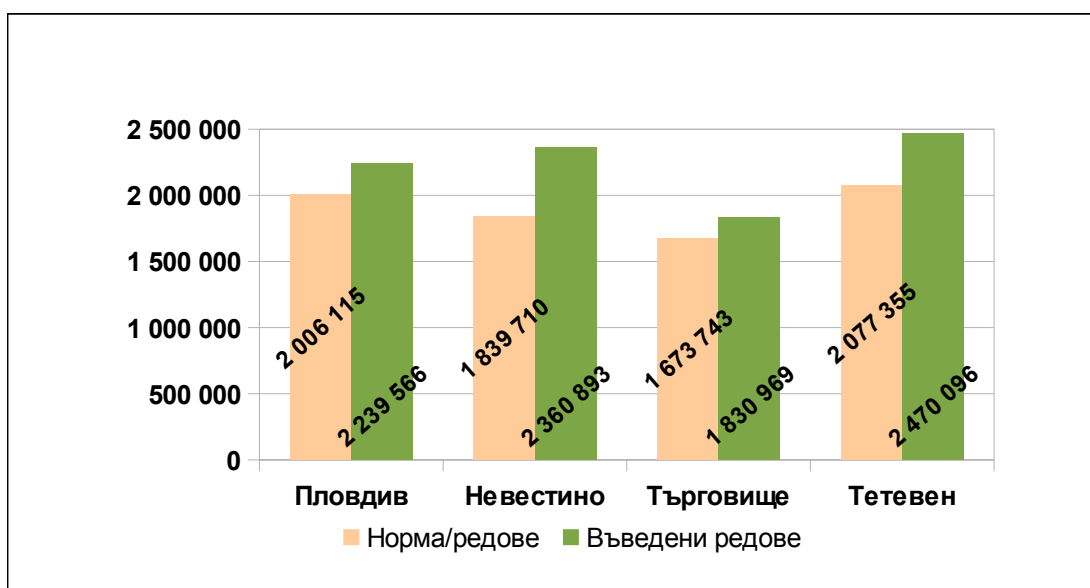
- В индексирания модул е заложена функция за окачествяване на сканираните изображения чрез поставяне статус на всяка една сканирана страница преди индексиранието на данните от нея.
- Репрезентативни проверки на въведената информация преди архивирането на едно дело с възможност за текуща корекция на допуснати несъответствия.
- Контролни листове, изготвяни в отдел “ЕОА”, с посочени страници, които да преминат проверка на индексирани данни.

Отчитане количеството на извършената работа в ЦЕО се осъществява посредством модул “Справки”, чрез който се проследява изпълнението на заложените количествени нормативи на ниво отделен специалист и на ниво ЦЕО. Определените през 2012 г. нормативи за сканиране и индексирани бяха запазени и през 2013 г.:

- 23 000 въведени редове/месечна норма за 1 индексатор;
- 20 160 сканирани страници /месечна норма за скенер оператор.

Ежеседмично в отдел “Електронен осигурителен архив” постъпва информация за броя на служителите, осъществявали дейностите по сканиране и индексирани данни, както и информация за реално отработените дни. През месец август формата беше актуализирана с цел по-подробно предоставяне на данни за заетостта, свързана с проверки на качеството на сканираните и индексирани документи и с персоналната заетост в ЦЕО.

Изпълнението на утвърдените нормативи е индикатор за персоналния принос на служителите, ангажирани с индексирани данни.

Фигура № 7 :Въведени редове в ЦЕО през 2013 г., спрямо утвърдената норма за индексирани

Практическият ефект от дигитализацията на ведомостите се отчита чрез броят на електронно обработените страници, преминали трансфер на данни.

Анализът на дейността по функциониране на осигурителния архив на НОИ показва ритмичност в изпълнението на нормативно обусловените задължения. Тази констатация се подкрепя от приложените цифрови данни в годишната информация за дейността на дирекция “Осигурителен архив”.

V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ И МОДЕЛИРАНЕ НА БИЗНЕС ПРОЦЕСИ

Дирекция “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси” осъществява пълно информационно-технологично и комуникационно обезпечаване на всички функционални дейности на Националния осигурителен институт по управлението и провеждането на държавното обществено осигуряване на територията на страната.

Дългосрочни обезщетения (пенсии)

Работата на Дирекция “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси” (“ИСМБП”) по **информационното осигуряване на дейността във връзка с функциите на института по отпускане, изплащане и статистическо наблюдение на пенсиите** включва:

- Проектиране на програмни продукти, необходими за дейността на института, съвместно с другите функционални направления;
- Създаване на нови и актуализиране на съществуващите програмни продукти и модули, използвани при отпускане, изменение, преосвидетелстване, възобновяване, преизчисляване, изплащане и статистика на пенсиите в съответствие с нормативната уредба по пенсиите – по КСО и по международни договори и регламенти на ЕС;
- Надграждане и поддръжка на централните бази данни на модулите “Пенсии”;
- Изпълнение на технологичните процедури за автоматичната обработка по отпускане, изменение, възобновяване и изплащане на пенсиите по Кодекса за социално осигуряване, по регламентите на ЕС и по международни договори в областта на социалното осигуряване. Изготвяне на всички необходими документи – за пенсионера, за териториалните поделения и за дирекция “Европейски регламенти и международни договори”;
- Изготвяне и предоставяне на платците (“Български пощи” ЕАД, търговските банки в България и платци в чужбина) на необходимата им информация за изплащане на пенсиите, съгласно сключените с тях договори;
- Изготвяне на приложен софтуер за статистическа обработка на пенсиите в различни разрези и периодичност;
- Изготвяне на статистически отчети за актуерски цели.

През 2013 г. в дирекция “ИСМБП” са извършени **редовни месечни и нормативно определени периодични обработки** в следните числови измерения:

Таблица № 11 : Статистически данни на Д “ИСМБП”, свързани с дългосрочните обезщетения (пенсии) за 2013 г. /брой/

Общ брой изготвени проекто-разпореждания, в т. ч. за:	2 784 708
– Новоотпуснати, възобновени и изменени пенсии	376 220
– Преосвидетелстване по решения на ТЕЛК/ НЕЛК	97 274
– Преизчислени добавки по чл. 9 ЗПГРРЛ	9 786
– Преизчислени пенсии от 01.04.2013 г.	2 207 106
– Починали пенсионери по информация от ГД “ГРАО”	94 322
Обработени подадени от ТП на НОИ справки за промени по изплащането на пенсиите, в т. ч. за:	
– Промени по данни за пенсионери/пенсии	211 994
– Смяна ТП на НОИ за изплащане на пенсии	5 487
– Смяна на ЕГН/ ЛНЧ	213

Други данни:	
Преизчислен срок на навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1-2 от КСО на пенсионери, получаващи пенсии за военна инвалидност (брой пенсионери).	1 406
Прехвърлени от Учителския пенсионен фонд за изплащане към фонд "Пенсии" на ДОО, отпуснати по § 5, ал. 1-2 от ПЗР на КСО (брой пенсии).	1 470
Прекратени удръжки от пенсии с настъпил падеж през 2013 г. (брой прекратени удръжки).	3 026
Автоматично сменени сметки в отговор на постъпили искания от банки (брой сменени сметки на пенсионери)	728

Изпълнявайки своите основни дейности по обработка на пенсиите, дирекция "ИСМБП" изпълни през 2013 г. и **следните по-големи задачи:**

Разработено бе програмно осигуряване за осъвременяване на пенсиите от 01.04.2013 г. на основание § 3, ал. 1 от ПЗР на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2013 г. и прилагане на Постановление на Министерския съвет № 332 от 20.12.2012 г. за определяне нов размер на социалната пенсия за старост. Определени в минимален размер и осъвременени бяха размерите на всички пенсии към 31.03.2013 г. Изготвени и отпечатани са 2 207 106 разпореждания.

Във връзка с прилагане на ПМС № 260 от 18.11.2013 г. бе разработено програмно осигуряване за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсии за месец декември 2013 г. Допълнителна сума в размер на 50 лв. бе определена на 1 046 577 пенсионери.

Във връзка с § 7 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г. бе разработено програмно осигуряване за преизчисляване по реда на § 5, ал. 2 и 3 от ПЗР на КСО на пенсиите и добавките на учителите, изплащани от Учителския пенсионен фонд, отпуснати с начална дата до 31.12.2013 г. Изготвени и отпечатани са 19 841 разпореждания.

Разработено и внедрено бе програмно осигуряване и нова технологична верига за обмен на данни във връзка със сключени нови договори с банки за внедряване от 01.10.2013 г. на нова схема на централизирано разплащане и обмен на информация за изплащане на пенсии в левови сметки.

Успоредно с това продължи работата по **поддръжка и развитие на модулите и разработване на нови функционалности и програмно осигуряване от Националната система за отпускане и изплащане на пенсии (НСОИП):**

- Бяха извършени промени в програмните продукти и модули от НСОИП във връзка с направените със ЗБДОО изменения и допълнения в КСО, в частта за задължително пенсионно осигуряване, в сила от 01.01.2014 г;
- Всички добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица (ЗПГРРЛ) с начална дата до 31.12.2012 г., бяха автоматично преизчислени от Дирекция "ИСМБП" на основание чл. 49б НПОС, считано от 01.01.2013 г. За новите размери на добавките бяха изготвени разпореждания в два екземпляра – по лица и платци;
- Промени в Национална програма "Помощ за пенсиониране" в сила от 01.01.2013 г. доведоха до преработване на програмния продукт за издаване на удостоверение по програмата;
- Разработен и внедрен бе програмен продукт "Архив";
- Съгласно изменение на Инструкция № 2 от 07.07.2009 г. бе разработен и внедрен програмен продукт за ежемесечно предоставяне информация на НАП за нови и променени банкови сметки на пенсионери;
- Разработен и внедрен бе програмен продукт за въвеждане и последваща обработка на данни по чл. 1, ал. 8 от НПОС;
- По сключени Споразумения за обмен на данни със Столична община и с Национално сдружение на общините в Република България бяха разработени

- процедури и технология за ежемесечна обработка на постъпили заявки от общините и обмен на информацията. Разработена е електронна услуга, която предоставя информацията чрез on-line достъп до база данни “Пенсии”;
- Разработен и внедрен бе специализиран програмен модул към НСОИП за автоматизиране на работните процеси, свързани с прехвърляне на пенсионни права от Република България към пенсионни схеми на Европейския съюз, на ЕЦБ и на ЕИБ;
 - Продължи разработването на следващи етапи от модул “Електронен доклад за стаж и доход”. Проектирани и разработени бяха: функционалност за въвеждане на осигурителния доход на лицето, справка за положен стаж и доход по периоди от Регистъра на осигурените и функционалност за изчисляване на индивидуален коефициент;
 - Направени са промени и допълнения в програмните продукти за генериране на удостоверения по пенсиите – обр. УП-6, обр. УП-7, обр. УП-7А, обр. УП-8, обр. УП-8А и обр. УП-12. Разработени са три варианта по отношение на длъжностните лица, които ги подписват; създадена е възможност за въвеждане на входящ/изходящ номер от ЕДС “Архимед” и съхраняването им в електронен вид за последващо подписване с електронен подпис. Разработени са удостоверения за изплащаните чрез Д “ЕРМД” пенсии;
 - Направени са промени в модул “Преосвидетелстване”, като е разработена възможност за запис на данни за преосвидетелствани пенсионери от ТП на НОИ в базата данни за изплащане в Република Турция;
 - Разработени и внедрени са допълнения в “Регистъра на разпорежданията”;
 - Направени са промени в модули “Справка 01” и “Преосвидетелстване” във връзка с реструктуриране на база данни “Архимед”;
 - Всички дейности, свързани с месечното приключване на обработката на информацията по пенсиите в ТП на НОИ, са обособени в отделен модул и са изнесени от модул “Допълнителни обработки”. Разработена е система за автоматично наблюдение на извършваните процеси;
 - В “Регистър на починалите пенсионери” са разработени нови справки. Добавена е нова функционалност в справките, която допуска търсене по индекс на дело, статус и година на унищожаване и е променена логиката при генериране на протоколи, като се прави допълнителна проверка в НБД “Население” на ГД “ГРАО” за съществуването на живи наследници;
 - Към НСОИП бе разработен справочен блок с персонални и списъчни справки от обединената база данни Архимед в ЦУ на НОИ;
 - След извършен анализ на съществуващата в база данни “Пенсии” информация както на изплащаните в момента, така и на прекратените наследствени пенсии, бе изградена връзката между наследници и наследодатели и получаваните пенсии. Проектирана и заредена бе база данни със съответната информация. Разработено бе програмно осигуряване за изготвяне на справки;
 - Направени бяха промени в програмните продукти във връзка с преизчисляване на пенсиите по реда на чл. 23 от Договора между Република България и Руската федерация;
 - Разработен бе програмен продукт „Функции на икономиста” към модул “Допълнителни обработки” от НСОИП;
 - Допълнена бе функционалност на програмен продукт за отчитане на възстановени суми за починали лица от Република Турция;
 - Успешно са извършени тестове по електронен обмен на данни за смъртни случаи между България и Германия и обратно;
 - По задание на Д “Вътрешен одит” бе разработена отделна справочна част към НСОИП;

- Разработени и добавени са нови справки към отделни модули от НСОИП;
- В модул “Пенсионни записи” бе разработена и внедрена нова функционалност за обработка на записи от автоматични ведомости за Д “ЕРМД”;
- Във връзка с направените изменения и допълнения в КСО, отнасящи се за задължителното пенсионно осигуряване, в Инструкцията за статистическо наблюдение на пенсиите и в Инструкциите за попълване на справките за отпускане, определяне и изменяне на пенсиите и справките за промени по изплащането на пенсиите бяха въведени нови показатели. Това наложи съответните допълнения и изменения в базите данни и в софтуера за обработка на пенсиите.

През 2013 г. от дирекция “ИСМБП” бяха изпълнени следните основни дейности по статистическото наблюдение на пенсиите:

- Поддържане в актуално състояние на базата данни, от която се черпи статистическа информация и на програмното осигуряване, с което се изготвя;
- Ежемесечно, тримесечно и годишно предоставяне на статистическа информация за пенсиите и техните промени на отделите в дирекция “Анализ, планиране и прогнозиране” на хартиен носител и в електронен вид;
- Изпълнение на текущо възложени задачи по статистическо наблюдение на пенсиите;
- Разработени са допълнителни месечни и годишни статистически отчети;
- В съответствие с промените в законодателството по пенсиите, издадените нормативни актове и изискванията към предоставяната статистика, своевременно е предоставена информация, свързана с осъвременяването на пенсиите и определянето на нов размер на социалната пенсия за старост от 01.04.2013 г. и еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсия за месец декември 2013 г.

Дирекция “ИСМБП” своевременно добавяше, променяше и разработваше нови програмни продукти във връзка с влизане в сила на нови или промени в прилаганите европейски регламенти и международни договори в областта на пенсиите.

Във връзка с официални писма на БНБ за промени в банковата система и на “Български пощи” ЕАД за разкриване и закриване на пощенски станции, своевременно са актуализирани базите данни на пенсиите.

През 2013 г. на хартиен носител или в електронен вид беше предоставяна информация, касаеща пенсиите, по задания от дирекции в ЦУ и външни организации, несвързани с установена периодичност.

Парични обезщетения и помощи от ДОО

През 2013 г. са отразени своевременно всички промени в нормативната уредба, които влияят върху контрола при прием на документи и при определяне на правото и размера на обезщетенията. Същевременно, продължи ефективно работата по поддръжка и развитие на модулите от системата за отпускане и изплащане на паричните обезщетения и помощи от НОИ (ПОПДОО).

Централизираните обработки, включващи проверки за коректност на информацията от регистрите от информационната система, съгласно законовите изисквания и поставянето на маркери за преглед на несъответствията, са допълнени и разширени с предложения на експертите от ТП и по задания на дирекция “ОКП”:

- Извършена е оптимизация на програмните продукти с цел увеличаване на бързодействието при увеличен обем от информация, необходима за изчисляване на обезщетението;
- Отразени са необходимите промени, свързани с въвеждане на единната сметка за осигурителни и данъчни вноски; новите срокове за подаване на осигурителни

- декларации по Наредба Н-8 и новия срок за внасяне на авансови осигурителни вноски от самоосигуряващите се лица;
- Разработени са и са изготвени списъци по различни разрези и критерии с цел улесняване на работата на служителите в ТП на НОИ при преглед и изплащане на обезщетенията;
 - Разработени са нови процедури за обработка и изчисляване на обезщетенията по заявления-декларации за изплащане на обезщетения при повече от един работодател;
 - Извършени са 99 централни обработки на 3 408 324 броя документи – нови и преизчислени. След всяка централна обработка се генерират справки в различни сечения с оглед облекчаване работата на експертите в ТП на НОИ относно прегледа и вземане на решение за изплащане на обезщетенията;
 - Генерираните ведомости за изплащане на обезщетения са 101 бр.;
 - Генерирани са 3 346 969 декларации за Регистъра на осигурените лица с дохода, от който е изчислено обезщетението въз основа на генерираните ведомости за изплащане на обезщетения;
 - За случаите с право от 01.01.2014 г. са направени необходимите промени поради скъсения базисен период (брой месеци), от който се изчисляват обезщетенията за бременност и раждане на 18 месеца;
 - Направени са промени, свързани с визуализацията на скъсения базисен период през модула за преглед;
 - Извършени са промени в модула за преглед с цел визуализация на по-широк кръг от случаи. Подобро е бързодействието на процедурите за генериране на справки след централна обработка.

Модулът за прием и въвеждане на документи е обогатен с нови справки и програмни средства, подпомагащи контрола върху въвеждането и прегледа на документите. Добавени са нови методи и е разработен нов интерфейс, който ускорява работата по въвеждане на данните за обезщетенията.

Модулът за изплащане е разширен с нови възможности – обогатена е логиката на приложението и са разработени нови справки.

Извършено е годишно преизчисляване на обезщетенията с породено право през 2012 г., за които са постъпили промени на информацията в регистрите от информационната система, включена в периода за изчисляване. В годишната обработка за 2013 г. бяха преизчислени обезщетения по 232 238 броя документи с начало на неработоспособността или бременността и раждането през 2012 г. От тях 225 653 са болнични листове и 6 585 заявления-декларации по чл. 50-51 от КСО. От горепосочения брой документи 122 653 са с разлика между изчислената и изплатена сума, а 830 бр. имат изменение в причините за решението. Изплатени са получените положителни разлики. Отрицателните разлики бяха анализирани и изпратени в комбинирани списъци, за преглед и предприемане на съответните действия. Генерирани са 109 134 нови декларации за дохода, от който е изчислено обезщетението в Регистъра на осигурените лица.

Периодично от Д “ИСМБП” се изготвят и предоставят на ТП списъци със случаи за последващ контрол на база сравнение на изплатените обезщетения и състоянието на информацията в регистрите на информационната система и тяхната последваща промяна.

Разработена е по задание на дирекция “ОКП” и се изпълнява в началото на всяко тримесечие нова технологична верига за последващ контрол на отпуснатите без данни в регистрите обезщетения.

По писмени искания от Дирекция “Вътрешен одит” са подготвени набор от справки и списъци с предварителна информация за проверките в 7 броя ТП на НОИ по краткосрочните обезщетения.

Обезщетения за безработица

През 2013 г. е поддържано и развивано програмното осигуряване за обслужване на дейностите по отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица (ПОБ), и своевременно са отразявани промените в нормативната база.

- Добавена е възможност за извеждане на разпореждане от вида “Прекратявам производството по отпускане” и са направени промени в още два вида разпореждания;
- Добавен е нов модул към система ПОБ за обслужване на дейностите по възстановяване на изплатени ПОБ в други държави по реда на чл. 65 от Регламент 883/2004, който включва поддържане на регистър на получените заявки за възстановяване на ПОБ на други държави, определяне на дължимата сума за възстановяване и подготовка на структурирана информация, свързана с изплащане на дължимите суми;
- Създадени са нови и са обновени процедурите по извличане на данни за реимбурсация на лица с последна заетост в друга страна-членка. Разработен е модул за преглед на генерираната информация. Обработени са ПОБ за реимбурсация за периода 07.2012-06.2013 г. и е подготвена структурирана информация за подготовка на структурирани електронни документи (СЕД);
- Осигурява се непрекъсната помощ на потребителите на системата в реално време;
- Извършва се ежемесечна обработка на информацията за ПОБ и актуализиране на централните регистри на НОИ:
 - Изпълнение на контролни процедури преди изплащане на ПОБ и изготвяне на ведомости за изплащане;
 - Отразяване на информацията за изплатените парични обезщетения в РОЛ в ИС на НОИ и съответно в Системата за управление на приходите на НАП;
 - Осигуряване на информация за целите на статистиката, анализите и вътрешния одит.
- Изготвена е информация, свързана с паричните обезщетения за безработица за поддържане на база данни за политиката на пазара на труда към ЕВРОСТАТ за 2012 г.;
- Извършва се ежемесечна проверка на регистрираните в Агенцията по заетостта безработни лица в Регистъра на трудовите договори – получаване от Агенцията по заетостта на персонална информация за регистрираните безработни лица, последващо извършване на проверки в Регистъра на трудовите договори и връщане на информация за наличие на трудови договори за всяка дирекция “Бюро по труда”.
- Извършва се ежемесечно генериране на информация за Агенцията по заетостта и Агенцията за социално подпомагане относно ПОБ;
- Извършен е анализ и подготовка за въвеждане на нова технология за автоматичен електронен обмен на данни с Агенцията по заетостта, както и тестове.

Гарантирани вземания

През 2013 г. бе финализирана работата по техническото задание и е разработен тестов вариант на модул от информационната система на НОИ за регистриране на документи, изчисляване и изплащане на суми от фонд “ТВРС”. Модулът и технологията за работа с него са структурирани според принципите на останалите модули за изплащане на обезщетения от ДОО, с което се постига унифицираност на основните процеси в дейността на НОИ.

Трудови злополуки

През 2013 г. продължи поддръжката на модул “Трудови злополуки”, като са извършени следните дейности:

- Подготвени са необходимите данни за нуждите на ESAW (Европейска статистика на трудовите злополуки) и Статистическа система за трудови злополуки;
- Подменени бяха класификаторите на икономическите дейности и професиите с актуалните такива, въведени за страната, като за целта са направени необходимите промени в базата данни и програмния продукт.

Изплащане на парични помощи за профилактика и рехабилитация

През 2013 г. продължи поддръжката и развитието на модулите от информационната система за прием, контрол на документи и издаване на удостоверения и за изплащане на паричните помощи от ДОО за профилактика и рехабилитация.

Разширена е и подобрена функционалността и бързодействието на модула, чрез който се въвежда информацията и се издават удостоверенията за ползване на програмата.

В модула за изплащане са въведени 12 583 броя отчети и 37 756 броя протоколи. От тях са одобрени и изплатени суми по 12 521 отчета и 37 526 протокола и са отказани 61 отчета и 228 протокола. Въведена е нова функционалност за въвеждане и отразяване на върнати суми от и към лечебните заведения.

Професионални болести

През 2013 г. модул “Професионални болести” е внедрен за реална работа във всички ТП на НОИ. Въведена е историческата информация. Продължи усъвършенстването на модула и разработването на справочната му част по задание на дирекция “ОКП”.

Ревизионни актове и погасяване на задълженията

През 2013 г. продължи поддържането на система “NSSIRevPogas” за работа в ТП на НОИ за регистрация на ревизионни актове по разходите на ДОО и отразяване погасяването на задълженията по тях.

Продължи поддържането на Програмен продукт NSSILIN – “Изчисляване на лихва просрочие” в DOS вариант и “Изчисляване на лихва просрочие” в Windows вариант за самостоятелно ползване. Публикувани са на Интернет-страницата на института. Продължи поддържането и на Програмен продукт LINDOO и LINDOOLM – “Изчисляване на лихва просрочие” за локален компютър и мрежови вариант под DOS за работа в ТП на НОИ.

Регистър на длъжниците

През 2013 г. започна проектирането и разработването на нов модул от информационната система на НОИ за регистриране, следене и погасяване задължения към фондовете на ДОО. Модулът ще интегрира функционалност на: 1) работещи към момента на ниво ТП програмни продукти за следене на задълженията от надвзети обезщетения на физически лица; 2) системата за регистрация на ревизионни актове по разходите на ДОО и отразяване погасяването на задълженията по тях; 3) модулите за изчисляване на лихва просрочие; 4) ще осъществява връзка с модулите от ИС за изплащане на обезщетенията. Разработените части поетапно се предоставят за тестване от експерти на ангажираните дирекции в ЦУ и на няколко ТП на НОИ.

Модул § 4, § 4а (отм.) и § 4б от ПЗР на КСО за осигурените лица в Професионален пенсионен фонд (ППФ)

През 2013 г. модулът е разширен с нова функционалност за автоматизирано приемане на файлове от НАП и Пенсионноосигурителните дружества (ПОД) и за въвеждане на информацията от постъпилите платежни нареждания от НАП и ПОД. Разработена е справочна част за експертите от ЦУ.

Архивно стопанство

През 2013 г. продължи поддръжката и на внедрения регистрационен софтуер за архивно стопанство – система за събиране, регистриране, обработване, съхраняване и

използване на разплащателните ведомости на прекратените осигурители, които нямат правоприменик.

Във всички ТП на НОИ продължава процесът по прием и завеждане в регистъра на прекратените осигурители по реда на постъпването на предадената документация. Това се извършва в ТП или в обединените осигурителни архиви за няколко ТП. Документацията се съхранява и по график се транспортира до центровете за сканиране и индексирание. Използва се разработената справочна система към модула, работеща върху централизираната информация.

През 2013 г. беше усъвършенствана система за обслужване на дейността по архивното сопанство, разработена от дирекция "ИСМБП", включваща три модула, обединени от единна технология за работа с тях – контролен, сканиране, индексирание.

Беше доразвит с нови възможности контролният модул, чрез който се управлява процесът по приемане, сканиране и индексирание на документите в Центровете за електронна обработка (ЦЕО) и позволява адекватно разпределяне на задачите на служителите, както и текущо наблюдение на качеството и количеството на работата им.

Паралелно се извърши работа по техническото дооборудване и подготовка на центровете за електронна обработка в обединените осигурителни архиви.

През 2013 г. системата за електронна обработка беше внедрена в ЦЕО Враца и ЦЕО Силистра.

Продължава обогатяването на самостоятелната справочна система, с която се работи в ТП и в обединените осигурителни архиви. Разработена е Справка за физическо местоположение и етап на електронна обработка на архивните дела в осигурителния архив на НОИ. Справката е предназначена за обслужване на процеса по прием и работа със заявления за осигурителен стаж и/или доход. Реализацията е обвързана с актуална информация за местонахождението на разплащателните ведомости на търсен осигурител, статуса им, дали са достъпни в електронен формат – информация, която справката предоставя. Чрез справката се съкращава технологичното време за препращане на заявления до компетентния архив.

Справочна система във връзка с изплащани пенсии и обезщетения

Обогати се централната справочната система на НОИ. Добавени бяха нови справки и обогатени съществуващите справки:

- Справка по ЕГН и ПИК за статус на социално осигуряване – по година и месец;
- Справка по БУЛСТАТ и ИКО за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО по БУЛСТАТ;
- Модулите за издаване на удостоверения за изплатени обезщетения са с разширени възможности за съхраняване на документите в електронен вид за подписване с електронен подпис и изпращане по електронен път.

Взаимодействие с Национална агенция за приходите

В изпълнение на Инstrukция за обмен на данни между НОИ и НАП, експерти от дирекция "ИСМБП" извършиха:

- Обмен на информация с НАП относно разчитането между НОИ и пенсионноосигурителните дружества и между ДОО и ДЗПО на натрупаните средства на лица с отпуснати пенсии съответно по § 4 от ПЗР на КСО и по чл. 68 от КСО;
- Подаването от НОИ към НАП на информация и обработката в НАП на информацията за здравно осигуряване на лицата с изплащани обезщетения за безработица и пенсии;
- Поддръжка на централната справочна система на НОИ за използване от НАП за информация, приета преди стартиране на Системата за управление на приходите (СУП);

- Участие на експертите от НОИ в съвместна работна група по поддръжка на валидационните правила на входящия контрол и анализ на резултатите от работата им в модулите за прием и обработка на осигурителни декларации от информационните системи на НОИ и НАП;
- Разширен е обменът във връзка с допълненията към Инструкция № 2 от 07.07.2009 г. за предоставяне на банковите сметки на физическите лица за изплащане на обезщетения.

Обмен на информация по отделните модули

Регистър на осигурените лица

- Отразени са промените в законодателството при прием, валидация и обработката на получаваните от НАП към НОИ данни;
- Уведомяване на НАП за неприетите от контрола на НОИ осигурителни декларации и последващата повторна обработка след корекция.

Таблица № 12 : Обработени данни в РОЛ, получени от НАП

Видове данни	Брой записи
Обработени данни от НАП за периода 1997-1999 г.	24 305
Обработени данни от НАП за периода 2000-2004 г.	55 577
Обработени данни от НАП за периода 2005-2009 г.	235 845
Обработени данни от НАП за периода 2010-2013 г.	37 479 240
Обработени данни, маркирани като дублирани от НАП за периода 1997- 2013 г.	1 551

Регистър на осигурителите и самоосигуряващите се

В изпълнение на договореностите между НОИ и НАП за обмен на данни за осигурителите и самоосигуряващите се лица, през 2013 г. в Регистъра на осигурителите продължи да постъпва информация от НАП. Продължи анализът и работата по изясняване и изчистване на несъответствията при получаване от НАП и обработка в ИС на НОИ на данните за осигурителните периоди и вида осигуряване на самоосигуряващите се лица.

През 2013 г. продължи обработката на данните за декларирания облагаем доход на самоосигуряващите се лица. Обработени бяха всички подадени като нови и коригирани от НАП декларации.

Регистър на трудовите договори

През 2013 г. продължи поддръжката и доразвиване на модула за прием, валидиране и обработване на данните за регистъра на трудовите договори от Системата за управление на приходите на НАП към информационната система на НОИ. Поддържат се справочните модули от регистъра и контролните процедури върху неговата информация в модулите за изплащане на обезщетения.

Осигурителни каси

През 2013 г. продължи приемането на данни за осигурителни каси и техните членове от НАП. Продължи анализа на получаваните данни за членство в осигурителни каси, с оглед избягване на некоректната последователност на данните, изпратени от НАП.

Регистър “Приходи”

През 2013 г. продължи поддръжката на модула за приемане, валидиране, обработване на данните за платежни нареждания за осигурителни вноски от Системата за управление на приходите на НАП към информационната система на НОИ, както и уведомяване на НАП за неприетите записи. Поддържат се справочните модули от регистъра и контролните

процедури върху неговата информация в модулите за изплащане на обезщетения. Отразени са промените във връзка с въвеждането на Единната сметка за вноски към бюджета.

Осигурителни вноски и краткосрочни разходи на НОИ

През 2013 г. в модул “Приходи на НОИ” своевременно са актуализирани номенклатурните таблици с параметрите на ЕБК и контролните процедури за годината. Предоставени са в съответните срокове справките, отчетите и информацията, необходими на Д “АПП” и Д “ОКП”.

Модул за въвеждане на дела

Разработена беше система за въвеждане на данни за съдебни дела от служителите от дирекция “Правна”, която беше внедрена за реална работа и в нея бяха направени подобрения през годината.

Административна информационна система (АИС) на НОИ “Архимед”

Дирекция “ИСМБП” отговаря за техническата поддръжка, тестване и внедряване на новите версии, администриране на потребителите в ЦУ и развитието на специализирана функционалност за нуждите на НОИ в използваната от НОИ система за документооборота “Архимед”. През 2013 г. системата бе развита и обогатена с нова функционалност – беше внедрена нова версия и разширен кръгът на потребителите. Някои по-важни изпълнени задачи:

- Съгласно утвърдения от Управителя план за развитие на електронните услуги, съвместно с ДАВИД Холдинг АД, са изготвени задания, разработени и интегрирани в сайта на НОИ са 16 броя административни електронни услуги, насочени към ТП на НОИ и Дирекция “ЕРМД” в ЦУ на НОИ;
- Проведени са обучения на служители от всички административни звена в ЦУ на НОИ в изпълнение на задачата за внедряване на АИС “Архимед” до ниво експерт;
- Извършени са две пълни обновявания на системата към версии 2013 с усъвършенстване на клиентския модул, миграция на базата данни към обединена база, интегриране на административните електронни услуги в ТП;
- Извършено е администриране на системата, обучение на нови служители, помощ и контрол на потребителите на АИС “Архимед” в ЦУ на НОИ.

Участие в работни групи по разработването на вътрешни правила и процедури

Експерти от дирекцията участваха дейно в създадени със заповеди на Управителя работни групи за разработване проекти на вътрешни правила, процедури, планове, предложения. Утвърдени са всички разработени нови, изменени и допълнени вътрешни правила.

Информационната система на НОИ и “външния свят”

На база нови и анексирани договори беше разширено предоставянето на информация на финансови институции, съдебни инстанции и др. ползватели на информационната система на НОИ, в т.ч.:

- 15 сключени нови договора с банки и финансови институции за on-line справки;
- 7 анекси към договори с банки и финансови институции за нова on-line справка;
- 13 нови договора с частни съдебни изпълнители за on-line справки;
- 3 анекса към договори с частни съдебни изпълнители за нови on-line справки;
- 2 нови договори за еднократно предоставяне на информация от Регистъра на осигурените лица, съдържаща броя на осигуряваните от всеки работодател лица (ИКАП, ЛАКОРДА);
- Споразумения със Столична община и Национално сдружение на общините в България за предоставяне на информация относно размера на изплатените пенсии

посредством осигуряване на директен защитен достъп до електронната услуга на НОИ за изплатени пенсии;

- Анекс с Държавен фонд земеделие за предоставяне безвъзмездно по електронен път данни за осигурените и самоосигуряващите си лица;
- 3 анекса с Агенция за социално подпомагане за осигуряване на текущ обмен на информация;
- Анекс с Министерство на регионалното развитие и благоустройство към Споразумение за осигуряване на текущ обмен на информация (ГД “ГРАО”).

От компетентни служители ежедневно се изготвят справки по постъпили искания и се подготвят отговори на поставени актуални въпроси и жалби подадени на хартия, чрез електронните адреси на института, контактните форми в сайта, на изрично обявените телефони за въпроси по информационното осигуряване и пренасочени от контактния център на НОИ, в т.ч.:

- Брой изготвени от Д “ИСМБП” отговори и справки по писмени искания за изготвяне информация – 5 010;
- Брой отговори на входящи писма по електронна поща – 218;
- Брой отговори на входящи писма чрез контактни форми – общо 53, в т.ч.:
 - без персонални данни – 12;
 - с ЕГН и ПИК или Булстат и ИКО – 18;
 - подадени с електронен подпис – 23.
- Брой консултации по телефона – 7 013.

Дирекция “ИСМБП” поддържа технически официалната Интернет-страница на института. В задълженията на дирекцията е поддръжката и обновяване съдържанието на Рубрика Е-услуги в сайта, където се публикуват актуални версии на разпространяваните от НОИ програмни продукти и електронни услуги:

- За обхващане на данни от придружителните писма и описите за изплащане на обезщетения – под DOS и Windows;
- Помощен електронен вариант на Приложение № 15 към Наредба за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване – “Декларация от осигурителя/ самоосигуряващия се относно правото на парично обезщетение” във формат PDF за въвеждане, формален контрол, разпечатване и съхранение на потребителския компютър на данните от Приложението;
- Тестване на файловете за описи за изплащане на обезщетения. През 2013 г. услугата е разширена с възможността за тестване на файловете с данните от придружителните писма, както и комбинирано тестване на двата файла, аналогично на приема в ТП;
- Помощни средства и продукти за избор на най-добър период за изчисляване на индивидуален коефициент на пенсия.

Посредством Интернет-страницата на института чрез комбинацията от ЕГН и ПИК от НОИ се предоставят на лицата справки за изчислените и изплатени обезщетения по представените от работодателите им болнични листове и заявления-декларации и за получаваните пенсии. Продължи да се предоставя информация чрез SMS или E-Mail, посочени от лицата.

За подпомагане на гражданите, на които предстои пенсиониране, беше разработена нова електронна услуга със свободен достъп – “Преизчисляване на стаж към трета категория труд”, която беше използвана от 10 703 потребители.

С цел проучване на интереса на бенефициентите на НОИ към електронните услуги, предоставяни от института, през 2013 г. продължи публикуването на анкети на Интернет-страницата на НОИ.

Изготвяни бяха периодични доклади за използваемостта на електронните услуги (административни и справочни) от работна група, сформирана със заповед на Управителя. Изготвен беше и план-график за нови електронни услуги през 2014 г. от постоянната работната група.

Продължава участието на специалисти от дирекцията в разработката и предоставянето на публични услуги по линия на “Електронното правителство”. Във връзка с изпълнението на Обособена позиция 2 “Реализиране на приоритетни административни услуги за централната администрация“ от проекта “Развитие на административното обслужване по електронен път” експерти на дирекцията разработиха набор от вътрешни административни услуги, които ще се предоставят на централни администрации, както и на външни услуги за издаване на ПИК и ИКО по постъпило заявление през портала.

Таблица № 13 : Използваемост на електронните услуги – справочни и административни

Наименование на справката	Брой справки през 2013 г.	
Справочни електронни услуги		
Справки – осигурителен архив		
Справка за прекратени осигурители без правопреемник с предадени в НОИ разплащателни ведомости	99 980	
Справки – парични обезщетения за безработица		
Справка за регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица	76 095	
Справка за изплатени парични обезщетения за безработица	119 112	
Справки за пенсии		
Преизчисляване на стаж към трета категория труд (<i>услугата е стартирана на 16.05.2013 г.</i>)	10 703	
Справка за пенсионни разпореждания	138 441	
Изчисляване на прогнозна пенсия и индивидуален коефициент	Брой справки	Брой лица
	132 990	25 438
Справки от РОЛ		
Статус на социално осигуряване (<i>услугата е стартирана на 31.07.2013 г.</i>)	170 814	
Справка за подадени декларации за социално осигуряване от осигурител/самоосигуряващ се	123 197	
Справка за подадени декларации за социално осигуряване за осигурено лице за периоди след 2004 г.	343 821	
Справка за социално осигуряване по ЕГН – текущо състояние	139 209	
Справки за изплатени обезщетения и помощи от ДОО		
Справка по БУЛСТАТ за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО (<i>услугата е стартирана на 13.05.2013 г.</i>)	50 577	
Справка по ЕГН за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	2 706 301	
Справка за декларирани и внесени осигурителни вноски за ДОО	с Булстат и ИКО	със сертификат
	19 943	68 389

Административни електронни услуги (услугите са стартирани по тримесечия през 2013 г.)	
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	26
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения за безработица	3
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваната сума от пенсия/и и добавка/и	13
Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от Осигурителния архив на НОИ	26
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и	13
Подаване от лицето на документ за учащ	12
Подаване от учебното заведение на информация за учащ	12
Издаване на удостоверение обр.УП-12 на наследниците на починал пенсионер	2
Копиране и заверка на пенсионни документи	2
Предоставяне на информация от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария за членовете на семейството на безработно лице със СЕД U006	1
Удостоверяване на осигурителни периоди от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария с преносим документ U1	0
Подаване на Заявление за издаване на удостоверение за наличието или липсата на трудови злоупотреки	0
Подаване на удостоверение обр.УП-4 – декларация за семейно и имотно състояние и за годишния доход на член от семейството	0
Подаване на удостоверение обр.УП-5 – декларация за встъпване или не в нов брак на преживял съпруг/съпруга и друга информация за наследници на починал пенсионер	0
Подаване на документи за промяна на обстоятелствата за изплащане на ПОБ	1
Заявление за издаване на осигурителна книжка	24
Форма за контакт с НОИ – без персонални данни	288
Форма за контакт с НОИ – с достъп до персонални данни	776

Европейска интеграция

През 2013 г. продължи участието на експерти от Д “ИСМБП” в работни групи, представителства и форуми в България и извън нея по отношение работата на информационната система на НОИ в областта на изплащането на обезщетенията и подготовката за участие на България в изцяло електронен обмен на документи по новите регламенти на ЕС в областта на социалната сигурност. България е една от тестващите единния софтуер за обмен в рамките на ЕС страни.

Бяха извършени дейности по проектиране, програмиране, внедряване на система за електронен обмен на структурирани електронни документи (СЕД) в НОИ. Продължи работата по интегриране на системите в Интранет портала на НОИ с прилагане на модерни методи и технологии, както и участие в тестовите сесии.

Постигна се напредък по европейския проект: “Електронен обмен на информация в сферата на социалното осигуряване” – “EESSI”. Работи се усилено за изграждане на прототип на СЕД и интегрирането му в информационната система на НОИ, която следва да бъде модернизирани с оглед прилагането на портално решение.

Технологично осигуряване на дейностите на Д “ИСМБП”

- Обработка на информация относно отпускане и изплащане на пенсии:
 - Изпълнение на технологични процедури за обработка, контрол и актуализиране на базите данни с информация за отпускане и изплащане на пенсиите;

- Регулярно изпращане на информацията за изплащане на пенсии до търговските банки. Във връзка с новите договори с банките от месец октомври обменът с банките се извършва по нова технология, която осигурява по-висока степен на сигурност;
- Изпълнение на процедури по регулярно извличане на обработена в Д “ИСМБП” информация по пенсиите и препращането ѝ по електронен път до ТП на НОИ;
- Регулярно извличане на данни за промените в изплащаните пенсии и изпращането им на “Български пощи” ЕАД за автоматизирано отразяване в базите данни по пощенска станция;
- Внедрена е технология за пренос на данни по електронен път относно изпращане на изплащателните списъци до германските осигурителни институции чрез платформа sPAD и започна редовна експлоатация;
- Информационен обмен с банките относно парични обезщетения:
 - Регулярно изпращане на информацията за изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО до банките и приемане на информация за върнатите суми;
 - Регулярно изпращане на информацията за изплащане на парични обезщетения за безработица до банките и приемане на информация за върнатите суми.
- Технологично обслужване на принтерните системи;
- Отпечатване на пенсионни документи за ТП на НОИ, получени след месечната актуализация на данните в Д “ИСМБП” (общо около 3,9 милиона страници, включително 2,3 милиона страници за разпореждания за осъвременяване на пенсиите);
- Контрол, окомплектоване и подготовка за изпращане на готовите документи;
- Поддържане на електронен обмен с “Български пощи” ЕАД на информация за изплащане на пенсии (тестово);
- Оказване на системна, техническа и методическа помощ на клиентите на НОИ при използване на електронните услуги на института.

Техническо и комуникационно обслужване.

През 2013 г. Д “ИСМБП” продължи да извършва множество дейности по техническото и комуникационно обслужване на НОИ. Постави се началото на цялостно мигриране на информационната система на НОИ към единна модерна инфраструктура с използването на нови сърверни лицензи.

Комуникационното осигуряване на НОИ:

- Оптимизиране на мрежата на НОИ:
 - откриване и закриване на наети линии;
 - преминаване към собствена оптична свързаност;
 - поддръжка на автоматичен вход към мобилни оператори.
- Следене състоянието, подмяна и добавяне на нови Gateway устройства за намаляване на разходите;
- Експлоатация на системата за автоматичен оператор;
- Организиране и оказване на помощ при техническата реализация на приемните за провеждане на българо-германските консултационни дни в различни градове в страната;
- Осъществяване на дистанционен контрол на цифровите телефонни централи в ТП на НОИ от ЦУ на НОИ през мрежата за предаване на “глас и данни”, преконфигуриране по заявки на териториалните поделения;
- Администриране на таксуващата система към телефонната централа в ЦУ на НОИ. Ежемесечно генериране на статистически справки;
- Работа в комисията по обновяване и развитие на резервен център;

- Изпълнение на огромно количество заявки за преместване, преконфигуриране и откриване на телефонни постове към цифрова централа на НОИ и ТП на НОИ.
- Поддръжка на актуален телефонен указател на НОИ в електронен вариант;
- Посрещане на обаждания от гражданите и даване на информация във връзка с дейности, извършвани от НОИ към Контактния център на НОИ;
- Техническо обезпечаване стартирането на дейностите в Контактния център на НОИ.

Техническо обслужване на информационната система.

При непрекъснато растящите нужди от техническо обслужване на информационната система, подsigуряване на нови функции, процеси и осигуряване непрекъсваемост на работата, през 2013 г. Д “ИСМБП” продължи да осъществява своята дейност по поддръжката на информационна система в НОИ, без да се допуска спиране на основните функции, достъп до Интернет и Интранет-приложенията, в т.ч.:

- Осигурена бе непрекъсната поддръжка и следене на функциите на информационната система на НОИ в реално време;
- Извършвана бе текущо оценка на рисковете за сигурността на информационната система;
- Планирани и организирани бяха доставките на компютърна, сървърна техника, дискови масиви, софтуер – приложен, системен и базов и поддръжка на програмни продукти, принтерни конфигурации и др. Изготвени бяха задания за тръжни процедури и участие в тях;
- Ежедневно беше оказвана техническа и технологическа помощ на служителите на НОИ при използването на информационните системи и технологии;
- Извършено бе разработване, поддръжка, конфигуриране и тестване на приложения за външни клиенти на НОИ;
- Извършена бе съвместна инсталация на нови версии на Archimed eDMS и на клиентски софтуер за системата в информационната система на НОИ;
- Продължи дейността по поддръжка на LAN и WAN средата в НОИ, конфигуриране на софтуерни и хардуерни устройства, телефонни централи, IP устройства и други в информационната система на НОИ.

Поддръжката на базите данни на ИС на НОИ през 2013 г. се състоеше в:

- Осигуряване възможностите и оптимизиране бързодействието на извършваните справки от информационната система на НОИ.
- Осъществяване на дейности по управление целостта, съхранението, настройките, организацията, обработката, поддръжката и сигурността на сърверите и на базите данни, разположени върху тях. Анализ и отстраняване на възникнали грешки при системите за управление на базите данни. Инсталиране на системи за управление и поддръжка на базите данни.
- Осъществяване на дейности по поддръжка на системи за обмен на данни, както между ТП и ЦУ на НОИ, така и между НОИ и външни организации.
- Организиране на поддръжката и обработката на данните, свързани с дейността на НОИ.
- Разработване, поддържане и използването на системи за справки и приложения, свързани с приемането и обработката на данните в НОИ.
- Оказване на методическа помощ на потребителите на програмни продукти в НОИ при използване на информационните системи.
- Участие в изграждането, оптимизирането и поддръжката на Национална система за отпускане и изплащане на пенсии;
- Участие в изграждането, поддържането и усъвършенстването на модулите за сканиране, индексирание и трансфер на сканираните изображения на

- разплащателни документи, приети в “Осигурителен архив”, както и откриването на нови архивни стопанства в гр. Враца и гр. Силистра;
- Обединяване и поддържане в актуално състояние на информацията от деловодните системи в ТП на НОИ.
 - Актуализиране и поддържане на версиите на Интернет- и Интранет-сайтове на НОИ, както и делегиране на права за достъп до тях;
 - Поддържане на модули за Контактния център, интегрирани във вътрешния портал, разработка на модули за следене на наличности на изчислителна техника и софтуер.

VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

Дирекция “Анализ, планиране и прогнозиране” чрез изпълнение на разнообразните си функционални дейности подпомага управленския процес и вземането на адекватни решения относно управлението на фондовете на държавното обществено осигуряване и управлението на Националния осигурителен институт като осигурителна администрация. Дирекцията прилага научно обосновани практики и техники за наблюдение на обществената осигурителна система и прогнозирането ѝ в бъдещето. Поддържа прозрачна система за бюджетното планиране, изпълнение, отчитане и контрол при разходване на средствата на ДОО, както и за информиране на обществеността за функционирането на осигурителната администрация, състоянието на ДОО консолидирано и по осигурени социални рискове, респективно – фондове. Организира, координира и методически подпомага прилагането на системния подход за определяне на цели и управление на риска в оперативната дейност на института.

Дирекцията няма аналогични структурни звена в териториалните поделения на НОИ.

Служители от дирекцията комуникират с външните институции и участват в между-институционални работни групи при разработване и координиране на политики, стратегии, планове, програми, въпросници, свързани със социално-осигурителната система и комплексната социална защита в страната.

След присъединяването на България към ЕС дирекцията постоянно участва с експерти в работни групи към различни комитети на ЕС, подготвя информация и становища за нуждите на мониторинга по изпълнение на поетите ангажименти като държава членка по отношение на социалноосигурителната материя.

Функционалните дейности на дирекция АПП се извършват в три специализирани отдела в Централно управление на НОИ: “Анализ и планиране на бюджета”, “Статистика, актюерски анализи и прогнози” и “Анализ и управление на риска”.

АНАЛИЗ И ПЛАНИРАНЕ НА БЮДЖЕТА

Основната дейност на отдел “Анализ и планиране на бюджета” е свързана с организиране на процеса по разработването на бюджета на държавното обществено осигуряване, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” както и с тяхното анализиране и отчитане.

През 2013 г. в отдел “АПБ” се осъществиха следните дейности:

- Ежемесечно, след изготвяне на обобщения **касов отчет** за приходите и разходите на ДОО от Д” Финансово-счетоводна дейност”, същият постъпва в отдел “АПБ”, като бе обработван с цел изготвяне на **анализ за приходите и разходите** за съответния месец. Този анализ се публикува в сайта на НОИ. На база на отчета към съответния месец и направените анализи, ежемесечно бе изготвяно **очаквано изпълнение** на бюджета на ДОО за текущата година по всички параграфи на ЕБК. То е индикатор за състоянието на приходите постъпили в ДОО, в т.ч. събраните от

НАП, централно разпределените от МФ осигурителни вноски и другите приходи на НОИ, на изразходваните средства за парични обезщетения, на размера на субсидията от ЦРБ за покриване на недостига от средства в ДОО в края на годината, както и ефектите от предприети мерки от Правителството за намаляване на дефицита в ДОО.

- В началото на месец януари във връзка с Постановление на Министерски съвет № 1 от 09.01.2013 г. и указания на Министерство на финансите от 16.01.2013 г. стартира процедура по **месечно разпределение на приходите и разходите по ЗБДОО за 2013 г.** В процеса на изготвяне на месечното разпределение, отделът осъществи работни контакти с всички функционални направления на НОИ, касаещи съответните пера на бюджета. По приходната част се проведеха съгласувателни процедури с НАП, а в частта на трансферите и по-конкретно за фонд “Условия на труд” и програмите за осигуряване на заетост - с МТСП. За разпределението на приходите и разходите по бюджета на ДОО бе използван краткосрочния актюерски модел. С него се извърши разпределение на броя на осигурените лица по тримесечия, на приходите от осигурителни вноски по видове осигурени лица, броя на безработните с право на обезщетение, отработените дни по тримесечия, както и разходите за парични обезщетения за временна неработоспособност. След това данните от краткосрочния модел се обработиха по месеци като се съобрази с динамиката на отчетените приходи и разходи по месеци от предходни години. На база на така обработената информация, отделът изготви и натурални показатели по всички параграфи на бюджета, справки за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и за ДИЗ, които придружават месечното разпределение при представянето му в МФ, придружени с подробна обяснителна записка.
- В началото на месец януари във връзка с Постановлението на Министерски съвет № 1 от 09.01.2013 г. беше изготвено **месечно разпределение на приходите и разходите на УчПФ и ФГВРС за 2013 г.**
- През 2013 г. до 20-то число на месеца, следващ съответното тримесечие, в отдела постъпват данни от ТП на НОИ и от НАП (съгл. ДДС № 2 и № 10 от 2013 г.), отнасящи се до приходите и разходите по КБДОО. От началото на 2013 г. беше променена технологията на статистическото отчитане на бюджета на ДОО, която до този момент беше извършвана от служител от Д “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси”, като обработката и обобщаването на цялата информация започна да се извършва изцяло от служителите в отдела. Така обработената информация се обобщава в статистически отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО по тримесечия и година. След това статистическия отчет за съответния период се изпраща в дирекция ”Икономическа и финансова политика” към МФ, на МТСП и БНБ, съгласно действащи споразумения. Данните от статистическия отчет се използваха текущо за **актуализиране на актюерския модел за краткосрочно прогнозиране на ДОО.**
- В началото на месец март започна подготовка на **отчета за изпълнение на бюджета за 2012 г.** за приемането му в Надзорен съвет на НОИ и изпращането му за приемане от Народното събрание. Процесът стартира с обработка на касовия отчет (КБДОО и по фондове на ДОО), представен от Д” Финансово-счетоводна дейност”. Беше изготвено приложение 1а по ЕБК – “Отчет за изпълнение на КБДОО за 2012 г.”, доклад от управителя на НОИ, отчет по фондове на ДОО, годишен статистически отчет, както и приложение 1б – “Демографски и

икономически показатели по отчета на ДОО за 2012 г.”. В 7-дневен срок след приемане на отчета от Надзорния съвет на НОИ, целият набор от документи беше изпратен до Председателя на Сметната палата на 21 май 2013 г., след което на 03 юни 2013 г. – до Председателя на Народното събрание.

- От месец януари 2013 г., в изпълнение на Решение № 48 на Министерски съвет от 24.01.2012 г., започна разработване на тригодишна прогноза за периода 2014-2016 г. и бюджетната процедура за 2014 г. След указания на МФ от 01.02.2013 г. и дадените насоки за разработване на тригодишната прогноза на база закона за бюджета на ДОО и запазени социалноосигурителни параметри от предходната 2013 г. бяха разработени варианти към 22.02.2013 г. и към 27.03.2013 г. Отделът проведе работни контакти с всички функционални направления на НОИ, касаещи съответните пера на бюджета. По приходната част се проведеха съгласувателни процедури с НАП, а в частта на трансферите и по конкретно за фонд “Условия на труд” и програмите за осигуряване на заетост - с МТСП. След уточняване на изходните параметри актюерският модел бе актуализиран с данни за население, осигурени лица, осигурителен доход, минимална работна заплата, максимален осигурителен доход, норматив на осигурителните вноски, нормативи на паричните обезщетения за временна неработоспособност, брой безработни лица с право на обезщетение, както и с макропоказателите подадени в макрорамката от МФ. На база на данните от модела бе изготвено Приложение 1а по ЕБК за периода 2014-2016 г., както и приложение с натурални показатели. Бяха изготвени и изискуемите се приложения за ДИЗ, справки за разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности, справка за средствата за парични обезщетения (по видове) и справка за други възнаграждения и плащания на персонала. След приемане на разходните тавани по ПРБК с Решение № 245 на Министерски съвет от 2013 г. и актуализиране на макроикономическите и социалноосигурителни показатели от МФ, бе разработен нов вариант на прогноза към 01 април 2013 г. По отношение на приходната част бяха проведени разговори и съгласувания с НАП и бяха разработени няколко варианта на прогноза (към 18.09.2013 г., 25.09.2013 г. и последния към 14.10.2013 г. След одобряване на тригодишната прогноза от МФ, тя стана основа за разработване на ЗБ на ДОО за 2014 г.
- Проектът на ЗБДОО за 2014 г. бе разработен при спазване изискванията на НАП относно приходната част и при отчитане промените в законодателството относно разходната част. След приемане на проекта за 2014 г. от Надзорния съвет на НОИ и внасяне в последствие в Министерски съвет от Министъра на труда и социалната политика, същият бе внесен в Народното събрание като между първо и второ четене отдел ”АПБ” направи разчети, анализи и изчисления по предложения на народни представители. Проектът на ЗБДОО за 2014 г. бе приет от Народното събрание и публикуван в ДВ бр.106 от 10 декември 2013 г.
- Във връзка с приемане на Закона за публичните финанси (ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г.), бяха актуализирани вътрешните правила за бюджетната процедура по планиране, изпълнение и отчитане на бюджета на ДОО, УчПФ и фонд ГВРС.

През 2013 г. служители от отдела участваха активно и в следните **междуведомствени работни групи**:

1. Работна група за изготвяне на пакет от мерки, гарантиращи повишаване на обхвата на регистрацията на българските граждани пребиваващи извън страната, създадена със Заповед РД 07-286/16.09.2013 г. на Председателя на НСИ.

2. Работна група за разработване на оперативна програма за развитие на човешките ресурси 2014 г.- 2020 г.
3. Работна група за изготвяне на нова инструкция за мерките и средствата за защита на личните данни в НОИ от 2013 г.
4. Работна група относно изготвяне на методически указания за провеждане на изследване относно влиянието на минималните осигурителни доходи върху заетостта.
5. Работна група за изготвяне на проект на Доклад на България относно практическото прилагане на Директива 89/391/ЕИО, нейните специални директиви и директиви 2009/148/ЕО, 91/383/ЕИО, 92/29/ЕИО и 94/33/ЕО.
6. Постоянна Работна група 12 „Статистика” към НСИ – съгласуване на проекти на документи от националната статистически система.

СТАТИСТИКА, АКТЮЕРСКИ АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ

Основните дейности на отдел **“Статистика, актюерски анализи и прогнози”** са свързани със следното:

- Разработване и поддържане на динамична система от статистически показатели за развитието и състоянието на социалното осигуряване и в частност на държавното обществено осигуряване (ДОО) в Република България и Учителския пенсионен фонд (УчПФ);
- Анализирание на статистическите данни за икономическото, социалното и демографско състояние в страната и прогнозиране отражението им върху функционирането на системата за обществено осигуряване;
- Разработване и прилагане на актюерски модели за краткосрочно и дългосрочно прогнозиране на фондовете на ДОО и УчПФ;
- Разработване на тримесечен статистически бюлетин по пенсиите, както и статистически годишници „Пенсии” и „Демография, икономика и социално осигуряване”;
- Изготвяне на актюерски доклади за ДОО;
- Осъществяване на процеса по планирането и прогнозирането на пенсиите, като етап от цялостния процес по разработването на бюджета на ДОО и УчПФ;
- Определяне на диференцирана осигурителна вноска за фонд ТЗПБ;
- Участие в международни форуми, работни групи, статистически сравнения и анализи, свързани със системите за социална защита.

През 2013 г. служителите в отдел “СААП” бяха ангажирани със следното:

- Финализиране на годишния актюерски доклад за 2012 г. и изготвяне на резюме;
- Изчисляване на актюерски коефициенти за 2013 г. по възраст и пол, необходими за определяне на актюерския еквивалент на пенсионните права за старост от фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване на лица, които са постъпили на работа като служители на Европейския Съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка. През годината бяха извършени две актуализации на методиката за изчисляване на актюерския коефициент, свързани с периодите на прилагане на коефициентите и начина на определяне на лихвения процент.;
- Участие в изготвянето на доклада за изпълнението на бюджета на ДОО и УчПФ за 2012 г. в частта за пенсиите, изготвяне на отчет за бюджета на фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” за 2012 г.;
- Изготвяне на месечно разпределение на разходите за пенсии по бюджетите на ДОО и УчПФ за 2013 г.;
- Изготвяне на месечни отчети, пресинформация и очаквано изпълнение на бюджетите на ДОО и УчПФ за 2013 г., в частта по разходите за пенсии;

- Прогнозиране на разходите за пенсии от ДОО и УчПФ за бюджета за 2014 г., в т.ч. на тригодишна прогноза за пенсиите от ДОО и УчПФ за периода 2014 - 2016 г.;
- Ежемесечно изчисляване на средния осигурителен доход и на средномесечния осигурителен доход за 12 месечен период, необходими за изчисляване на новоотпуснатите пенсии;
- Актуализиране и обновяване на актюерските модели за прогнозиране на фондовете на ДОО и УчПФ;
- Изготвяне на актюерски разчети, анализи и прогнози, свързани с предложения за промени в КСО. Подпомагане с актюерски разчети и анализи на Консултативния съвет по оптимизация на пенсионната система към Министъра на труда и социалната политика;
- Изготвяне на статистически бюлетини и справки с данни, в т.ч.:
 - Тримесечен бюлетин за пенсиите;
 - Годишен статистически справочник за пенсиите за 2012 г.;
 - Статистически справочник „Демография, икономика и социално осигуряване (1992 - 2012 г.)“;
 - Месечен статистически бюлетин за регистрираните безработни с право на парично обезщетение;
 - Тримесечен бюлетин за обезщетенията за временна нетрудоспособност;
 - Статистически справки за фондовете на ДОО и УчПФ.
 - Поддържане в актуално състояние на информацията по пенсиите, обезщетенията за временна работоспособност, безработица и трудова злополука и професионална болест в рубрика “Статистика и анализи” в Интернет страницата на НОИ;
 - Актюерски изчисления за определяне на диференцирана осигурителна вноска за фонд ТЗПБ за 2014 г.;
 - Изготвяне на таблица с минимални осигурителни доходи по икономически дейности и групи професии за 2014 г.;
 - Участие с публикации в бюлетина на НОИ;
 - Предоставяне на информация за медиите по искане на отдел „Връзки с обществеността и международно сътрудничество“;
 - Изготвяне на справки, отговори на писма и анализи за национални и международни организации.

Служители от отдела са членове на работни групи към Европейската комисия, в т.ч. на работната група по проблемите на застаряващото население, на работната група по чл. 83а от Правилника за длъжностните лица на институциите на Европейския съюз и на работната група по изготвяне и предоставяне на статистически данни за EUROSTAT, съгласно методика на Европейската система за интегрирана статистика на социалната защита (ESSPROS). По методологията ESSPROS бяха предоставени данни за модула на бенефициентите на пенсии, отчет за качеството на информацията по модула на бенефициентите, както и данни по основния модул за приходите и разходите на ДОО за 2011 г.

В началото на 2013 г. в отдел „Статистика, актюерски анализи и прогнози” беше изготвена дългосрочна прогноза за разходите за пенсии до 2060 г. (един базов и 6 допълнителни варианта), която беше представена на заседание на работната група по проблемите на застаряващото население (AWG) на 6 март 2013 г. в Брюксел. Беше обновен и Българския пенсионен фиш с анализ на резултатите от прогнозата, който се изготвя във връзка с докладите по застаряването, изработване от Европейската комисия на всеки три години.

Необходимостта от изготвянето на такава прогноза преди 2014 г., когато започва подготовката за изготвянето на нов доклад по застаряването (The 2015 Ageing Report), беше продиктувана от факта, че в края на 2011 г. в България бяха предприети допълнителни мерки за ускоряване на пенсионната реформа, които не бяха включени в публикувания през 2012

година. Доклад по застаряването на Европейската комисия (The 2012 Ageing Report) поради по-късното им приемане от парламента. Одобрението на новата прогноза от Комитета за икономическа политика към Европейската комисия даде възможност тя да бъде използвана при дългосрочната оценка на публичните разходи в рамките на Европейския семестър 2013 г. (Конвергентната програма на Република България 2013 - 2016 г. и Националната програма за реформи за 2013 г.).

През 2013 г. служителите в отдел “СААП” участваха в следните **междуведомствени работни групи (РГ)**:

- РГ 12 “Статистика” за координиране на статистическите изследвания и мерки;
- РГ 13 “Социална политика и заетост”;
- РГ 31 “Европа 2020”;
- РГ за изготвяне на Конвергентната програма на Република България;
- РГ за определяне на минималните осигурителни прагове;

АНАЛИЗ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Отдел “Анализ и управление на риска” реализира дейности в две основни направления:

1. Анализ на социалноосигурителната система под администрирането на НОИ;
2. Определяне на цели, управление на риска за постигане на целите и отчитане изпълнението на целите.

I. Направление: Анализ на социалноосигурителната система, администрирана от Националния осигурителен институт

➤ В изпълнение на функционалните задължения относно анализа на осигурителната система, със съдействието на съответните дирекции в Централно управление, през 2013 г. отдел “Анализ и управление на риска” изготви две самостоятелно обособени издания:

- 1) “Годишен отчет за дейността на Националния осигурителен институт през 2012 г.”, представящ административната дейност по функционални области, както и информация за работата на НОИ, свързана с изпълнение на задълженията към Народното събрание за отчетност по бюджета на ДОО, експертно участие в парламентарни комисии, подготовка на нормативни актове, отговори на писма по депутатски питання и становища, дейността на органите на управление на НОИ по основни въпроси – обект на управленски решения и политики.
- 2) “Държавното обществено осигуряване през 2012 г.”, представящ държавното обществено осигуряване през тринадесетата година от влизането в сила на Кодекса за социално осигуряване в няколко аспекта:
 - Макроикономическа среда, в която функционира системата;
 - Действащо законодателство и нормативна уредба;
 - Извършени промени в законодателството;
 - Социалноосигурителните програми по осигурени социални рискове;
 - Финансови резултати от изпълнението на бюджета на ДОО консолидирано и по осигурителни фондове;
 - Сравнителен анализ по приходите и разходите на ДОО към предходната година;
 - Таблични приложения за обхвата на осигурително покритие по категории лица, осигурителни вноски и осигурителен доход по социални рискове и фондове, разпределение на осигурителното участие между работодател и осигурено лице.

- За отразяване на промените в осигурителното законодателство в самото начало на 2013 г., под надслов *“Бъди информиран! Защитайвай правата си! Спазвай задълженията си!”*, отделът изработи три брошури с полезна информация за клиентите, с отговори на основните въпроси относно:
 - 1) “Пенсиониране и пенсии”;
 - 2) “Краткосрочни обезщетения”;
 - 3) “Обезщетения за безработица”.
- През 2013 г. отдел “АУР” изготви Анализ на пенсиите за осигурителен стаж и възраст за периода 2000 - 2012 г. и Анализ на пенсиите за инвалидност за периода 2000 - 2012 г.
- През 2013 г. дейността на отдела включва още:
 - Отговори на писма със становища, коментари и информация до държавни институции, обществени и неправителствени организации, международни институции, обществени медии относно актуални проблеми и дискуссионни въпроси за държавното обществено осигуряване, включително в контекста на демографското развитие на населението;
 - Участие с публикации по актуални теми в Бюлетина на НОИ и в други издания и сборници с доклади от публични форуми в социалната сфера;
 - Участие в между-институционални работни групи, конференции, семинари с пряко или косвено отношение към социалното осигуряване и социалната защита.
- Участията на отдел “Анализ и управление на риска” през 2013 г. в **междуправителствени работни групи** касаят разработване на национални документи или обсъждания по различни теми и проблематика, както и предоставяне на информация в следните области:
 - Изготвяне на методически указания, във връзка с провеждане на изследване за влиянието на минималните осигурителни доходи върху заетостта;
 - Актуализирана стратегия по заетостта за периода 2013-2020 г.;
 - Национален план за действие по заетостта през 2014 година;
 - Разработване на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020, във връзка с Националната програма за развитие на България 2020, приоритет 2 “Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”;
 - Отчет за изпълнение на дейностите, включени в Плана за действие за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания, във връзка с привеждане на нормативната уредба в областта на хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в Република България;
 - Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от дискриминация във връзка с проблеми при транспониране на Директива 2006/54/ЕО, свързан със защита от дискриминация при промяна на пола и прехвърляне тежестта на доказване в случаите на дискриминация, и таблица на съответствието;
 - Междуправителствена работна група по демографските въпроси към Министерство на труда и социалната политика;
 - Междуправителствени работни групи към Националния съвет за закрила на детето:
 - Координация на политиките и мерките за закрила на детето;
 - Подобряване на грижите и услугите за детето и семейството;
 - Превенция на насилието и злоупотребата с деца;

- Отчет за изпълнение на мерките по Националната програма за действие за закрила на детето през 2012 г. и Национална програма за действие за закрила на детето през 2013 г.
 - Разработване на Проект на Национална стратегия за дългосрочна грижа;
 - Отчет за изпълнение на Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2012 г., Междинен отчет за изпълнение на мерките по Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2013 г., както и подготовка на Проект на Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2014 г.;
 - Междуведомствена работна група за подготовка на мерки за изпълнение на задължения на Република България по Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и за изготвяне на План за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените (CEDAW).
- Участието на служители от отдел “АУР” в конференции и други публични форуми на междуинституционалното сътрудничество и обмен на информация през 2013 г. (включително с доклади и презентации на някои от събитията) беше в областта на:
- „Развитие на системата за планиране и мобилност в държавната администрация”, представяне резултатите от проект на Министерския съвет, осъществен с финансовата подкрепа на ОПАК и съфинансиране от ЕС чрез ЕСФ.
 - “Трудът и социалната защита – Европейски и национални предизвикателства” – юбилейна научна конференция на Университета за национално и световно стопанство, посветена на 60 години специалност “Икономика на човешките ресурси”, 40 години катедра “Човешки ресурси и социална защита” и 22 години специалност “Застраховане и социално дело”.
 - “Смекчаване на икономическото въздействие на застаряването на населението: Възможни варианти за България” – дискусия по Доклада на Световната банка.
 - Участие в кръгла маса с трипартитно участие “Обмяна на опит и добри практики за модернизиране на системите за заплащането на труда – За достойно възнаграждение и избягване на капана на ниското заплащане”;
 - “Елементи на минималната защита в социално-осигурителните системи за осигурителен стаж и възраст – съответствие, ефективност, финансиране”, 9-ти Европейски колоквиум под егидата на Европейската платформа за социално осигуряване (European Social Insurance Platform).
 - Европейски граждански дебат: “По-силна Европа за гражданите” – национална конференция по повод 10 години от създаването на Икономическия и социален съвет на Република България;
 - “Стратегическо планиране и програмиране: Настояще и бъдеще” – научнопрактическа конференция на Университета за национално и световно стопанство, катедра “Маркетинг и стратегическо планиране”.

II. Направление: Определяне на цели, управление на риска за постигане на целите и отчитане изпълнението на целите.

Изискването за прилагане на съвременен мениджърски подход чрез управление на риска се съдържа в Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, в който се намира и осигурителната система, администрирана от Националния осигурителен институт. След като извърши подготвителните действия за въвеждане управлението на риска предвид постигане приоритетните цели на института, отдел “АУР” започна да осъществява регулярното организиране, координиране и методическо подпомагане на процеса с практическото прилагане на системен подход за целеполагане и управление на риска.

Стратегическите цели на института подлежат на операционализиране на годишна база, при което планирането на оперативен ниво обхваща всички структурни образувания с участието на целия ръководен персонал, независимо от степените на вертикална субординация.

През 2013 г. специфичните етапи в процеса на целеполагане и управление на риска бяха реализирани в логическата последователност, съгласно Наръчника за управление на риска в оперативната дейност на НОИ. В тази връзка от отдела са изготвени общо повече от 30 докладни записки, проекти на заповеди, указателни и съобщителни писма във връзка с организирането и координирането на този системен процес в Националния осигурителен институт на централно и териториално ниво.

Всеки от етапите завърши с изработване на съответния документ на ниво самостоятелна структурна единица (функционална дирекция в Централно управление и териториално поделение) и на тази база – обобщено от отдел “Анализ и управление на риска”, на институционално ниво. Изработените и утвърдени от Управителя на институционално ниво документи от едногодишния цикъл на целеполагане, управление на риска и отчитане изпълнението на целите са:

- Отчет за изпълнение на оперативните цели на НОИ за 2012 г.;
- Оперативен план за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2013 г.;
- Риск-регистър за 2013 г. на НОИ;
- Доклад за изпълнение на действията по риск-регистъра за 2013 г. на НОИ;
- Отчет за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2013 г.

Въз основа на практическия опит от въвеждане на целеполагането и управлението на риска в оперативната дейност и наблюдението върху процеса, включително предвид констатациите и препоръките на дирекция “Вътрешен одит”, отдел “АУР” продължи да организира и координира процеса с прилагане на възприетата методология, с оглед повишаване на ефективността.

VII. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Дирекция “Правна” в ЦУ на НОИ с двата отдела – “Осигурително законодателство и договори” и “Обществени поръчки”, осъществява дейност в две функционални направления:

- 1) Юридическо обслужване на Националния осигурителен институт, което се изразява в подготовка на проекти на нормативни актове, инструкции и указания и даване на становища по проектите на нормативни актове; процесуално представителство по всички видове дела, в които институтът участва като страна пред съдилищата във всички инстанции и пред други юрисдикции;
- 2) Планиране, организиране и координиране на всички дейности във връзка с подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки в съответствие с нормативните изисквания и приложимите вътрешни правила за обществените поръчки.

През 2013 г. дирекция “Правна” реализира следните дейности:

- Изготвяне на проекти на нормативни актове, инструкции и указания и даване на правни становища по проектите на нормативни актове, изпратени за съгласуване;
- Изготвяне на становища по заповеди, решения и други актове, свързани с дейността на института;
- Приемане на призовки, окомплектоване на административните преписки и изготвяне на писмени защиты, възражения и жалби;
- Поддържане на актуална информация в електронен регистър на делата – вписване на страни, предмет на делото, съд, решение, обжалвания;
- Анализиране на съдебната практика по прилагане на осигурителното законодателство и обсъждане на необходимостта от нормативни промени;

- Участие в подготвяне на промените на ЗБДОО за 2014 г., изменения в Кодекса за социално осигуряване КСО и в наредбите по прилагане на кодекса;
- Актуализиране на информацията в интернет-страницата на НОИ с оглед с извършените законодателни промени;
- Съставяне на становища до различни институции, свързани с промяна в осигурителното законодателство или прилагането му;
- Участия в обучения, работни групи и семинари;
- Участие в комисии за избор на служители в териториалните поделения на НОИ;
- Провеждане на работни срещи със служители на териториалните поделения на НОИ по прилагане на осигурителното законодателство, както и с различни екипи от дирекциите “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси”, “Пенсии”, “Европейски регламенти и международни договори”, “Осигуряване и краткосрочни плащания” и др.;
- Изготвяне на методически указания по прилагане на осигурителното законодателство;
- Осъществяване ежедневно на методическа помощ на служителите в ТП на НОИ по телефона и/или писмено;
- Изготвяне на указателни писма до териториалните поделения на НОИ за обобщаване и уеднаквяване на практиката;
- Процесуално представителство на фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” по всички видове дела пред всички съдилища;
- Изготвяне на вътрешни правила за възлагане на обществени поръчки в НОИ;
- Осигуряване на законосъобразното провеждане на процедурите за възлагане на обществени поръчки и изготвяне на проекти на актове на възложителя;
- Изготвяне на съвместни указания, както и съгласуване на текущи преписки с други дирекции и отдели в НОИ;
- Планиране, организиране и координиране на всички дейности във връзка с подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки в съответствие с нормативните изисквания, приложимите вътрешни правила за обществените поръчки и изготвяне на график за тяхното провеждане през съответната година;
- Организиране, координиране и участие в дейността по разработване на документациите за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с изготвените технически задания от дирекциите, иницирали провеждането им;
- Организиране сключването на договори за възлагане на обществени поръчки;
- Осигуряване на съхранението и архивирането на документациите по провеждане на процедурите за възлагане на обществени поръчки;
- Поддържане регистри на обществените поръчки и сключените договори по реда на Закона за обществените поръчки, по които страна е Националният осигурителен институт;
- Организиране на подготовката и изпращането на информацията, подлежаща на вписване в Регистъра на обществените поръчки към Агенцията по обществени поръчки;
- Осъществяване на процесуално представителство по дела, свързани с процеса на възлагане на обществените поръчки, по които страна е Националният осигурителен институт;
- Организиране и участие в тръжни процедури за отдаване под наем и разпоредителни сделки със собствеността на НОИ, както и при сключването на договори за придобиване на имоти от института;
- Продължаване на работата по създаване на електронен регистър за текущото състояние на жалбите срещу индивидуални административни актове, издавани от управителя и директорите на ТП на НОИ;

- Разработване на проект на правила за въвеждане и достъп до данните в електронния регистър за текущо състояние на жалбите срещу индивидуални административни актове, издавани от управителя и директорите на ТП на НОИ;
- Подготовка на проекти за нормативни актове за прилагане на законовите разпоредби относно въвеждането на електронен обмен на информация с органите на медицинската експертиза и осигурителите по изплащането на паричните обезщетения и помощи от ДОО;
- Разработване, изготвяне и приемане на процедура за подготовка, разпространение и наблюдение по прилагането методически указания относно нормативната уредба;
- Изготвяне на договори с частни съдебни изпълнители и банки за “предоставяне на сведения относно наличие или липса в информационната система на НОИ на данни за осигуряване на физически лица или за самоосигуряването на физически лица със свободни професии и еднолични търговци, както и осигурители – юридически лица”;
- Извършване на проверки в банки (дружества) във връзка с изпълнението на сключени договори с предмет “предоставяне на сведения относно наличие или липса в информационната система на НОИ на данни за осигуряване на физически лица или за самоосигуряването на физически лица със свободни професии и еднолични търговци, както и осигурители – юридически лица”;
- Изготвяне на доклад до управителя на НОИ за извършените проверки на 22 банки и финансови институции;
- Подготвяне на отговори и становища по постъпили въпроси, предложения, сигнали, жалби и молби в областта на общественото осигуряване във връзка с възложените дейности на Националния осигурителен институт.

През 2013 г. са изготвени отговори и становища на **4 040 писма на граждани**, различни ведомства и на териториалните поделения на НОИ.

Дирекция “Правна” е осъществила процесуално представителство по **150 административни дела**, в които НОИ участва като страна пред съдилищата във всички инстанции и пред други юрисдикции.

Във връзка с утвърдения Общ годишен план за обучение в НОИ през 2013 г. е проведено ежегодно професионално обучение на юристите, работещи в ЦУ на НОИ и ТП на НОИ. Основните цели на обучението са определени след проучване на потенциалните участници. и са свързани с обогатяване на знанията на юристите в областта на изпълнителното производство по ГПК и въвеждане на насоки за уеднаквяване практиката на ТП на НОИ при изпълнение на запори, прилагане на Закона за държавния служител, Закона за обществените поръчки, решаване на практически въпроси по прилагане на вътрешни правила за възлагане на обществени поръчки в НОИ, запознаване с процеса по планиране потребностите от възлагане на обществени поръчки в НОИ.

Проведени са обучения на служителите от дирекцията във връзка с прилагане на разпоредбите на ГПК, АПК, политиката на Европейския съюз за защита на личните данни, правната регулация и практика в България.

Таблица № 14 : Обобщена справка за съдебните дела на НОИ за 2013 г.

Брой на съдебните дела в ЦУ на НОИ	
Общ брой на делата	150
Общ брой обжалвани по съдебен ред актове	150
Общ брой влезли в сила дела	127
Общ брой дела с негативни решения	10
Брой дела свързани с пенсии	44
Брой граждански дела	4
Брой дела по ЗОП	9
Брой дела по ЗГВРС	86
Брой дела пред КЗД	7
Брой на съдебните дела в ТП на НОИ	
Общ брой на делата	1 659
Общ брой обжалвани по съдебен ред актове	1 106
Общ брой влезли в сила дела	1 029
Общ брой дела с негативни решения	383
Брой дела свързани с пенсии	451 дела 111 негативни решения
Брой дела свързани с ревизионни актове за начет	196 дела 30 негативни решения
Брой дела свързани с възстановяване на суми	118 дела 44 негативни решения
Брой дела свързани с ПОБ	155 дела 42 негативни решения
Брой дела свързани с ПОВН	128 дела 31 негативни решения
Брой дела свързани с трудови злоупотреки	22 дела 2 негативни решения
Брой дела свързани с наказателни постановления	63 дела 26 негативни решения
Брой граждански дела	156 дела 29 негативни решения
Брой изпълнителни дела	174 дела
Брой дела по ЗОП	1 дело

Обществени поръчки

Националният осигурителен институт е публичноправна организация, която е възложител на обществени поръчки по смисъла на чл. 7, т. 3 от Закона за обществените поръчки. Съгласно чл. 37, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване, управителят на НОИ действа от името на института, организира и ръководи дейността му и го представлява пред всички физически и юридически лица в страната и в чужбина. На основание чл. 8, ал. 2 от ЗОП във връзка с чл. 5, ал. 2 от ПОДНОИ, управителят на НОИ упълномощава директорите на териториалните поделения да провеждат процедури за възлагане на обществени поръчки и да сключват договорите за тях.

Планирането на потребностите на НОИ от възлагането на обществени поръчки се извършва едновременно с разработване на бюджета на НОИ за съответната година, за която се отнася планирания разход.

С утвърждаването в началото на 2013 г. на новите Вътрешни правила за възлагане на обществени поръчки в НОИ отдел “Обществени поръчки” поддържа справочна информация и води:

- Регистър на обществените поръчки в системата на НОИ;
- Регистър на упълномощаванията по чл. 8, ал. 2 от ЗОП.

Във връзка с потребностите от възлагане на обществени поръчки в системата на НОИ / ЦУ и ТП / през 2013 г. отделът изготви **288 упълномощителни заповеди** на директорите на ТП на НОИ за провеждане на обществени поръчки, като 28 от тях са за провеждане на заявените като потребности обществени поръчки в началото на годината.

Отделът изготвя **план-график** на обществените поръчки, които ще се проведат от Централно управление и от териториалните поделения през съответната календарна година, който се утвърждава от управителя на НОИ. Контролът по изпълнение на план-графиците се осъществява от главния секретар на НОИ или от определено с писмена заповед на управителя на НОИ длъжностно лице.

Съгласно утвърдения план-график, през 2013 г. в Централно управление на НОИ са **планирани 51 обществени поръчки**, като 7 от тях не са открити през календарната година. За 6 от тях не е постъпило техническо задание от съответното структурно звено, а обществената поръчка с предмет “Сертифициране по ISO 27001:2005 – система за управление на сигурността на информацията” не е открита поради възникнали въпроси по представеното техническо задание, касаещи принципни изисквания на възложителя за провеждане на поръчката, които подлежат на изясняване в хода на съвместна работа от страна на служителите от отдела и дирекция “ИСМБП”.

Извън утвърдения план-график през 2013 г. са открити **6 обществени поръчки**, а 18 обществени поръчки, открити през 2012 г., са завършили със сключване на договори.

Във връзка с промените във Вътрешните правила, предложенията за планиране на обществени поръчки от страна на ТП и структурните звена в ЦУ на НОИ се подават до отдел “Обществени поръчки” в дирекция “Правна” в ЦУ на НОИ в срок до 30-ти септември на текущата година, а за обществени поръчки, свързани с капиталови разходи – до 1-ви август на текущата година.

През 2013 г. отдел “ОП” обобщил заявените потребности от обществени поръчки, които предстои да бъдат възлагани през 2014 г., като информацията е представена на дирекция “Финансово-счетоводна дейност”, дирекция “Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване” и дирекция “Информационни системи и моделиране на бизнес процеси” в ЦУ на НОИ за изготвяне на съвместен доклад, съдържащ анализ на потребностите и предвижданите бюджетни разходи.

VIII. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

Цялостната дейност по финансирането и счетоводната отчетност на бюджетните и извънбюджетните средства на Националния осигурителен институт се ръководи от Дирекция “Финансово-счетоводна дейност” (ФСД) в Централно управление. Това функционално направление организира движението на финансовите средства на държавното обществено осигуряване и отчита касовото изпълнение на Закона за бюджета на ДОО. Поддържа постоянни контакти с Министерството на финансите (МФ) за своевременното осигуряване на необходимите средства за изплащане на пенсиите и краткосрочните обезщетенията. Извършва преводите на пенсии по европейски регламенти и международни договори, както и инвестиционната дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд (УчПФ).

В Дирекция “ФСД” се разработват формите и съдържанието на документите за счетоводното отчитане на средствата на осигурителните фондове, дават се методически указания за финансовата дейност на съответните звена в териториалните поделения на НОИ и се извършва контрол върху тяхната отчетност. Служителите в дирекцията изготвят отчети на ЦУ на НОИ, обобщават и анализират финансовите отчети на 28-те териториални поделения на НОИ, изготвят консолидирани касови отчети за месечното, тримесечното и

годишното изпълнение на бюджета на ДОО, УчПФ и фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” (ФГВРС).

Структурата на дирекция “Финансово-счетоводна дейност” включва следните отдели:

- Отдел **“Методология, финанси, инвестиционна дейност и банково обслужване”**, изготвя методически указания и осъществява счетоводно отчитане на финансовите потоци между ЦУ и ТП на НОИ и преводите от/към външни институции – Министерство на финансите, Министерство на труда и социалната политика и др. Организира цялостната дейност, свързана с банковото обслужване на Националния осигурителен институт и неговите поделения. Отговаря за дейността по управлението на временно свободните средства на фондовете на Държавното обществено осигуряване и Учителския пенсионен фонд и извършва инвестиционна дейност по отношение на тези средства, съобразена с динамиката на финансовите пазари.
- Отдел **“Счетоводство на пенсиите и краткосрочните плащания”** осъществява цялостната дейност по изплащането и счетоводното отчитане на средствата за пенсии, отпуснати по българското законодателство, както и съгласно европейските регламенти и международни договори, и на средствата за парични помощи и обезщетения за временна неработоспособност и безработица. Изготвя съответните методически указания, осигуряващи реализирането на процесите за движението на средствата за пенсии и краткосрочни обезщетения в ЦУ и ТП на НОИ в съответствие с изискванията на Единната бюджетна класификация и на Индивидуалния сметкоплан на НОИ.
- Отдел **“Счетоводство на административната издръжка и гарантираните вземания”** отговаря за извършване и отчитане на плащанията, касаещи административната дейност на ЦУ на НОИ и движението и отчитането на гарантираните вземания.

Всички левови плащания на НОИ са включени в Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Набраните приходи в транзитните сметки на териториалните поделения всеки петък се централизират служебно от обслужващите банки на териториалните поделения по сметката на ЦУ на НОИ в Българска народна банка (БНБ). Възстановените разходи по сметките за наличности в териториалните поделения се превеждат по сметките на ЦУ на НОИ в БНБ тримесечно, служебно от обслужващите банки, съгласно разпоредбите на МФ и БНБ.

През 2013 г. обслужващите банки на териториалните поделения на НОИ и дяловете на паричните потоци за системата на НОИ, преминали през тях, са както следва:

- **СИБАНК** обслужва сметките на 6 териториални поделения на НОИ (Благоевград, Кърджали, Плевен, Пловдив, СУСО, Добрич). През тази банка са минали 52,74% (спрямо 53,44% през 2012 г.) от паричните потоци на системата на НОИ.
- **Обединена българска банка (ОББ)** обслужва сметките на 8 териториални поделения на НОИ (Враца, Габрово, Монтана, Пазарджик, Перник, Русе, Търговище и Шумен). През нея са преминали 14,53% (спрямо 15,43% през 2012 г.) от паричните потоци за системата на НОИ.
- **Юробанк И ЕФ ДЖИ** обслужва сметките на 5 териториални поделения на НОИ (Варна, Велико Търново, Кюстендил, Сливен и София-област). През банковите сметки на тези териториални поделения са минали 14,11% (спрямо 13,84% през 2012 г.) от паричните потоци за системата на НОИ.
- **УниКредит Булбанк** обслужва банковите сметки на 3 териториални поделения на НОИ (Бургас, Силистра, Ямбол). През банковите сметки на тези териториални поделения са преминали 7,49% (спрямо 6,9% през 2012 г.) от паричните потоци в системата на НОИ. УниКредит Булбанк обслужва и валутните сметки на ЦУ на НОИ, които се използват за плащания на пенсии по европейски регламенти и

международни договори. При включване и на средствата на Централно управление, през 2013 г. в УниКредит Булбанк са съсредоточени 8,02% от средствата на НОИ.

- **СЖ Експресбанк** обслужва сметките на 2 териториални поделения на НОИ (Разград и Смолян). През нея са минали 2,14% (спрямо 1,80% през 2012 г.) от паричните потоци за системата на НОИ.
- **Банка ДСК** обслужва сметките на 2 териториални поделения на НОИ (Ловеч и Хасково). През нея са преминали 4,31% (спрямо 3,99% през 2012 г.) от паричните потоци за системата на НОИ.
- **Първа инвестиционна банка** обслужва сметките на ТП Видин. През тази банка са минали 1,16% (спрямо 1,25% през 2012 г.) от паричните потоци на НОИ.
- **Корпоративна търговска банка** обслужва сметките на ТП Стара Загора. През нея са минали 3,53% (спрямо 3,34% през 2012 г.) от паричните потоци за системата на НОИ.

През 2013 г. всички банки, обслужващи сметките на ТП на НОИ, имат сключени договори с Министерство на финансите за обслужване на бюджетните плащания.

Временно свободните парични средства на УчПФ, съгласно чл. 28 от КСО и “Вътрешни правила за инвестиране на временно свободни парични средства на УчПФ”, се инвестират по депозитни сметки в БНБ или за придобиване на първичния пазар на държавни ценни книжа (ДЦК), емитирани от българското правителство.

В резултат на промените на финансовия пазар през последните 2 години лихвените проценти по депозитите са с нулеви стойности, поради което Националният осигурителен институт се въздържа от откриване на нови депозити и продължава да следва тенденцията за влагане на временно свободните парични средства на фонда в придобиване на държавни ценни книжа. Към 31.12.2013 г. депозитите са на стойност 10 000 000 лв.

Инвестиционен посредник за придобиване на ДЦК е СИБАНК.

През 2013 г. придобитите ДЦК на първичния пазар са на обща стойност 64 759 499 лв., от които 44 582 159 в лева и 10 316 510 в евро (20 177 340 лв.). Най-голям е дялът на дългосрочните ДЦК със срок 5 години и над 5 години по смисъла на “Наредба № 5 за реда и условията за придобиване, регистриране, изплащане и търговия на държавни ценни книжа”, които заемат 59,77% от общото количество ДЦК, емитирани в лева, придобито през 2013 г. Останалите 40,23% от придобитите ДЦК през 2013 г. са разпределени по следния начин:

- краткосрочни съкровищни бонове (със срок до 1 година), емитирани в лева - 5,63%;
- краткосрочни ДЦК (със срок до 5 години), емитирани в лева - 3,44%;
- дългосрочни ДЦК (със срок над 5 години), емитирани в евро – 31,16%.

Получените лихвени плащания са в размер на 14 116 841 лв., като 2 922 041 лв. са получени от ДЦК в евро, 65 418 лв. са от валутни ЗУНК облигации (емисия № 97/1994 г. в щатски долари) и 11 129 382 лв. от емитирани в лева ДЦК.

През 2013 г. от погашения (падежи) на ДЦК е получена обща сума в размер на 18 597 770 лв. През същата година е получена 1/6 част от държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ЗУНК в щатски долари, в размер на 1 448 698 лв. Падежирали са 3 дългосрочни емисии (срок 10 г.) – 5 620 984 лв., 1 дългосрочна емисия (срок 5 години) – 10 476 786 лв. и една краткосрочна емисия от съкровищни бонове (срок 6 месеца) – 2 500 000 лв.

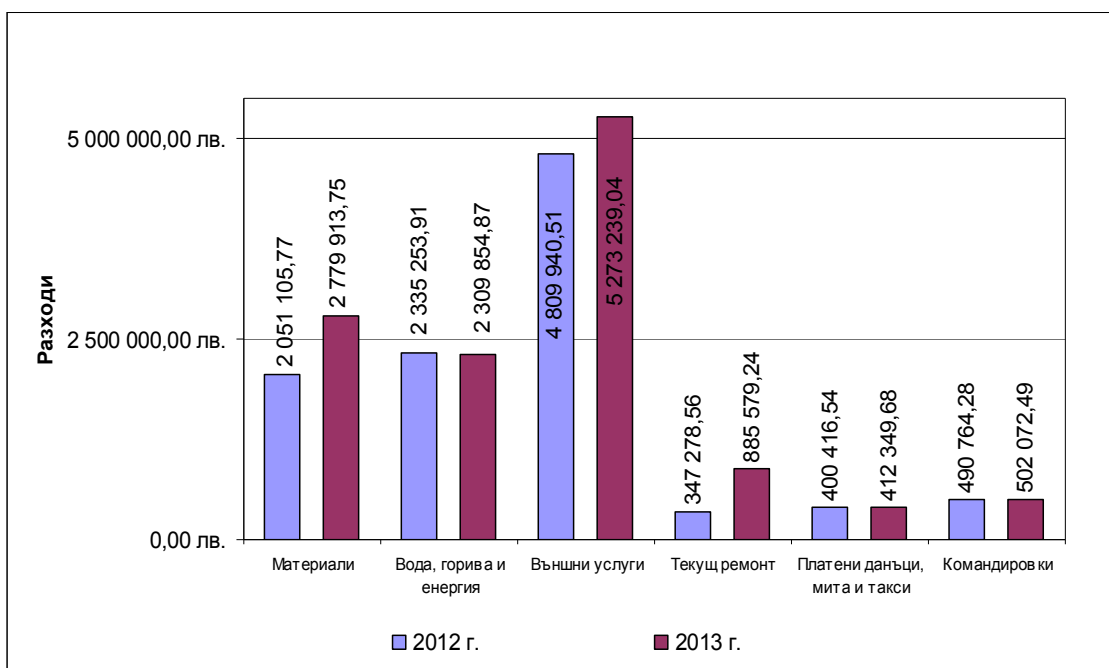
През 2013 г. един от акцентите във финансовата дейност на НОИ беше **икономичното изразходване на средствата** за администриране на системата. Запазени бяха предприетите мерки за ограничаване разходите за командировки, лимитиране разходите за стационарните и мобилните телефони, лимитиране на изминатите километри от служебните

автомобили, ограничаване на представителните разходи, ограничаване на разходите за външни услуги.

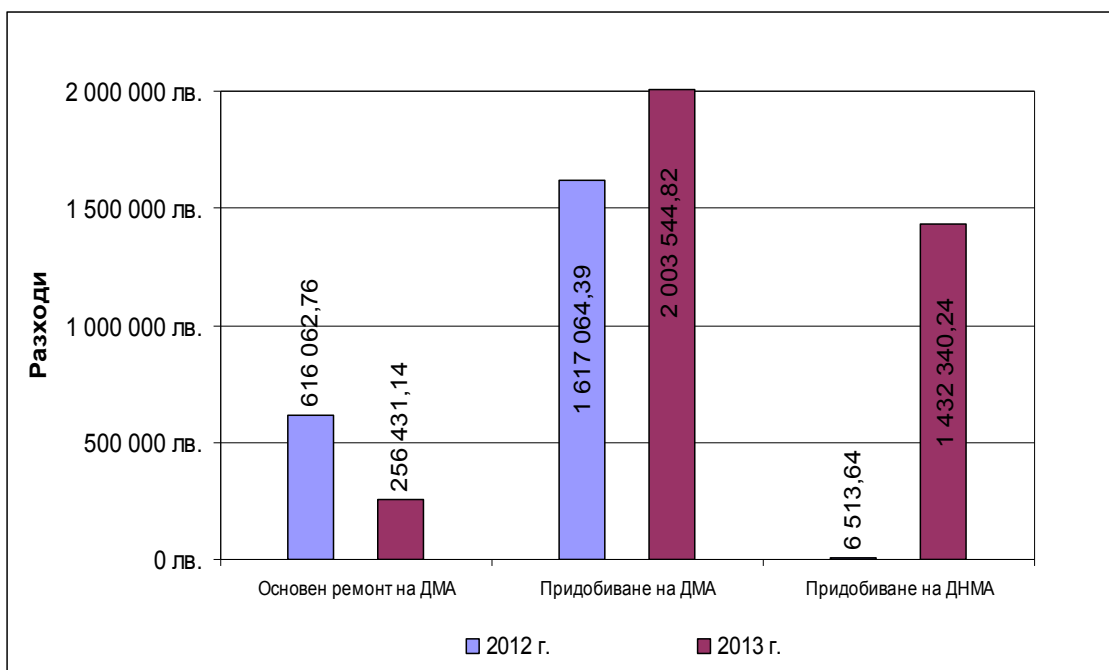
Разходите за дейност „Служби по социално осигуряване” възлизат на 67 941 722 лв., при план 76 711 523 лв. Усвоени са 88,57% от предвидените в бюджета за 2013 г. средства. Постигната икономия е в размер на 8 769 801 лв. Административните разходи на НОИ представляват 0,76 % от общите разходи. Делът им е намалял спрямо 2012 г. с 0,03 процентни пункта. През 2013 г. при планирани разходи за издръжка в размер на 16 647 368 лв. са отчетени 12 472 010 лв., или 74,92 % от планираното. Реализираната икономия е 4 175 358 лв.

По-значително намаление на разходите се наблюдава по следните показатели:

- постелен инвентар и облекло – с 67 хил. лв. по-малко;
- вода, горива и енергия – с 41 хил. лв. по-малко;
- разходи за външни услуги – с 1 502 хил. лв. по-малко;
- разходи за текущ ремонт – с 264 хил. лв. по-малко;
- разходи за командировки – с 318 хил. лв. по-малко;
- разходи за лихви по заеми от банки и други финансови институции в чужбина – 366 хил. лв. по-малко;
- разходи за основен ремонт на дълготрайни материални активи – с 902 хил. лв. по-малко;
- разходи за придобиване на дълготрайни материални активи – с 1 267 хил. лв. по-малко.

Фигура № 8 : Изменение на групите разходи в НОИ по години

Фигура № 9 : Изменение на разходите за дълготрайни материални активи в НОИ

Важно е да се отбележи, че постигнатите икономии на административни разходи са реализирани без да бъдат допуснати просрочени задължения към персонала и към доставчици на стоки и услуги в края на 2013 г.

Внедрен е web-базиран счетоводен софтуер, чиято цел е счетоводните данни на поделенията да се получават в реално време в ЦУ на НОИ. Съществуващата обединена база от счетоводни данни в ЦУ на НОИ, включваща счетоводните данни на 28-те ТП и ЦУ дава възможност за своевременен отдалечен контрол върху финансово-счетоводната дейност в териториалните поделения, повишаване на надеждността при изготвяне на финансовите отчети и намаляване на риска от технически грешки при обобщаването им. Важен акцент във финансово-счетоводната дейност през 2013 г. е разширяване на функционалностите на WEB-базираната версия на счетоводния продукт “Торнадо” чрез разработване на допълнителни справки за анализ.

От 01.10.2013 г. стартира нова схема за реализиране на процесите, свързани с плащането от Централно управление на НОИ на пенсиите на правоимащите лица чрез търговските банки от фондовете на ДОО, УчПФ и отпуснатите пенсии по международни спогодби. С централизираното плащане и отчитане на пенсиите за лицата, получаващи същите чрез търговските банки, се осигури намаляване съществено на броя на преводите за пенсии, улесни се контрола за своевременното и точно превеждане на сумите за пенсии съгласно сключените договори, намали се значително риска от грешки поради обстоятелството, че информацията и преводите за пенсии се реализира от един източник (ЦУ на НОИ), осъществява се правилно и точно счетоводно отчитане на сумите за пенсии. В значителна степен бяха овладени евентуалните претенции на търговските банки за заплащане на банкови комисионни за услугата (преводи на пенсии за правоимащите лица), тъй като на практика се осъществяват по малко на брой преводи.

Управлението на финансовите средства на Националния осигурителен институт се извършва под непрекъснатия контрол на одитори от Сметната палата. В съответствие с правомощията си по чл. 5, ал. 4 от Закона за Сметната палата, тази институция заверява годишните финансови отчети на Националния осигурителен институт, които се изготвят от финансово-счетоводните звена на ТП на НОИ и Д “ФСД” в ЦУ на НОИ. Извършеният одит на отчета за касовото изпълнение на бюджета на Държавното обществено осигуряване и извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд и приложенията към него за 2012 г.

установи, че отчетът не съдържа съществени грешки и нередности и дава вярна и честна представа за достоверността, законосъобразността и редовността на включената в тях информация. При заверката на баланса към 31.12.2012 г. одитният екип изрази мнение, че балансът и приложенията към него дават вярна и честна представа за имущественото и финансовото състояние на НОИ. Събрани са достатъчно доказателства, въз основа на които е постигната увереност, че балансът не съдържа съществени грешки и нередности. Отчетените финансови и стопански операции, както и формата, съдържанието, изготвянето и представянето на баланса са в съответствие с нормативните изисквания. Въз основа на гореизложеното финансовият отчет на НОИ за 2012 г. беше заверен без резерви. Изготвянето на достоверни финансови отчети за дейността на НОИ е важна предпоставка за вземането на правилни управленски решения в областта на социалното осигуряване.

През 2013 г. година бяха актуализирани Правила за документооборота на счетоводните документи, Счетоводната политика и Индивидуалния сметкоплан на НОИ.

IX. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ И АДМИНИСТРАТИВНО-СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Дейностите по управление на човешките ресурси и административно-стопанското обслужване в Централно управление на НОИ се извършват от три отдела на дирекция “Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване”:

- 1) Управление на човешките ресурси и секретариат;
- 2) Деловодно и административно обслужване;
- 3) Инвестиционна и административно-стопанска дейност.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Националният осигурителен институт е една от големите държавни администрации. Общата численост на института възлиза на повече от 3 900 човека, позиционирани в рамките на сложна йерархична структура на територията на цялата страна. Мащабите на администрацията, както и широкият спектър на осъществяваните функции, обуславят редица предизвикателства пред дейността по управление на човешките ресурси, свързани с ефективното проектиране на организационната структура и длъжностите в нея, разпределението на числеността между административните звена, администрирането на правоотношенията с наетия персонал и поддържането на необходимата база данни за него, организирането на информационния поток и документооборота при различните процедури по управление на персонала и уеднаквяване на управленската практика в администрацията на института в Централно управление и в териториалните подразделения.

НОИ съобразява политиката си по управление на човешките ресурси с разпоредбите на Закона за администрацията, Закона за държавния служител и подзаконовата нормативна уредба към тях, както и на залегналите в Стратегията за развитие на държавната администрация 2013-2020 г. цели за изграждане на модерна администрация. Това означава, че тя е ориентирана към потребностите на обществото и към постигането на резултати, с добре развит експертен потенциал, адаптивна и гъвкава административна структура. Пряко отражение върху политиката по управление на човешките ресурси в НОИ оказва и държавната политика за оптимизиране на дейността на администрацията и съкращаване на административните разходи.

1. Структура и разпределение на числеността в администрацията на НОИ.

Основната щатна численост на Националния осигурителен институт е определена с Правилника за организацията и дейността на НОИ (ПОДНОИ), където същата е разпределена между централното управление и териториалните подразделения. Освен с определената в Правилника основна щатна численост, дейността на института се подпомага и от извънщатна численост, заета предимно по условията на ПМС № 66/1996 г. Ежегодно в

рамките на временна заетост за различен период от време като допълнителен ресурс се използват и наети по национални програми за заетост, включени в Националния план за заетостта, организирани от Агенцията по заетостта.

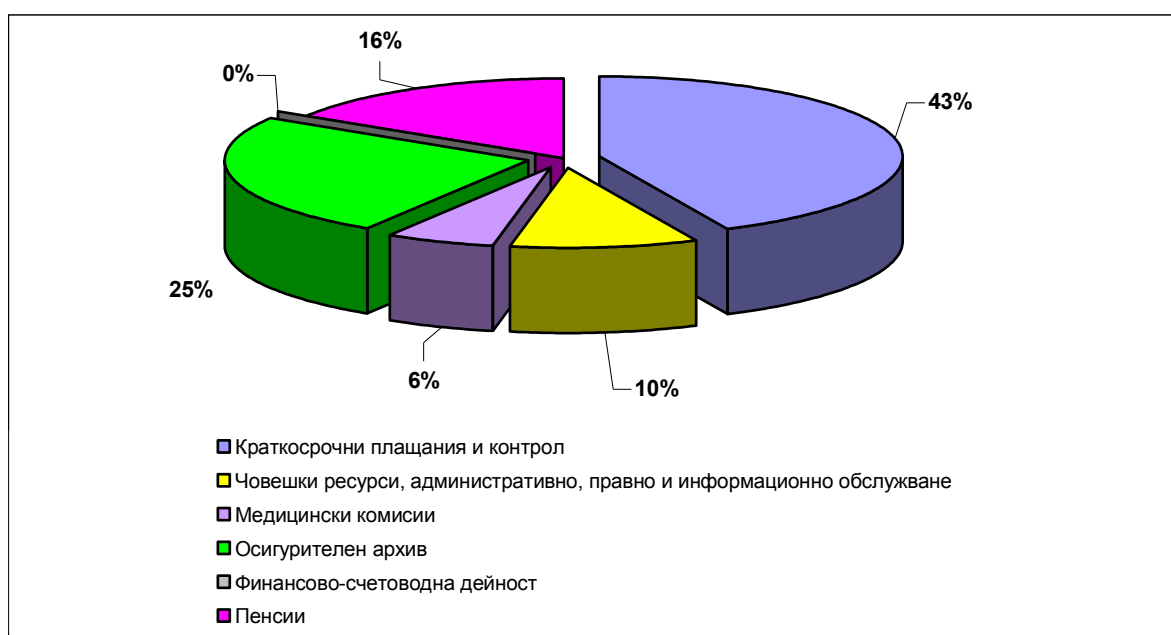
Националният осигурителен институт провежда целенасочена политика за оптимизиране на своята структура на база на съществеността през 2012 г. функционален анализ на дейността, извършен по проект „Провеждане на оптимизация в държавни институции”, който е част от правителствената политика за повишаване на ефективността на държавната администрация чрез модернизация на нейното управление и съкращаване на разходите. В резултат на активните действия на НОИ в тази насока, считано от 01.05.2013 г. е утвърден нов Правилник за организацията и дейността на НОИ, с който е извършено редуциране на основната щатна численост в рамките на близо 2%. Общата численост е намалена от 3 735 щ. бр. (442 щ. бр. в ЦУ и 3 293 щ. бр. в ТП на НОИ) на 3 662 щ. бр. (413 щ. бр. в ЦУ и 3 249 щ. бр. в ТП на НОИ).

Таблица № 15 : Разпределение на основната щатна численост в Националния осигурителен институт преди и след редуцирането ѝ към 01.05.2013 г.

Териториално поделение	Численост към 01.01.2013 г.	Численост към 01.05.2013 г.	% на намаление/увеличение на числеността
Благоевград	116	115	-0,86
Бургас	157,5	155,5	-1,27
Варна	155	155	0,00
Велико Търново	112	110	-1,79
Видин	61	58	-4,92
Враца	94,5	101,5	7,41
Габрово	73	72	-1,37
Добрич	82	80	-2,44
Кърджали	73	72	-1,37
Кюстендил	112	108	-3,57
Ловеч	98,5	98,5	0,00
Монтана	80,5	81	0,62
Пазарджик	105	101	-3,81
Перник	73	70	-4,11
Плевен	133	131	-1,50
Пловдив	260	253	-2,69
Разград	71	69	-2,82
Русе	116	114	-1,72
Силистра	69,5	74,5	7,19
Сливен	85	84	-1,18
Смолян	72,5	71,5	-1,38
София град	474	467	-1,48
София област	119	118	-0,84
Стара Загора	150	144	-4,00
Търговище	81,5	80,5	-1,23
Хасково	107,5	106	-1,40
Шумен	89	88	-1,12
Ямбол	72	71	-1,39
Общо ТП на НОИ	3 293	3 249	-1,34
ЦУ на НОИ	442	413	-6,56
Общо НОИ	3 735	3 662	-1,95

Паралелно с това е извършено и съкращаване на извънщатните бройки, наети по реда на ПМС № 66/1996 г. Съкращаването се базира на ПМС № 334 от 20.12.2012 г. за допълнение на ПМС № 66/1996 г., с което от началото на 2013 г. е въведена разпоредба за автоматично закриване на незаети длъжности при освобождаване на служители, наети по условията на постановлението. В резултат на това през 2013 г. извънщатната численост на Националния осигурителен институт по реда на ПМС № 66/1996 г. е редуцирана от 256,5 извънщатни бройки на 226,5 извънщатни бройки (намаление 11,7%).

Близо 99% от извънщатната численост на Института е заделена за подкрепа дейността на териториалните поделения на НОИ и е пълноценно ангажирана в осъществяване на специфичните функции по прилагане на социално-осигурителното законодателство. Видно от разпределението ѝ към 31.12.2013 г., най-значителна подкрепа на допълнителен трудов ресурс има дейността по определяне и изплащане на парични обезщетения за временна неработоспособност (в рамките на звената “Краткосрочни плащания и контрол”), както и дейността на осигурителния архив.

Фигура № 10 : Процентно разпределение на извънщатната численост по реда на ПМС № 66/1996 г. към 31.12.2013 г.

Освен редуцирането на общата численост на администрацията на НОИ, през 2013 г. са реализирани и редица вътрешни промени в разпределението на числеността, както между отделните административни звена, така и между отделните позиции в тях. Същите са осъществени на база на вътрешните правила за планиране на потребности от персонал и имат за цел оптимизиране на числеността по отделните функционални направления в института с оглед на тяхната натовареност. Водещ фактор при вземането на управленски решения относно разпределението на числеността е състоянието на натовареността на основните структурни звена и дейности, което за 12-та поредна година е обект на наблюдение от страна на ръководството на Националния осигурителен институт. Пряк резултат от прилагането на система за оценка на натовареността е пренасочването на щатни бройки от недостатъчно натоварени звена и дейности към претоварени звена, както в рамките на отделните териториални поделения, така и между тях.

Вследствие редуцирането на числеността и извършените вътрешни трансформации на щатни бройки, разпределението на основната численост в ТП на НОИ по административни звена към края на 2013 г. е показано в следващата таблица.

През 2013 г. на обсъждане е подложен проект на нова методика за изчисляване на натовареността на административните звена. Проектът предвижда нейното отчитане да става на база действително отработеното време на служителите както в основната, така и в допълнителната численост на Института, и предлага въвеждането на параметъра “стандарт за годишен обем работа”, на база на който да се изчислява коефициент на отклонение на натовареността и отклонение на достигнатата щатна численост от необходимата за изпълнение на годишния стандарт. Отделно от това е направен преглед на действащите показатели за натовареност и в съответствие с промените във функциите на наблюдаваните звена са предложени промени в тях.

Таблица № 16 : Разпределение на основната численост в ТП на НОИ по звена към 31.12.2013 г.

Териториално поделение	Директор и пряко подчинени		Човешки ресурси, административно, правно и информационно обслужване		Финансово-счетоводна дейност		Пенсии		Краткосрочни плащания и контрол		Осигурителен архив	
	%	щ.бр.	%	щ.бр.	%	щ.бр.	%	щ.бр.	%	щ.бр.	%	щ.бр.
Благоевград	3,86	4	10,43	12	7,83	9	37,39	43	40,87	47	0,00	-
Бургас	4,52	6	9,00	14	6,43	10	40,51	63	36,33	56,5	3,86	6
Варна	2,73	7	10,32	16	5,81	9	40,00	62	36,77	57	2,58	4
В.Търново	6,03	3	10,91	12	6,36	7	42,73	47	37,27	41	0,00	-
Видин	2,96	3,5	15,52	9	6,90	4	41,38	24	25,00	14,5	5,17	3
Враца	5,56	3	8,87	9	5,91	6	40,89	41,5	25,62	26	15,76	16
Габрово	5,00	4	11,11	8	6,94	5	41,67	30	34,72	25	0,00	-
Добрич	3,45	4	10,00	8	7,50	6	41,25	33	36,25	29	0,00	-
Кърджали	2,78	2,5	11,03	8	5,52	4	38,62	28	35,17	25,5	6,21	4,5
Кюстендил	3,05	3	11,11	12	4,63	5	28,70	31	24,07	26	28,70	31
Ловеч	4,97	3	9,14	9	5,08	5	33,50	33	24,87	24,5	24,37	24
Монтана	2,97	4	9,94	8	7,45	6	44,72	36	29,19	23,5	3,73	3
Пазарджик	4,29	3	10,89	11	5,94	6	40,59	41	36,63	37	2,97	3
Перник	4,58	3	11,43	8	7,14	5	41,43	29	35,71	25	0,00	-
Плевен	2,77	6	9,16	12	6,11	8	45,80	60	32,06	42	2,29	3
Пловдив	4,35	7	7,51	19	4,74	12	39,53	100	35,57	90	9,88	25
Разград	3,51	3	15,94	11	7,25	5	37,68	26	34,78	24	0,00	-
Русе	5,37	4	11,40	13	7,02	8	42,11	48	32,46	37	3,51	4
Силистра	4,17	4	12,08	9	6,71	5	36,24	27	23,49	17,5	16,11	12
Сливен	4,20	3,5	14,29	12	7,14	6	39,29	33	31,55	26,5	3,57	3
Смолян	2,36	3	13,99	10	6,99	5	33,57	24	41,26	29,5	0,00	-
София-град	5,08	11	7,92	37	5,78	27	44,11	206	38,33	179	1,50	7
София-област	3,47	6	7,63	9	5,93	7	36,44	43	42,37	50	2,54	3
Стара Загора	3,73	5	8,33	12	6,25	9	44,44	64	34,72	50	2,78	4
Търговище	2,83	3	10,56	8,5	6,21	5	28,57	23	26,09	21	24,84	20
Хасково	4,55	3	12,26	13	7,55	8	36,79	39	37,74	40	2,83	3
Шумен	4,23	4	11,36	10	6,82	6	42,05	37	31,82	28	3,41	3
Ямбол	3,65	3	11,27	8	8,45	6	40,85	29	30,99	22	4,23	3
Общо ТП на НОИ	3,65	118,5	10,08	327,5	6,28	204	40,03	1300,5	34,29	1114	5,68	184,5

Обект на наблюдение през 2013 г. са 9 основни области на дейност, а именно:

- дейността на председателите на Медицинските комисии и на лекарите;
- дейността на експертите по експертиза на временната неработоспособност;
- дейността на инспекторите, трудови злополуки;
- дейността по проверка на осигурители (финансови ревизори);
- дейността на звената “Пенсии”;
- дейността на звената “Парични обезщетения за безработица и гарантирани вземания”;
- дейността на звената “Парични обезщетения за временна неработоспособност”;
- дейността на звената “Финансово-счетоводна дейност”;
- дейността на звената “Обединен осигурителен архив/ Осигурителен архив”.

Заетите в тези звена и дейности представляват 79,5% от общата численост на заетите в териториалните поделения. Дейността им е проследена по общо 25 показателя за натовареност.

От наблюдаваните общо 252 звена и дейности, през разглеждания период 111 са с параметри под или над границата на натовареност, а 141 са балансираны. Макар само с три звена, в сравнение с миналата година е налице увеличение на броя на балансираните звена/ дейности за сметка на намаляване на броя на натоварените и ненатоварените звена/ дейности.

Таблица № 17 : Брой на звената в ТП на НОИ с балансирана натовареност за периода 2010-2013 г.

Състояние на наблюдаваните звена и дейности	Година			
	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Балансирани	127	144	138	141
Натоварени	60	40	50	46
Ненатоварени	65	68	64	65

В същото време, продължава да е налице диференциация в степента на натовареност на заетите в основните структурни звена и дейности, както между звената в рамките на едно териториално поделение, така и между звената от една дейност в рамките на различни териториални поделения. В част от тях се наблюдава едновременно относителна висока натовареност на дадено структурно звено или дейност, съчетано с паралелни данни за ненатовареност на други звена или дейности. По-несъществена е диференциацията в рамките на едно териториално поделение. Разпределението на ТП по групи, в зависимост от натовареността на звената им през 2013 г. показва, че болшинството от териториалните поделения попадат във втора група – ТП без съществени отклонения в натовареността.

По-съществена е диференциацията в натовареността на звената от различните ТП в рамките на едно функционално направление. Разгледан в този план, абсолютният брой на звената и дейностите с параметри на натовареност около средните за страната остава почти непроменен. Налице е лека положителна тенденция на сближаване на различията между минималното и максималното равнище на изследваните показатели, но разликата между тях продължава да варира в широки граници.

Таблица № 18 : Диференциация между максимални и минимални стойности на показателите за натовареност на наблюдаваните звена и дейности за периода 2011-2013 г.

Година	Дейност	Показатели								
		Пенсии	ПОБГВ	ПОВН	ФСД	КРД	ООА/ОА	МК	ЕВН	ТЗ
2011		1,49	2,49	2,06	2,27	3,73	6,90	3,21	7,04	13,21
2012		1,40	2,12	2,15	2,16	3,71	11,26	4,67	6,25	9,80
2013		1,38	1,84	2,09	2,21	2,89	4,42	5,18	8,27	8,87

Стабилни във времето и балансирани са резултатите за натовареността на звената “Пенсии” в териториалните поделения. Висок процент на балансирани звена през 2013 г. са налице и при дейностите по определяне и изплащане на парични обезщетения за временна неработоспособност и за безработица и гарантирани вземания, а също и при финансово-счетоводната дейност. Най-съществена е диференциацията при дейностите, осъществявани от служители на единични длъжности, като експертизата на временната неработоспособност и трудовите злополуки.

Таблица № 19 : Брой на звената от наблюдаваните дейности с балансирана натовареност през 2013 г.

Дейност Състояние	Пенсии	ПОБГВ	ПОВН	ФСД	КРД	ООА/ ОА	МК	ЕВН	ТЗ
Балансирани	28	21	24	19	14	12	11	4	8
Натоварени	-	2	1	5	8	10	9	6	5
Ненатоварени	-	5	3	4	6	6	8	18	15

Макар че системата за оценка на натовареността не може да бъде и не е единствена безспорна база за експертна оценка на потребностите от персонал в съответните структурни звена на териториалните поделения, към настоящия момент тя дава възможност за обективизиране на управленските решения относно разпределението на щатната численост при необходимостта от постоянно балансиране между належащите потребности на отделните дейности.

През 2013 г. беше направен и преглед на функциите и длъжностите в звената от общата и специализирана администрация в териториалните поделения (ТП) на НОИ за идентифициране на дублиращи се функции и преценка относно спазване изискванията на нормативните актове при тяхното структуриране. Извършен беше анализ на предоставяните услуги в изнесените работни места (ИРМ) към териториалните поделения на института и обезпечаването им с щатна численост. Извършен бе и анализ на възможностите за реструктуриране на общата и специализирана администрация в ЦУ и ТП на НОИ и оптимизиране на щатната им численост. Въз основа на прегледа са разработени проекти на нови унифицирани функционални характеристики за 17 звена от общата и специализираната администрация в ТП на НОИ, които към момента подлежат на вътрешно обсъждане и анализ.

По повод настъпили промени в характера и обхвата на функциите и задълженията, текущо в хода на годината няколкократно са изменени и други функционални и длъжностни характеристики.

Таблица № 20 : Изменения в длъжностни характеристики за длъжности в Националния осигурителен институт през 2013 г.

Видове промени	Брой ДХ
Промени в подчинеността или мястото на длъжността в структурата на организацията	46
Промени в преките задължения на длъжността	48
Промени в изискванията за заемане на длъжността	3

Най-честите изменения на длъжностните характеристики през 2013 г. са свързани с преките задължения. Обикновено те са свързани и с изменения в подчинеността на съответната длъжност. Минимални са измененията в длъжностните характеристики, отразяващи промени в изискванията за заемане на длъжността. Това се дължи на факта, че минималните изисквания са регламентирани с относително статичен външен нормативен документ – Класификатора на длъжностите в администрацията, поради което промени в тази част на длъжностните характеристики могат да се правят само по отношение допълнителните изисквания за заемане на определена длъжност.

2. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ.

Общият брой заети служители по основен щат в системата на НОИ към 31.12.2013 г. възлиза на 3 577 служители. От тях 3 009 (84,12%) жени и 568 (15,88%) мъже. Болшинството от мъжете (317 бр.) са заети на експертни длъжности с аналитични и контролни функции. Разпределението на служителите по видове длъжности показва 457 бр. (12,77%) на ръководни длъжности, 1 959 бр. (54,77%) експертен персонал с аналитични и контролни функции, 1 084 бр. (30,3%) експертен персонал със спомагателни функции и 77 бр. (2,15%) на технически длъжности.

Разпределението по признак пол на ниво ръководни длъжности показва преобладаващ дял на жените, а при висшите държавни служители преобладават мъжете.

Таблица № 21 : Разпределение на персонала на НОИ по пол към 31.12.2013 г.

Видове длъжности	Общо заети	Жени		Мъже	
		бр.	%	бр.	%
Длъжности по чл.19а от ЗА	2	1	50,00%	1	50,00%
Висши държавни служители	43	18	41,86%	25	58,14%
Ръководни длъжности	412	311	75,49%	101	24,51%
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	1959	1642	83,82%	317	16,18%
Експертни длъжности със спомагателни функции	1084	1004	92,62%	80	7,38%
Технически длъжности	77	33	42,86%	44	57,14%
Общо:	3577	3009	84,12%	568	15,88%

Разпределението на персонала по възраст показва най-висок дял на служителите между 45 и 59 години, следвани от служителите на възраст между 30 и 44 години. Най-малко са заетите от възрастовата група над 60 години. Възрастовият профил на заетите на ръководни длъжности включва преобладаващо ръководители на възраст между 45 и 59 години.

Таблица № 22 : Разпределение на персонала на НОИ по възраст към 31.12.2013 г.

Видове длъжности	Общо заети	до 29 г.		30-44 г.		45-59 г.		над 60 г.	
		бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Длъжности по чл.19а от ЗА	2	0	0,00%	0	0,00%	2	100,00%	0	0,00%
Висши държавни служители	43	0	0,00%	8	18,60%	32	74,42%	3	6,98%
Ръководни длъжности	412	3	0,73%	128	31,07%	262	63,59%	19	4,61%
Експертни длъжности с аналит. и контролни функции	1959	131	6,69%	929	47,42%	793	40,48%	106	5,41%
Експертни длъжности със спомагателни функции	1084	78	7,20%	296	27,31%	665	61,35%	45	4,15%
Технически длъжности	77	2	2,60%	24	31,17%	40	51,95%	11	14,29%
Общо:	3577	214	5,98%	1385	38,72%	1794	50,15%	184	5,14%

Болшинството от длъжностите в Националния осигурителен институт са определени за заемане от служители с висше образование. Това произхожда от характера на служебните задължения на служителите в основните административни звена, които са ангажирани с експертна преценка за правото на ползване на осигурителни права и необходимостта от познаване, тълкуване и прилагане на широк кръг от нормативни разпоредби. Длъжности с минимално изискване за заемането им средно образование са определени за позициите в

специализираната администрация, осъществяващи прием и архивиране на документи, както и за отделни позиции в общата администрация.

Профилът на заетите в НОИ показва висок процент на служителите с висше образование: 75,99% от заетите са висшисти, като от тях 2 221 бр. (62,09%) притежават образователно-квалификационна степен магистър, 11,8% притежават степен бакалавър и 2,1% – степен професионален бакалавър. Показателен е фактът, че от посочената бройка на висшистите в администрацията на НОИ, 11,11% са ангажирани на длъжности, които не изискват висше образование, което показва свръхквалификация на персонала в определени области. Това засяга служителите на експертни длъжности със спомагателни функции, от които 26,38% притежават висше образование, и служителите на технически длъжности, от които с висше образование са 20,78%.

Таблица № 23 : Разпределение на персонала на НОИ по образование към 31.12.2013 г.

Видове длъжности	Общо заети	Магистър		Бакалавър		Проф. бакалавър		Средно		Основно	
		бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Длъжности по чл.19а от ЗА	2	2	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Висши държавни служители	43	43	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Ръководни длъжности	412	399	96,84%	13	3,16%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Експертни длъжности с аналит. и контр. функции	1959	1629	83,15%	291	14,85%	39	1,99%	0	0,00%	0	0,00%
Експертни длъжности със спомагат. функции	1084	139	12,82%	112	10,33%	35	3,23%	798	73,62%	0	0,00%
Технически длъжности	77	9	11,69%	6	7,79%	1	1,30%	59	76,62%	2	2,60%
Общо:	3577	2221	62,09%	422	11,80%	75	2,10%	857	23,96%	2	0,06%

Основните професионални направления, представени сред висшистите, работещи в Националния осигурителен институт, са: стопански науки (1 807), технически науки (204), аграрни науки (182) и правни науки (116).

Общият брой служители, напуснали администрацията на НОИ през годината, възлиза на 302 човека, от които 88 (29,14%) са освободени поради придобито право на пенсиониране за осигурителен стаж и възраст. От напусналите служители преобладава дялът на зетине на експертни длъжности със спомагателни функции (143 бр.) и заетите на експертни длъжности с аналитични и контролни функции(129 бр.).

Таблица № 24 : Текучество на персонала на НОИ през 2013 г.

Видове длъжности	Общо заети в адм. на НОИ	Общо напуснали адм. на НОИ	Поради придобиване право на пенсия за ОСВ		По други причини		Текучество (общ брой напуснали/ общ брой заети*100)
			бр.	%	бр.	%	
Длъжности по чл.19а от ЗА	2	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
Висши държавни служители	43	1	1	100,00%	0	0,00%	2,33%
Ръководни длъжности	412	21	6	28,57%	15	71,43%	5,10%
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	1959	129	31	24,03%	98	75,97%	6,58%
Експертни длъжности със спомагателни функции	1084	143	47	32,87%	96	67,13%	13,19%
Технически длъжности	77	8	3	37,50%	5	62,50%	10,39%
Общо:	3577	302	88	29,14%	214	70,86%	8,44%

3. Набиране и подбор на персонал в администрацията на НОИ.

Заемането на свободни щатни бройки в администрацията на Националния осигурителен институт се извършва на конкурентен принцип, чрез набиране на външни и/или вътрешни кандидати за заемане на съответната длъжност. При решение за допускане на външни кандидати се организира конкурс по реда на Закона за държавния служител (за длъжностите, определени за заемане по служебно правоотношение) или външен подбор по реда на Вътрешни правила за набиране, подбор и назначаване на служители за длъжностите, определени за заемане по трудово правоотношение.

Общият брой организирани и проведени конкурси в Националния осигурителен институт през 2013 г. е 84, като 16 от тях са за длъжности в ЦУ на НОИ и 68 – за длъжности в ТП на НОИ.

Таблица № 25 : Резултати от проведени конкурсни процедури през 2013 г.

Конкурсни процедури	Общо	За длъжности в ЦУ на НОИ	За длъжности в ТП на НОИ
Обявени конкурсни процедури	84	16	68
Конкурсни процедури, приключили с назначение	75	13	62
Конкурсни процедури, приключили без класиране	9	3	6

През 2013 г., след приключване на първото годишно оценяване на изпълнението на служителите по реда на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация (НУРОИСДА), в НОИ за първи път е приложена процедурата на конкурентен подбор за повишаване в длъжност на държавни служители. Общо 25 са проведените процедури на конкурентен подбор за заемането на свободни длъжности в рамките на целия институт – четири от тях в ЦУ на НОИ, а останалите – в ТП на НОИ.

4. Управление на изпълнението и възнагражденията.

От 2012 г. в Националния осигурителен институт се прилага система за определяне на възнагражденията, валидна за служителите в държавната администрация. Характерно за нея е тясната ѝ обвързаност с процеса по управление на изпълнението. Постоянната част на възнаграждението – индивидуалната основна заплата на служителите, се определя на база годишна оценка на изпълнението на длъжността, извършвана по реда на Наредбата за условията и реда за оценяване на служителите в държавната администрация (НУРОИСДА). Плаващата част от възнаграждението – т.нар. допълнително възнаграждение за постигнати резултати (ДВПР), се определя въз основа на оценка на резултатите на звеното и оценка на приноса на всеки един служител за тримесечен период от време. През 2012 г. са утвърдени Вътрешни правила за заплатите в Националния осигурителен институт. Същите конкретизират реда за разпределение на средствата за персонала – както на средствата за индивидуални работни заплати, така и на тези за ДВПР.

През 2013 г. за втора поредна година служителите в института преминаха през процес на оценяване по реда на НУРОИСДА. За регламентиране на вътрешния ред по нейното прилагане, в началото на 2013 г. е утвърдена Вътрешна процедура за оценяване на служителите в НОИ. Доколкото увеличаване размера на индивидуалните работни заплати на служителите в Института през 2013 г. не е извършвано, резултатите от оценяването са използвани за определяне потребностите от обучение и преценка на възможностите за професионално израстване.

За разлика от процедурата на изменение на индивидуалните работни заплати на база годишна оценка на изпълнението, определяне на гъвкавата част на възнаграждението на служителите посредством система за оценка на текущия принос се прилага на практика в Националния осигурителен институт вече втора година. Определянето на гъвкавата част на

възнаграждението на служителите се извършва чрез система за оценка на текущия принос. Редът за оценка на изпълнението на тримесечен период за нуждите на разпределение на ДВПР е регламентирано във Вътрешните правила за заплатите.

5. Развитие на персонала на Националния осигурителен институт.

Цялостната дейност по обучението на служителите, редът и начините за определяне на потребностите от обучение, организирането и провеждането им, начините за тяхното отчитане и оценка, както и източниците на финансирането им, са регламентирани във Вътрешните правила за обучение и професионална квалификация на служителите в Националния осигурителен институт. В съответствие с тях и съобразно потребностите на териториалните поделения и функционалните направления от обучения, работни срещи и семинари, се изготвя и утвърждава Годишен план за обучение на служителите (ГПО).

През отчетната година дейността по организиране на обучения и професионално развитие на служителите в НОИ търпи промени относно видовете обучения и начина на организирането им. След присъединяването на НОИ към държавната администрация значителна част от обученията, предвидени за организиране в Годишния план за обучение, се реализира от Института по публична администрация (ИПА), а върху звената по ЧР в НОИ пада тежестта за организиране заявяването на потребностите от обучение и присъствието на участниците. Независимо от това, голям остава и делът на самостоятелно организираните семинари за обмяна на опит във връзка с актуални промени в законодателството и уеднаквяване на практиката по прилагане.

Годишният план за обучение на служителите в НОИ през 2013 г. включва три раздела.

- **Раздел първи** – Обучения за развитие и професионално израстване на персонала:
 - Общо обучение, включващо задължителните обучения съгласно чл. 35б от ЗДСл., отнасящи се за постъпилите за пръв път на държавна служба и всички назначени за първи път на ръководна длъжност служители;
 - Специализирани обучения, допринасящи за постигане целите на администрацията. Предвидените в този раздел обучения са в областите информационни технологии, административно обслужване, обществени поръчки, финансово-счетоводна дейност, управление на човешките ресурси, сигурност, вътрешен одит и контрол, като по-голяма част от тях се провеждат от Института по публична администрация.
- **Раздел втори** – Методологични обучения. Разделът включва семинари и обучения по основните функционални области на дейност на НОИ, както и по общоадминистративни такива. Обученията се организират и провеждат от Националния осигурителен институт. Планираните за 2013 г. събития по този раздел покриват областите:
 - законодателство, финансово-счетоводна дейност, административно-управленска дейност;
 - пенсии, европейски регламенти и договори, осигуряване и краткосрочни плащания, осигурителен архив;
 - вътрешен контрол, одит и сигурност.
- **Раздел трети** – Обучения за повишаване квалификацията на техническите лица, отговорни за поддръжката на материалната база, участия в специализирани семинари и срещи, както и предвиден резерв за провеждане при необходимост на непланирани обучения и регионални срещи.

Конкретните параметри, заложи в ГПО 2013 г., включват 91 броя обучения, 1 605 участника в тях и 420 хил. лева планирани средства за тяхното организиране.

Данните за изпълнението на Годишният план за обучение през 2013 г. сочат, че заложените в него параметри по брой обучения са преизпълнени, а по брой участници са

постигнати в много висока степен. И през отчетната година е налице частично усвояване (едва 48%) на планираните за обучения средства. Причините за това значителното отклонение от планираната разходна част са както следва:

- планирано и непроведено в рамките на отчетния период специализирано обучение за ползване на софтуерни продукти на Microsoft;
- непроведени три обучения по функционални направления – “Осигурителен архив”, “Сигурност” и обучение, предназначено за ръководители на функционални направления;
- 12 броя обучения, отложени от Института по публична администрация за провеждане през 2014 г.

Таблица № 26 : Изпълнение на Годишния план за обучение на служителите в Националния осигурителен институт за 2013 г.

ТЕМАТИКА	ПЛАН			ИЗПЪЛНЕНИЕ		
	Брой участници	Брой обучения	Разходи в хил. лева	Брой участници	Брой обучения	Разходи в хил. лева
РАЗДЕЛ ПЪРВИ						
Обучения за развитие и професионално израстване на персонала	533	73	238	335	65	74
РАЗДЕЛ ВТОРИ						
Методологични обучения по функционални направления	1 062	16	168	844	15	111
РАЗДЕЛ ТРЕТИ						
Други обучения	10	2	14	201	24	15
ОБЩО	1 605	91	420	1380	104	200

Независимо от това, сравнението с предходните две години показва стабилна положителна тенденция по отношение реализиране на планираните обучения. Почти двойно в сравнение с 2011 г. е скочил процентът на изпълнение по показателя “брой проведени обучения”. Макар абсолютният брой на обучените служители ефективно да е намалял, значително се е увеличил и процентът на изпълнение по показателя “брой служители, участвали в обучения”, което от своя страна говори за по-добро планиране.

Таблица № 27 : Изпълнение на Годишния план за обучение на служителите в НОИ за периода 2011 – 2013 г.

Година	Планиран брой обучения	Проведени обучения	Изпълнение в %	Планиран брой участници в обучения	Брой служители участвали в обучение	Изпълнение в %	Планирани разходи в хил. лева	Разходи за обучение в хил. лева	% на разходвани средства спрямо планираните
2011	75	49	65%	2504	1577	63%	357	162	45%
2012	74	54	73%	2649	1363	51%	364	135	37%
2013	91	104	114%	1605	1380	86%	420	200	48%

Извън рамките на ежегодния общ план за обучение на служителите, през 2013 г. Националният осигурителен институт стартира и проект “Професионално развитие за оказване на по-качествени осигурителни услуги” по Договор № ЦА12-22-10/ 27.06.2013 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд. Общата стойност на проекта възлиза на 89 920 лв. и е с продължителност 12 месеца.

Основните дейности, планирани по проекта включват обучения по комуникативни умения за работа с клиенти и обучения за професионално развитие, свързано с предоставянето на електронни услуги.

Целевите групи обхващат служители от Централно управление и териториалните поделения на НОИ. В заложените по проекта обучения е планирано участието на общо 388 служители, което представлява приблизително 10% от общата численост на института. 280 от тях работят в приемните на института и ще преминават обучения по комуникативни умения за работа с клиенти, 40 служители ще участват в обучение за управление на информационната сигурност на административното звено и 68 служители – в обучение за администриране и управление на сървъри под Windows Server 2008.

Обученията по предоставяне на електронни услуги се провеждат от Института по публична администрация и включват темите “Системи за управление на информационната сигурност на административно звено” и “Configuring, managing and maintaining Windows server 2008 (advanced course) (дистанционна форма)”. До края на 2013 г. по проекта вече са проведени четири обучения и са обучени 22 служители.

6. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Дейността по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в административната система на Националният осигурителен институт (ЦУ и 28 териториални поделения) се извършва при спазване на всички законови и подзаконови нормативни актове. За изпълнение на нормативните изисквания в цялата администрация на НОИ и с цел създаване на единна организация за прилагането им, със заповед № 485 от 05.12.2006 г. на Управителя на НОИ е въведена система за управление на дейностите по безопасност и здраве (СУ по БЗР), която прилага изискванията на международен стандарт OHSAS 18001. Със заповед № 382 от 31.07.2009 г. на Управителя е утвърдена актуализирана Система за управление на здраве и безопасност при работа в Национален осигурителен институт – Версия 02. Обхватът на актуализираната система – Версия 02 (включваща наръчник и процедури) е задължителна за ЦУ и всички териториални поделения на НОИ.

През 2013 г., в изпълнение на нормативните изисквания, съвместно със Службата по трудова медицина е извършен преглед на системата и е изготвено предложение за нейното актуализиране. В резултат Система за управление на здраве и безопасност при работа в Национален осигурителен институт – Версия 03, е приета с протокол на Комитета по условия за труд (КУТ). През 2014 г. предстои нейното утвърждаване.

За осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, ЦУ и ТП на НОИ ежегодно изготвят Програма за управление по ЗБУТ, в която планират своите действия. Съвместно със Службата по трудова медицина се осъществява активна дейност за намаляване нивото на професионалния риск за здравето и безопасността на служителите, недопускане на инциденти, свързани с трудовата дейност и подобряване на условията за работа. Текущо в тази връзка се извършва следното:

- Провеждане на обучение и инструктаж по безопасност и здраве при работа на всички служители, съгласно изискванията на нормативната база;
- Осигуряване на съответствие на факторите на работната среда (микrokлимат и осветеност), съгласно изискванията на нормативната база;
- Изготвяне на оценка на риска и производствени характеристики на длъжностите;
- Определяне на работни места за трудоустроени лица;

- Организиране и провеждане на профилактични медицински прегледи и лабораторни изследвания на служителите;
- Осигуряване на средства за лични предпазни средства и работно облекло;
- Осигуряване на средства за корекция на зрението на работещите с видеодисплей;
- Превенция, регистриране и разследване на трудови злополуки.

През 2013 г. е проведена обществена поръчка за избор на служба по трудова медицина. След приключването ѝ е сключен договор № 114 от 24.07.2013 г. между Националния осигурителен институт и “Одико – 69” ООД – гр. Пловдив за осигуряване на комплексно обслужване на работещите в системата на Националния осигурителен институт (Централно управление и 28-те териториални поделения). През изтеклата година, в изпълнение на заповед № 34/10.01.2013 г. и Заповед № 939/07.09.2013 г., съвместно с КУТ са обсъдени и приети дейностите на Службата по трудова медицина “ОДИКО – 69” ООД, осъществени в изпълнение на План-графика на договор за обслужване № 94 от 02.08.2012 г. и План-графика на договор за обслужване № 114 от 24.07.2013 г., включително:

- Изготвяне на 29 оценки на риска на ЦУ и 28-те ТП на НОИ;
- Изготвяне на 30 анализа за временна неработоспособност за ЦУ и ТП на НОИ и един обобщен анализ за временна неработоспособност за системата на НОИ за 2012 г.;
- Изготвяне на 14 списъка на служителите от ТП на НОИ, имащи право на средства за корекция на зрението, на база издадени рецепти след проведен профилактичен преглед от офталмолог;
- Изготвяне на 31 заключения за пригодността на работещите да изпълняват даден вид работа;
- Изработване на здравни досиета на новоназначени служители, прилагане на ТЕЛК решения към досиетата, консултации и становища по поставени въпроси от ТП и ЦУ на НОИ.

След проведена обществена поръчка с предмет “Осигуряване на профилактични медицински прегледи на служителите в НОИ (Централно управление, ТП на НОИ – София град и ТП на НОИ – София-област)” е сключен договор № 175 от 16.10.2013 г. с ДКЦ “Превент” ООД. В тази връзка са изготвени графици за прегледи на служителите, създадена е организация и е осъществен контрол върху тяхното изпълнение. Прегледани са 879 служители, в т.ч. 338 от ЦУ на НОИ, 430 от ТП на НОИ – София-град и 111 от ТП на НОИ – София-област. След приключването на прегледите е изготвен протокол за приключване изпълнението на договора и е осъществен контрол върху предаването на резултатите на обслужващата служба по трудова медицина за прилагане към здравните досиета на служителите. След проведени индивидуални обществени поръчки, подобни профилактични прегледи на служителите са извършени на място и в другите териториални поделения на НОИ, с изключение на ТП на НОИ – Плевен.

Отделно от това, НОИ организира провеждането и на платени профилактични прегледи за социално-значими заболявания сред своите служители. В тази връзка през 2013 г. е институтът е организиран мамологичен медицински преглед за работещите в ЦУ, ТП на НОИ – София-град и ТП на НОИ – София-област.

На база проведените профилактични прегледи предстои да бъде изготвен Анализ на Службата по трудова медицина за здравното състояние на работещите в системата на НОИ през 2013 г. Същият, заедно с анализите за временната неработоспособност за 2013 г., следва да бъде представен на ръководството на НОИ до края на м. април 2014 г.

ДЕЛОВОДНО И АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Отдел “Деловодно и административно обслужване” е структурно звено в състава на Дирекция “Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване” на НОИ и осъществява дейността по:

- Техническата подготовка на материалите за заседания на Надзорния съвет и Регионалния консултативен съвет, техническото оформяне на приетите актове, изготвянето и съхраняването на протоколите от заседания, с приложени оригинални актове и документи към тях;
- Деловодното и административно обслужване на административните звена в Централно управление на НОИ;
- Организирането и поддържането на архивния учреденски фонд на Централно управление на НОИ.

В своята работа служителите от отдела се ръководят от Закона за Националния архивен фонд (посл. изм. ДВ, бр. 103/ 29.12.2009 г.), Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учреденските архиви на държавните и общинските институции (Обн., ДВ. бр.17 от 06.03.2009 г.), Наредба за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите (посл. изм. ДВ. бр. 47 от 21.06.2011 г.), Правилник за дейността на Надзорния съвет на НОИ, Правилник за дейността на Регионалния консултативен съвет, Вътрешни правила за организация на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в НОИ и Номенклатура на делата със срокове на съхранение в ЦУ на НОИ, утвърдени от Управителя на НОИ.

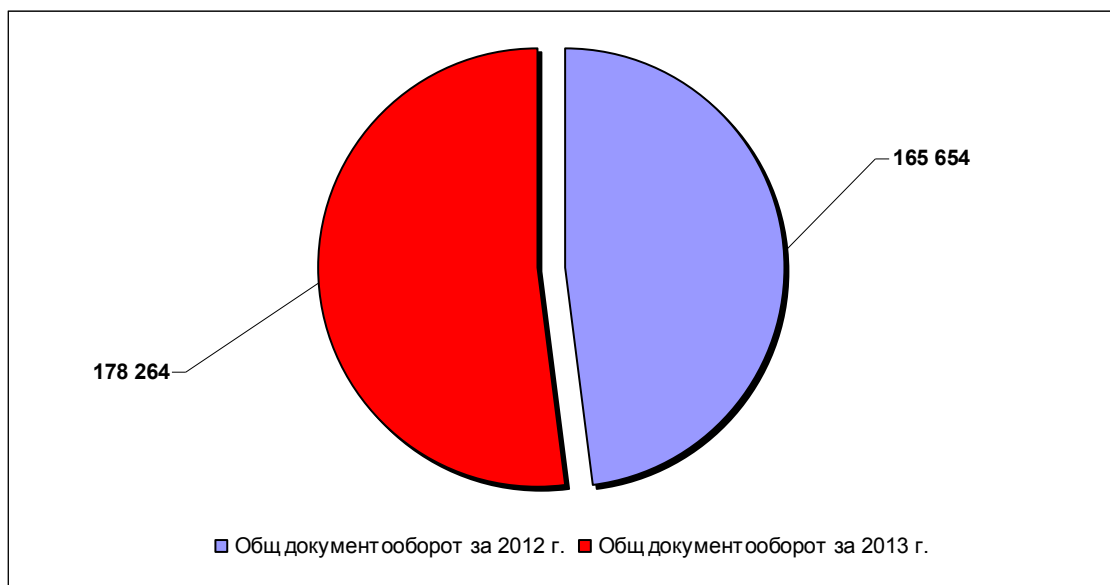
1. Деловодно и административно обслужване.

В изпълнение на Оперативния план на НОИ за 2013 г. и в съответствие с Вътрешните правила за организация на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в Националния осигурителен институт, през 2013 г. бе осъществено:

- Цялостно внедряване на административната информационната система (АИС) в ЦУ на НОИ до ниво “експерт”;
- Цялостно внедряване на работните процеси за електронно управление на документи чрез създаване и използване на електронен архив в деловодната система.

Извън общия документооборот, възлизаш на 178 264 броя документи, в ПП “Икономист” са въведени през годината 40 707 броя декларации “Живот” за изплащане на пенсии на български граждани, живеещи в Република Турция.

Сравнителната графика показва значително увеличение на общия документооборот през 2013 г.

Фигура № 11 : Общ документооборот за 2012 и 2013 г.

Изпратените през 2013 г. кореспондентски пратки с документи до физически и юридически лица са 49 860 броя, разпределени както следва:

- за чужбина – 22 719 кореспондентски пратки;
- за страната – 26 408 кореспондентски пратки.

1.1. Общадминистративно деловодно обслужване.

Служителите от отдела обслужват всички дирекции в Централно управление, Надзорния съвет на НОИ и Фонд “Гарантирани вземания на работници и служители”, осигуряват информация за дейността на административните звена в Централно управление и осъществяват връзката с териториалните поделения.

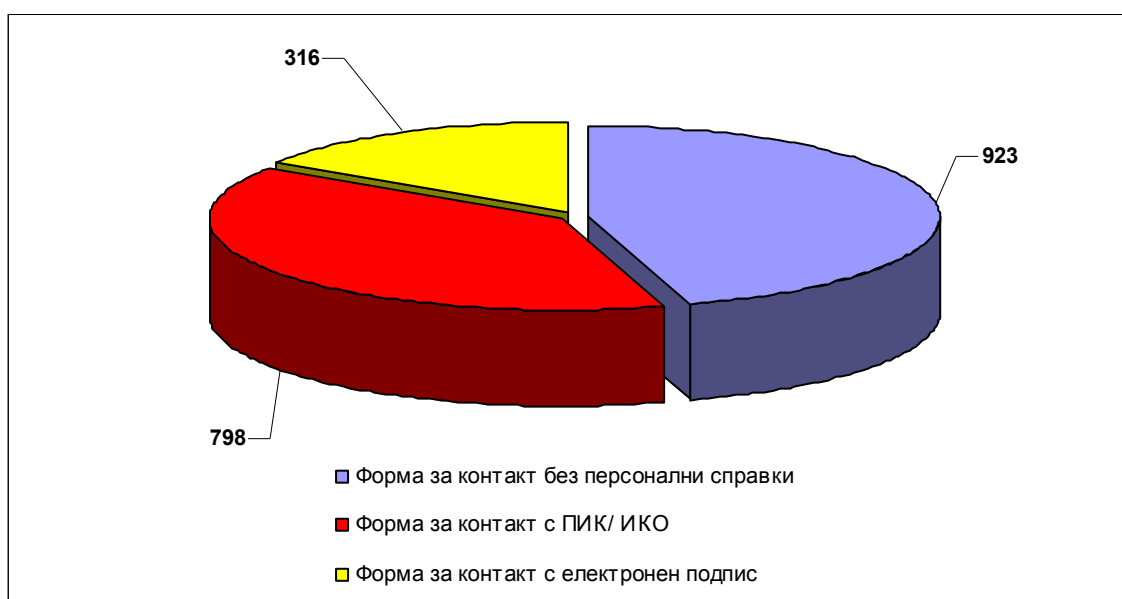
Таблица № 28 : Брой регистрирани общадминистративни документи през 2013 г.

Видове документи	Брой
Входящи	19 147
Изходящи	16 269
Вътрешни	8 240
Циркулярни	530
Договори	229
Вътрешно-нормативни документи	24
Заповеди по дейността	1 323
Заповеди за командировки в чужбина	38
Заповеди за командировки в страната	868
Общо	46 668

За Фонд “Гарантирани вземания на работници и служители” са регистрирани общо 915 бр. писма и разпореждания за отпускане на гарантирани вземания и разпореждания за отказ.

На официалния електронен адрес на НОИ са постъпили общо 7 406 запитвания на физически и юридически лица, от тях 1 275 са препратени по компетентност, а 6 131 са регистрирани в деловодната система.

Чрез уеб-базираните контактни форми на Интернет-страницата на института са регистрирани общо 2 037 запитвания на физически и юридически лица, разпределени както следва:

Фигура № 12 : Разпределение на броя на запитванията, подадени чрез контактните форми на Интернет-страницата на НОИ

1.2. Деловодно обслужване по европейски регламенти и международни договори (ЕРМД).

Поради спецификата на деловодното обслужване на служителите от Д “ЕРМД”, гражданите и чуждестранните осигурителни институти при обработката на входяща и изходяща кореспонденция и документация, свързана със социалното осигуряване по международни договори и европейски регламенти в областта на социалното осигуряване, дейността по деловодната обработка се извършва в отделен модул на деловодната система – база данни INTER.

Таблица № 29 : Брой регистрирани документи по ЕРМД през 2013 г.

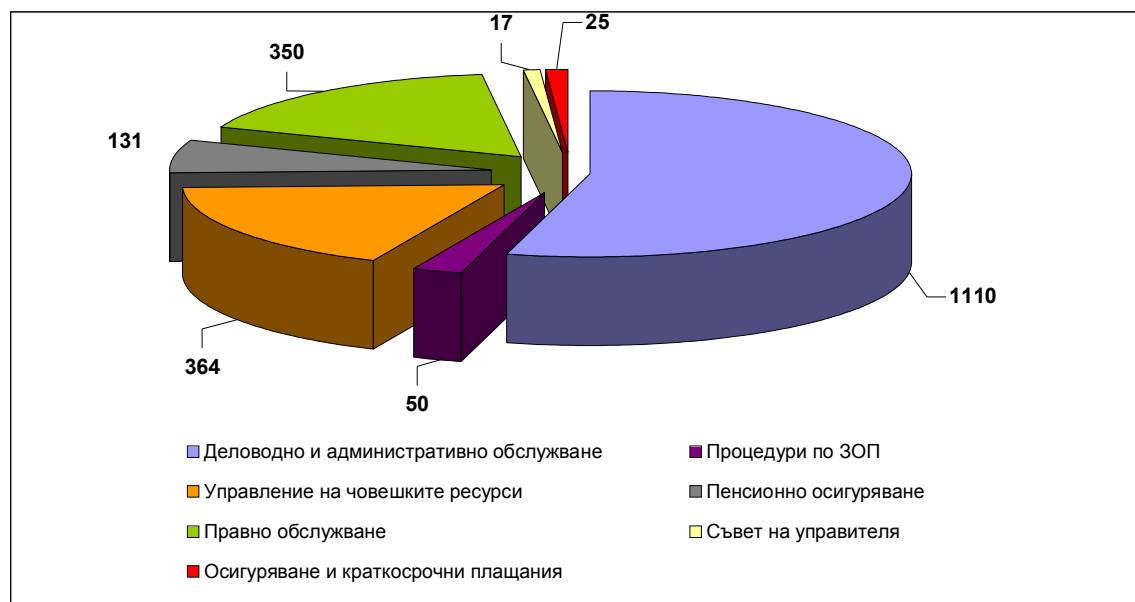
Видове документи	Брой
Входящи	66 811
Изходящи	64 785
Общо	131 596

През годината са подготвени и изпратени за превод 1 210 броя медицински документи, формуляри и писма на физически и юридически лица, получени от чужбина.

2. Организиране, създаване и поддържане на архивния учреденски фонд на ЦУ на НОИ.

По смисъла на Закона за Националния архивен фонд (ЗНАФ) (посл. изм. ДВ, бр. 103/ 29.12.2009 г.) в учреденския архив на ЦУ на НОИ се съхраняват документите, отразяващи основните дейности в института, до тяхното предаване в Централния държавен архив или до унищожаването им.

През 2013 г. към учреденския архивен фонд на Централно управление са включени 2 047 броя обработени номенклатурни дела с необходимия справочен апарат към тях.

Фигура № 13 : Разпределение на приетите номенклатурни дела в Учреденския архив на ЦУ на НОИ

Със справочна цел на служители са предоставени за ползване 235 архивни единици и 545 броя ксерокопия на документи.

В архивохранилищата се поддържа оптимална физическа среда и стабилни нива на температурата и относителната влажност (RH).

Достъп до архивохранилищата имат само длъжностните лица, отговарящи за съхранението на документите и в тяхно присъствие – лица, осъществяващи контролни функции по различните видове документи. Не се допуска изнасянето и използването на оригинални документи. При необходимост на съответните органи се предоставят заверени копия.

За извършване на справки по документи се използват съществуващите описи и съставения към тях справочен апарат.

ИНВЕСТИЦИОННА И АДМИНИСТРАТИВНО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Извършените през 2013 г. функционални дейности в отдел “Инвестиционна и административно-стопанска дейност” (ИАСД), който е в състава на дирекция “Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване” са:

1. Изготвяне на технически задания, участие при възлагане на обществени поръчки и отговорност при изпълнените на договори за възлагане на обществени поръчки в системата на НОИ.

1.1. Абонаментно следгаранционно и сервизно техническо поддържане на пожароизвестителни инсталации, монтирани в сгради на НОИ, по обособени позиции:

- **Обособена позиция 1:** “Следгаранционно абонаментно и сервизно техническо поддържане на пожароизвестителни инсталации, монтирани в сгради на НОИ, в Северозападен регион”;
- **Обособена позиция 2:** “Следгаранционно абонаментно и сервизно техническо поддържане на пожароизвестителни инсталации, монтирани в сгради на НОИ, в Североизточен регион”;
- **Обособена позиция 3:** “Следгаранционно абонаментно и сервизно техническо поддържане на пожароизвестителни инсталации, монтирани в сгради на НОИ, в Югоизточен регион”;
- **Обособена позиция 4:** “Следгаранционно абонаментно и сервизно техническо поддържане на пожароизвестителни инсталации, монтирани в сгради на НОИ, в Югозападен регион и на система за пожарогасене в сградата на ЦУ на НОИ”.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и са сключени договори по обособени позиции на обща стойност 19 692 лв. без ДДС.

1.2. Периодични доставки на консумативи/ тонер касети и подлежащи на износване модули и детайли за офис техника “Lexmark” и “Xerox” за нуждите на Централно управление и териториалните поделения на Националния осигурителен институт.

Отделът е подготвил техническо задание, провел е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за централизирана доставка на консумативи за принтери “Lexmark” и “Xerox” на стойност 439 999,46 лв. без ДДС.

1.3. Отпечатване и доставка на изплащателни картони и осигурителни книжки за нуждите на Националния осигурителен институт по обособени позиции.

- **Обособена позиция 1:** Отпечатване и доставка на изплащателни картони;
- **Обособена позиция 2:** Отпечатване и доставка на осигурителни книжки.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за отпечатване и доставка на 355 850 броя бланки “изплащателни картони” на обща стойност 10 675,50 лв. без ДДС. Сключен е договор за отпечатване и доставка на 80 000 броя “осигурителни книжки” на обща стойност 15 200 лв. без ДДС.

1.4. Периодични доставки на канцеларски материали за Централно управление на Националния осигурителен институт.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за доставка на канцеларски материали за нуждите на ЦУ на НОИ. Стойност на договора – 55 000 лв. без ДДС за 24 месеца, действащ от м. януари 2014 г.

1.5. Ремонт на вътрешен двор в ЦУ на НОИ, включително ремонт на помещения в сутерена.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен и изпълнен договор за ремонт на вътрешен двор в ЦУ на НОИ, включително ремонт на помещения в сутерена на обща стойност 89 621,63 лв. без ДДС. Реално усвоените средства по договора са в размер на 89 496,74 лв. без ДДС.

1.6. Доставка и монтаж на климатична техника сплит система в сгради на Националния осигурителен институт.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за доставка и монтаж на 105 броя климатици сплит система на обща стойност 92 000 лв. без ДДС.

1.7. Доставка на копирна хартия за нуждите на Националния осигурителен институт.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за възлагане на обществена поръчка за централизирана доставка на 80 000 пакета по 500 броя листове копирна хартия А4. Сключеният договор е на обща стойност 286 400 лв. без ДДС.

1.8. Доставка на течни горива за нуждите на НОИ по две обособени позиции:

- *Обособена позиция 1: Доставка на течни горива (бензин а-95h и дизелово гориво) за зареждане на моторните превозни средства на НОИ с периодична покупка от търговски обекти (бензиностанции) чрез карти за безналично плащане;*
- *Обособена позиция 2: Доставка на гориво за отопление за нуждите на ТП на НОИ.*

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и са сключени договори за доставка на гориво за 65 броя МПС собственост на НОИ и за доставка на гориво за отопление за 8 сгради на ТП на НОИ. Сключените договори са на обща стойност 383 554,98 лв. без ДДС.

1.9. Проектиране и изграждане на сграда за архивохранилище в Обединен осигурителен архив, с. Невестино, област Кюстендил.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка. Решението за избор на изпълнител е обжалвано от един от участниците, но Комисията за защита на конкуренцията се произнесе в полза на възложителя – НОИ. Това предостави възможност за сключване на договор за проектиране и изграждане на сграда за архивохранилище в Обединен осигурителен архив, с. Невестино, област Кюстендил, на обща стойност 266 000 лв. без ДДС.

1.10. Ремонтни дейности в сградата на ЦУ на НОИ.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен и изпълнен договор за ремонтни дейности в сградата на ЦУ на НОИ на обща стойност 100 465,45 лв. без ДДС.

1.11. Отпечатване и доставка на бланка “Болничен лист за временна неработоспособност НОИ-МЗ № 606” за нуждите на Националния осигурителен институт.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е избран изпълнител за сключване на договор за отпечатване и доставка на бланка “Болничен лист за временна неработоспособност НОИ-МЗ № 606”. Договорът е сключен на 17.01.2014 г.

1.12. Застраховане на имуществени и неимуществени интереси на НОИ по обособени позиции:

- *Обособена позиция 1: “Застраховане на служебните МПС на НОИ със застраховки “Пълно автокаско” и “Злополука на местата в МПС”;*
- *Обособена позиция 2: “Застраховане на служебните МПС на НОИ със задължителна застраховка “Гражданска отговорност на автомобилистите”;*
- *Обособена позиция 3: “Имуществено застраховане на ДМА – сгради и електронна техника на НОИ”;*
- *Обособена позиция 4: “Застраховка “Злополука” на служители на ТП на НОИ”.*

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и са сключени договори за застраховане на 65 моторни превозни средства на НОИ – автокаско, застраховка злополука на местата в МПС и гражданска отговорност на автомобилистите; имуществена застраховка на ДМА – сгради и електронна техника на НОИ и застраховка злополука на служители с контролни функции в ТП на НОИ.

1.13. Ремонт на абонатните станции, обслужващи отоплителните инсталации и битовото горещо водоснабдяване в сградата на ЦУ на НОИ, находяща се на адрес: гр. София, бул. “Ал. Стамболийски” № 62-64.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен и изпълнен договор за ремонт на абонатните станции, обслужващи отоплителните инсталации и битовото горещо водоснабдяване в сградата на ЦУ на НОИ, находяща се на адрес: гр. София, бул. “Ал. Стамболийски” № 62-64 на обща стойност 7 840 лв. без ДДС.

1.14. Доставка на автомобилни гуми за служебни МПС на Националния осигурителен институт.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен и изпълнен договор за доставка на 126 броя летни и 66 броя зимни автомобилни гуми на обща стойност 21 446,68 лв. без ДДС.

1.15. Абонамент и доставка на периодични печатни и електронни издания и специализирана литература за системата на НОИ през 2014 г. по обособени позиции:

- *Обособена позиция 1: “Абонамент и доставка на периодични печатни и електронни издания”;*
- *Обособена позиция 2: “Доставка на специализирана литература”.*

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е публична покана за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за абонамент за печатни издания за нуждите на ЦУ на НОИ за 2014 г.

1.16. Изготвяне на технически паспорт и обследване на енергийната ефективност на административната сграда на Централно управление на НОИ и Столична община – район Възраждане, на адрес: гр. София, бул. “Ал. Стамболийски” 62-64.

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка и е сключен договор за обследване на енергийна ефективност и изготвяне на технически паспорт на административната сграда на Централно управление на НОИ и Столична община – район Възраждане, на адрес: гр. София, бул. “Ал. Стамболийски” № 62-64 на обща стойност 23 802 лв. без ДДС.

1.17. Изграждане на климатизация и доизграждане на общообменна вентилация на приемна на първи етаж в административната сграда на ЦУ на НОИ, по обособени позиции:

- *Обособена позиция 1: “Изграждане на климатизация”;*
- *Обособена позиция 2: “Изграждане на общообменна вентилация”.*

В отдел “ИАСД” е подготвено техническо задание, проведена е процедура за възлагане на обществена поръчка за изграждане на климатизация и доизграждане на общообменна вентилация на приемна на първи етаж в административната сграда на ЦУ на

НОИ. Комисията е взела решение за класиране на участниците на 17.01.2014 г. Предстои сключване на договори за възлагане на поръчките по обособените позиции.

1.18. Изграждане на електроразпределителни табла в помещения на главно разпределително табло и сървърно в административната сграда на Централно управление на НОИ.

В отдел "ИАСД" е подготвено техническо задание и е стартирана процедура за възлагане на обществена поръчка за изграждане на електроразпределителни табла в помещения на главно разпределително табло и сървърно в административната сграда на ЦУ на НОИ. Комисията продължава работа по поръчката. Предстои отваряне на ценовите предложения на участниците в процедурата.

1.19. Поетапно изграждане на централна модулна климатизация, предназначена за сървърни и комуникационни помещения, намиращи се в административната сграда на ЦУ на НОИ – първи етап.

В отдел "ИАСД" е подготвено техническо задание и е стартирана процедура за възлагане на обществена поръчка за поетапно изграждане на централна модулна климатизация, предназначена за сървърни и комуникационни помещения, намиращи се в административната сграда на ЦУ на НОИ. Комисията има срок за разглеждане, оценка и класиране на подадените оферти до 14.03.2014 г.

В отдел "ИАСД" е подготвено техническо задание и е стартирана процедура за възлагане на обществена поръчка за "Доставка и сервизиране на пътнически микробус за Националния осигурителен институт", която е прекратена поради липса на интерес и е стартирана наново. След приключване на работата на комисията е избран изпълнител, с когото няма да се сключва договор на основание чл. 101д от ЗОП.

2. Изготвяне на становища по целесъобразност във връзка с искания за упълномощавания при провеждане на обществени поръчки с предмет, касаещ управление на собствеността и при наемане или отдаване под наем на имоти:

2.1. В отдел "ИАСД" са обобщени и анализирани всички потребности от обществени поръчки в системата на НОИ, свързани с функционалната характеристика на отдела. Изготвени са становища по целесъобразност при искания за упълномощавания за провеждане на обществени поръчки в ТП на НОИ.

Направен е обстоен анализ на постъпилите искания за упълномощавания за провеждане на обществени поръчки, за които е необходимо изразяването на писмено становище по целесъобразност от дирекция "ЧРАСО". След преценка на целесъобразността на исканията е изготвена заповед за възлагане на обществени поръчки в системата на НОИ за 2014 г. от дирекция "Правна". Представените искания са за обществени поръчки са със следните предмети:

- основни и текущи ремонти в сгради на НОИ;
- ремонти, доставка и монтаж на резервни части за машини, съоръжения и инсталации в сгради на НОИ;
- абонаментна поддръжка на климатична техника, офис техника, асансьорни уредби, сигнално-охранителна техника, пожароизвестителна техника;
- услуги, свързани с охрана на сгради на НОИ, комплексно почистване на помещения;
- доставка и монтаж на офис обзавеждане, включително стелажни системи;
- отпечатване и доставка на бланки и образци на документи;
- доставка на консумативи за печатаща техника;
- предоставяне на услуги по дезинфекция, дезинсекция и дератизация (ДДД) на помещения;
- доставка на канцеларски материали.

2.2. Изготвяне на становища по целесъобразност при наемане и отдаване под наем на имоти.

Вътрешните правила за придобиване, управление и разпореждане с имоти от Националния осигурителен институт задължават отдел “ИАСД” да представя становища по целесъобразност за всяко едно искане по наемане и отдаване под наем на недвижим имот.

При упълномощаване на директор на ТП на НОИ, дирекция “ЧРАСО” изпълнява контролни функции при провеждане на процедура по наемане или отдаване под наем. Това е висока отговорност и е необходима сериозна организация за проследяване и контролиране при провеждане на търгове.

3. Участие в семинар в периода 3-5 юли 2013 г. с лекторна тема “Въпроси, свързани с управление на собствеността в системата на НОИ”.

Основната тема на проведения семинар е свързана с планирането и възлагането на обществени поръчки в системата на НОИ. В подготвената от отдел “ИАСД” презентация на тема “Въпроси, свързани с управление на собствеността в системата на НОИ” обстойно беше разяснен механизма на планиране на потребност от текущи ремонти, заявяване на потребности от текущи ремонти и възлагане на ремонти при събития от извънреден характер, както и тълкувание на тяхната връзка с различни действащи нормативни актове. В презентацията на отдела беше онагледен схематично пътя за наемане и отдаване под наем на имоти в системата на НОИ.

Друга точка, която беше залегнала за разглеждане в лекторната тема е за “Вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки в НОИ”, в частност определяне на потребности от обществени поръчки и технически задания с предмет строителство. Отделено беше внимание на необходимостта от изготвяне на технически паспорти на сградите на НОИ и обследването за енергийна ефективност на съществуващи строежи. Присъстващите бяха запознати с Наредба № 5/ 28.12.2006 г. за техническите паспорти на строежите.

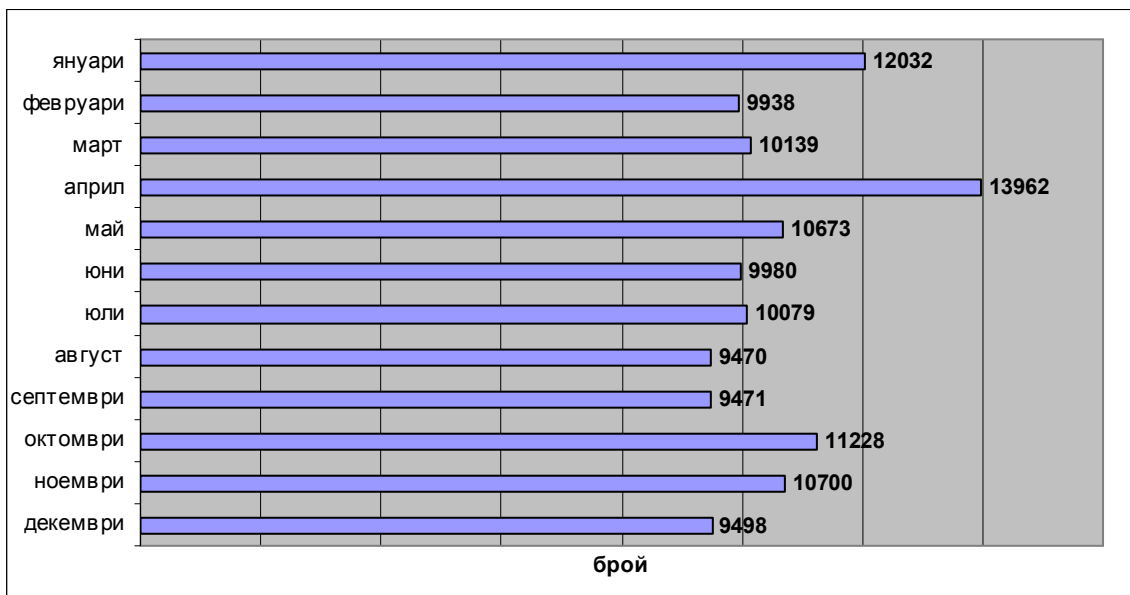
От страна на отдел “ИАСД” се разясниха и видовете капиталови разходи и реда за тяхното планиране от страна на териториалните поделения, с изключение на свързаните с информационни системи. Извън темата беше отговорено на редица зададени въпроси, както по отношение на представения материал, така също и свързани с планиране на потребности от обществени поръчки и начина за тяхното възлагане, свързани с административно-стопанската дейност в системата на НОИ.

X. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Контактен център за телефонни комуникации с клиенти

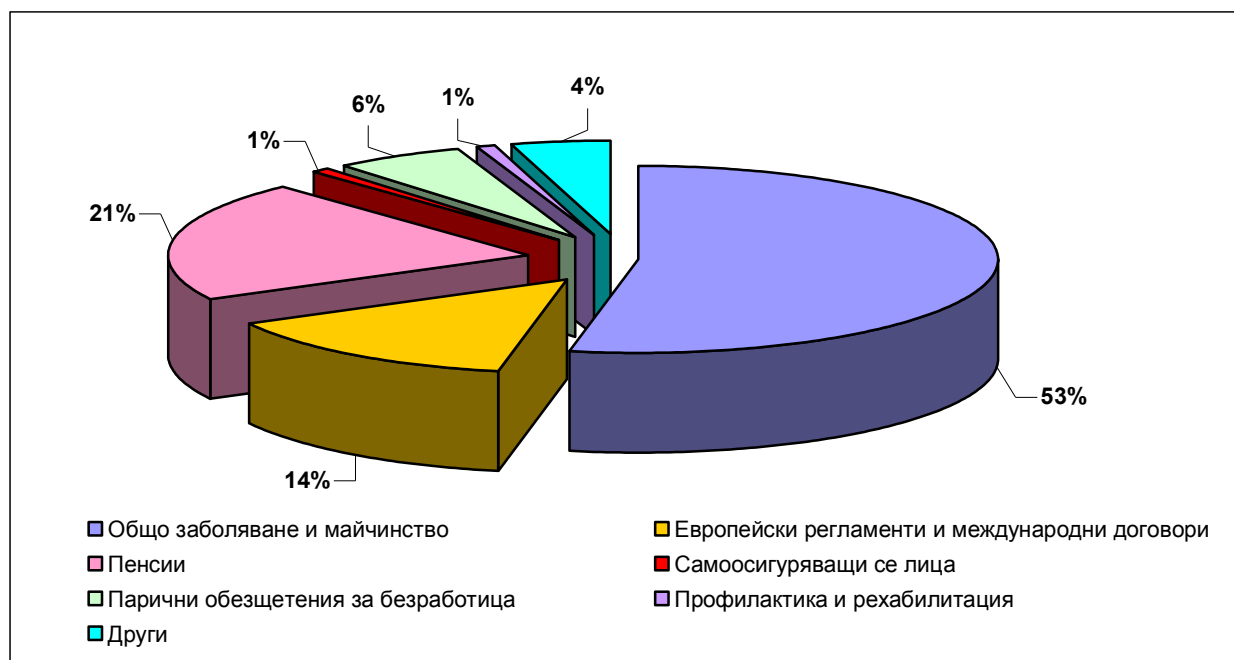
От първата година на създаване Контактният център (КЦ) заработи за подобряване на социално-осигурителната култура на клиентите и предоставяне на пълна информация за услуги, настъпили законодателни промени, формуляри и указания за попълването им. Акцент в работата бе популяризирането на предлаганите от НОИ електронни услуги и подпомагане на клиентите при работа с тях.

През 2013 г. клиенти на НОИ са ползвали **127 170** пъти услугите на Контактния център (Фиг. № 12). Извършени са **35 280 трансфера** от оператор, които са били разпределени между служителите от КЦ, служители от ЦУ и ТП на НОИ – София-град, потърсени персонално и за консултация по въпроси, свързани с електронните услуги и специализиран софтуер. Въпреки високото натоварване, делът на **необслужените обаждания** остава под **1%**. Подадени са **146 сигнала** към компетентните ТП на НОИ за проверка и коригиране на информацията за **получени sms-известия** на мобилни номера, въведени за други лица, получили обезщетения.

Фигура № 14 : Работно натоварване в Контактния център януари-декември 2013 г.

Статистиката на приетите и обслужени запитвания в КЦ на НОИ, според вида на търсената от клиентите информация показва, че основна част от въпросите са свързани с обезщетенията за временна неработоспособност и майчинство, следвани от консултациите във връзка с отпускане и изплащане на пенсии и прилагане на разпоредбите на европейските регламенти и международни договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност.

Фигура № 15 : Тематична структура на запитванията в периода януари-декември 2013 г.

През 2013 г. бяха предприети действия за оптимизиране дейността на Контактния център за по-бързо и ефективно обслужване на постъпилите обаждания:

- Започна регистриране на статистика за всяко постъпило и обслужено обаждане в разработени от Д "ИСМБП" електронни форми;

- След анализ на типа на постъпващите запитвания бе извършена организация и разпределение на служителите в различните направления от дейността на института;
- Извършена е подмяна на звуковия файл от Автоматичното гласово меню за опростяване и улесняване на достъпа на гражданите до функцията “автоматичен оператор”. В новия гласов запис няма подменюта, като всички специфични и порядко срещани въпроси се насочват към оператор. Средно с 10 сек. е съкратено времето, необходимо за изчакване обаждане на оператор;
- Контактният център пое консултирането на граждани по издаване и заверка на осигурителни книжки, предоставяни до 2012 г. от приемните на ТП на НОИ – София-град;
- Контактният център пое обслужване на запитванията по програма “Профилактика, рехабилитация и отдих”;
- Всички служители преминаха през планирано годишно обучение на тема “Практически умения за ефективни комуникации”;
- Представители на Контактния център участваха в три регионални съвещания;
- Проведена бе обществена поръчка с предмет “Изготвяне на проект за хардуерна и софтуерна окомплектовка на Контактния център”. В резултат е готово пълно описание на предмета на обществена поръчка и технически изисквания за “Изграждане на Обединен контактен център на НОИ с интегрирана CRM система”.

Обслужването на клиентите чрез телефонната комуникация спестява време и средства на гражданите и бизнеса. В резултат от работата на звеното клиентите са информирани и подготвени с необходимите им документи при посещение в приемните на НОИ, облекчават се административните процедури и нараства доверието в институцията.

Връзки с обществеността

Дейността на Националния осигурителен институт е фокусирана върху изпълнението на една от стратегическите цели, залегнали в Стратегията на НОИ 2012-2014 г. за развитие на института, а именно затвърждаване и нарастване на общественото доверие към социалната сфера. В тази връзка важен приоритет в работата на НОИ и през 2013 г. бе развитието на ефективни обществени комуникации, предоставящи навременен достъп до актуална информация, както и повишаване на информираността и осигурителна култура на обществото. Информационната политика на НОИ, която следва възприетите стандарти за работа с външната среда, е основана на принципите на публичност, прозрачност и откритост.

Основен приоритет в работата на отдел “Връзки с обществеността и международно сътрудничество” и през 2013 г. бе утвърждаването на положителния публичен образ на Националния осигурителен институт. Придържайки се към тази стратегия на развитие, отделът продължи установената практика за изчерпателно предоставяне на актуална информация относно основните аспекти от дейността на НОИ. За целта бяха използвани възможностите на различните комуникационни канали за бързо и ефективно разпространение на информацията.

През 2013 г. продължи осъществяването на активната комуникационна политика на НОИ спрямо **средствата за масова информация** като важен източник на специализирана и общественозначима информация до външните публики на института. Ежедневно се подготвяха отговори на журналистически запитвания, организираха се коментари, интервюта и пресконференции по значими аспекти от дейността на НОИ. В рамките на годината бе отговорено компетентно и в срок на над 340 журналистически въпроса и бяха направени консултации по редица важни теми, засягащи социално-осигурителната система в България. През 2013 г. бяха изготвени 67 прессъобщения и организирани 9 интервюта с Управителя и Подуправителя, както и с експерти от НОИ. Проведени бяха 2 пресконференции. За

разглеждания период са регистрирани общо 1 103 материала, подготвени на базата на информация, съдържаща се в предоставените пресматериали, както и 344 публикации, изготвени въз основа на предоставени данни и информация в отговор на журналистически запитвания. Така общият брой на регистрираните публикации (в електронни и печатни медии), пряко свързани с дейността на Националния осигурителен институт, за годината достигна 1 450.

Медийният анализ на публикациите сочи, че близо 99% от тях са с позитивно или неутрално звучене. Като основни фактори за добрите резултати на отдела се открояват поддържането на постоянна обратна връзка с медиите, изградените добри колегиални взаимоотношения с журналистите и навременните и адекватни реакции в кризисни ситуации. За ефективната работа спомогнаха също така регулярният мониторинг на външната среда и своевременното отчитане на обществените настроения.

И през 2013 г. **Интернет-страницата на НОИ** беше основен канал за разпространение на публичната информация. Сайтът, който година по-рано беше напълно обновен и актуализиран, е изцяло ориентиран към потребителите. Предоставя лесен достъп до широк спектър информация, свързана с държавното обществено осигуряване, както и до предлаганите от НОИ електронни услуги. През 2013 г. неговото развитие и усъвършенстване продължи, като към вече съществуващите рубрики бяха прибавени нови, допълващи наличната актуална и полезна информация. Своевременно се актуализираше съдържанието на страницата както на български, така и на английски език като среднодневно се извършваха над десет публикации. Ежедневно на интернет страницата се публикуваха актуални новини, промени в нормативната уредба, свързани със социалното осигуряване, обобщени статистически данни по отношение на пенсионното производство и краткосрочните обезщетения. Бяха създадени нови рубрики, чрез които се разшири кръгът на тематичните области, представляващи интерес за потребителите.

През 2013 г. фокусът на развитието на интернет страницата на НОИ беше поставен върху рубриката “Е-услуги”, предоставяща достъп до предлаганите от института електронни услуги. Всички те са групирани според спецификата на търсената информация и вида на потребителя. Тяхната основна цел е да улесняват гражданите и бизнеса при взаимодействието им с института. През 2013 г. бяха разработени и внедрени 17 нови електронни услуги, от които 14 административни и 3 справочни. Те са насочени към осигурените лица и към осигурителите. За по-доброто им популяризиране сред обществеността бяха подготвени две информационни брошури – **“Е-услуги на НОИ за осигурените лица”** и **“Е-услуги на НОИ за осигурителите”**. Двете издания съдържат резюме на всички предлагани от НОИ електронни услуги, представени според техния характер, насоченост и начин на достъп. Брошурите са публикувани на интернет страницата на института (рубрика “Информационни материали”) и за улеснение на гражданите бяха отпечатани и разпространени в приемните на НОИ.

През 2013 г. продължи издаването на официалния **“Бюлетин на НОИ”**, който се съставя, редактира и подготвя от отдел “Връзки с обществеността и международно сътрудничество”. В него се публикуват и анализират актуални и дискуссионни теми в областта на социалното осигуряване, предоставя се информация за текущи събития, свързани с института, както и материали за историята на социалното осигуряване в България. Представя се и чуждият опит в тази област. Изданието се публикува в електронен вариант на Интернет-страницата в рубрика “Информационни материали”.

Проекти с международни финансови ресурси

През 2013 г. НОИ работи по три самостоятелни и два партньорски проекта с международно финансиране. Приоритет на проектната дейност беше подготовката на електронния обмен на данни между страните членки на ЕС чрез системата EESSI.

Проектът **“Професионално развитие за оказване на по-качествени осигурителни услуги”** се реализира по Договор № ЦА12-22-10/ 27.06.2013 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. През 2013 г. беше проведена процедура за подбор на подизпълнител и до края на м. май 2014 г. в обучение по комуникативни умения ще бъдат включени общо 388 служители на НОИ от цялата страна.

Вторият проект се изпълнява по **Споразумение VP/2012/0285 между Европейската комисия и НОИ за изграждане на институционална информационна система в НОИ за електронен обмен на данни между европейските страни (EESSI)**. Очакваните резултати от този проект, който ще приключи през м. юни 2014 г., са разработване и въвеждане в действие на нови програмни модули, обслужващи попълването и движението на Структурирани електронни документи (СЕД) и интегрирането им в съществуващата софтуерна платформа на НОИ. През отчетната 2013 г. бяха завършени основните проектни компоненти:

- Създаване на Интранет-сайт и форум на работната група;
- Проучване на бизнес-процесите в териториалните поделения чрез стандартизиран въпросник и публикуване на Интранет-сайта на доклад с препоръки за стандартизиране;
- Разработени и публикувани на сайта бизнес-модели на структурираните електронни документи СЕД;
- Инсталиран в дирекция “ЕРМД” лицензиран софтуер за моделиране на полетата и секциите на СЕД и съвместна дейност на техническите и бизнес-експерти по дизайна на документите, свързани с пенсиите;
- Подготовка на техническо задание за външна консултантска услуга, чиято цел е да подпомогне експертната работна група за осъществяването на миграцията на данни и инкорпорирането на наличните бази данни, порталното решение Sharepoint, електронната поща и други лицензирани приложения в новите софтуерни модули;
- Подбор и определяне на консултантска фирма въз основа на новите бизнес-изисквания и технически решения на Европейската комисия във връзка с цялостната концепция на системата EESSI;
- Програмиране, мигриране на данни и тестване на новите модули;
- Разработен прототип на софтуерното решение в Централно управление на НОИ за поток F-P002 (пенсии) в тестови период.

През м. септември Европейската комисия одобри четиригодишен план за действие на **международния консорциум Социални агенции за бъдеща Европа (SAFE)** за развитие на системата за електронен обмен на данни, в която НОИ участва заедно с още 11 компетентни осигурителни институции от други страни членки. Проектът ще се изпълнява от 2014 до 2017 г.

Съществени резултати бяха постигнати и в проектите, в които НОИ участва като асоцииран партньор.

По проект H5NCP на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност, съгласно който НОИ е определен като точка за контакт (NCP-national contact point), с участието на наши представители беше тествана създадената електронна платформа в SharePoint среда и начините за работа с нея. Чрез платформата членовете ѝ обменят добри практики в борбата със злоупотребите и грешки в системите за социална сигурност и в нея се предоставя информация относно промени в законодателството на държавите-членки в тази посока.

През отчетната година НОИ участва активно като асоцииран партньор в **проекта BeGin** на КТ “Подкрепа” за изграждане на Българо-Германска информационна мрежа за мобилност и социално-осигурителни права. Основната му цел беше увеличаване на обществената осведоменост относно преноса на социално-осигурителни права в Европейския съюз, като фокусът е върху осведомеността на работниците-мигранти в Германия. Проведено

беше обучение на доброволци от КТ “Подкрепа” за консултиране на граждани и беше създадена локална мрежа от партниращи експерти във всяко териториално поделение на НОИ.

Сътрудничество с международни организации

Европейски съюз

- Директорът на дирекция “ИСМБП” в НОИ участва като редовен член на **Техническата комисия за обмен на данни по социално осигуряване** към Европейската комисия, която през 2013 г. проведе 3 срещи. Основен приоритет в дейността ѝ бяха промените в изискванията към информационна система за електронен обмен на данни по социално осигуряване (EESSI) и удължаването на срока за нейното въвеждане до 2015 г. България е една от шестте пилотни страни, в които се тества новата система. Началникът на отдел “РДЕСИ” е координатор за България по прилагането на новата интегрирана система и участник в Работната група за тестването на EESSI. Успоредно с участието в срещите на пилотните страни, в НОИ бяха изпълнени редица ангажименти по редактиране на проекто-документи, предложени от ЕК, изготвяне на становища за елементите на системата и др.;
- През м. юли представител на института взе участие в заключителната **конференция по проект ERHAR**, касаещ електронната система за обмен на данни;
- През м. ноември в Брюксел беше проведена редовна среща на **Комуникационната мрежа по координация на социалното осигуряване**. В срещата взе участие експерт от дирекция “ВОМС” в НОИ. Обсъдени бяха и препоръките на ЕК за публичност и достъпна информация за гражданите в областта на прилагането на европейските регламенти за координация на социално-осигурителните системи;
- Представители от дирекция “АПП” участваха в заседанията на постоянните работни групи на ЕК – **Работна група по застаряване на населението и устойчиво финансиране, Работна група за пенсиите на служителите от Европейската комисия** (чл. 83 от Регламента за персонала на ЕК) и в работна среща по **Статистика в областта на социалната защита ESPROS**. Освен това представител на дирекция “АПП” беше включен в обучение по проект на ИПА на тема “Бюджетиране в публичния сектор”, което се проведе през м. април в Маастрихт. През м. септември експерт от дирекция “АПП” взе участие в заседание на Подгрупа по индикатори към Комитета по социална закрила на Европейската комисия;
- През м. февруари беше проведена четвърта среща на специализираната работна група на ЕК за признатите осигурителни периоди за отглеждане на дете. В нея взе участие представител на дирекция “ЕРМД”. През м. септември в гр. Кьолн, Германия, се проведе международна конференция за електронен обмен на данни за починали лица, в която взеха участие двама експерти от дирекция “ЕРМД”;
- През 2013 г. бяха проведени и два семинара по Проекта H5NCP за избягване на злоупотреби и грешки при трансфер на обезщетения. Заключителната конференция се състоя през м. декември в Москва, като и в трите мероприятия участие взе експерт от дирекция “ЕРМД”;
- Директорът на дирекция “ЕРМД” взе участие през м. април в работна група за превенция на злоупотребите с европейските обезщетения. Мероприятието беше организирано от Информационното бюро по международни нарушения **IBF**;
- Управителят на НОИ участва в края на м. май във Втория регионален форум по социално осигуряване, който се проведе в Истанбул;

- Подуправителят на НОИ и един експерт от дирекция “АПП” взеха участие в 9-ия Европейски колоквиум в гр. Берлин на тема “Елементи на минимална защита в системите за осигуряване при прослужено време и старост”, където беше представен доклад “Минимални пенсии, изплащани от държавното обществено осигуряване в България”.

Международна асоциация по социално осигуряване (МАСО)

Текущо в базата данни на МАСО бяха отразявани промените в законодателството и администрирането на социалното осигуряване в България през 2013 г.

Управителят на НОИ взе участие в 31-та Генерална асамблея на МАСО, която се проведе през м. ноември в Катар, и на същия форум беше избран за член на Бюрото на МАСО.

Европейска платформа за социално осигуряване (ЕПСО)

В началото на годината представител на НОИ участва в срещата на Комитета по пенсионно осигуряване на ЕПСО, където беше обсъдена темата за обмен на информация за реформирането на социалното осигуряване в страните-членки. Директорът на дирекция “ВОМС” в НОИ взе участие и в Общото събрание на организацията през м. февруари в Брюксел.

Международен валутен фонд и Световна банка

По време на мисиите на МВФ за изпълнението на бюджета през м. май и м. ноември, експертите на фонда проведоха две срещи с ръководството на НОИ. Експертите от НОИ предоставиха отчетни данни и актюерски прогнози. На срещите бяха обсъдени изпълнението на бюджета на ДОО за 2013 г. и подготовката на проектобюджета за следващата година, както и влиянието на новите параметри за пенсиониране върху дефицита на държавното обществено осигуряване.

Международният валутен фонд организира конференция през м. март във Виена на тема: “Проектиране на финансово устойчиви и справедливи пенсионни системи в изпитващата затруднения Европа в пост-кризисния свят.” В мероприятиято взе участие Управителят на НОИ.

През м. юни Световната банка организира конференция на тема: “Обърната пирамида: пенсионните системи в Европа и Централна Азия; посрещане на демографските предизвикателства”, където НОИ беше представен от експерт на дирекция ”АПП”.

Двустранно международно сътрудничество

Германия

През м. октомври в Берлин беше проведена работна среща по програмата за експертен обмен с Германския осигурителен институт и Регионалния пенсионен институт (LVA). В срещите участваха експерти от дирекция “ЕРМД”. На срещата бяха обсъдени въпроси, свързани с директното разплащане на пенсиите, съгласно Регламенти 883/2004 и 987/2009 на ЕС.

През м. юли в НОИ беше проведено работно посещение на 4-членна немска делегация от Регионалния пенсионен институт (LVA) – Хале, Германия, съгласно двустранното споразумение с НОИ за обмен на служители. На срещата бяха обсъдени преводите на немски пенсии по електронен път и електронния обмен на данни между двете страни в областта на социалното осигуряване.

Четиричленен екип от дирекция “ЕРМД” взе участие в поредния кръг на българо-немските консултационни дни, които се проведоха през м. септември в гр. Франкфурт. Българо-немски консултационни дни бяха проведени и в гр. Бургас през м. април, където участваха и петима представители от немските осигурителни институции.

Молдова

В изпълнение на двустранното споразумение за съвместни дейности в социалното осигуряване между Националната служба за социално осигуряване на Република Молдова и Националния осигурителен институт на Република България, от 24 до 28 ноември 2013 г. делегация на НОИ, ръководена от Подуправителя, беше на работно посещение в гр. Кишинев. Целта на посещението беше взаимно информиране за социално-осигурителните реформи в двете страни и запознаване с добрите административни практики на институциите.

От 1 до 5 юли 2013 г. четиричленна делегация от Националната служба по социално осигуряване на Молдова посети НОИ. При срещата бяха разгледани въпроси, залегнали в двустранното споразумение за съвместни дейности.

Русия

През м. ноември 2013 г. тричленна делегация от Пенсионния фонд на Руската федерация посети НОИ. Посещението беше по покана на Националния осигурителен институт във връзка с прилагането на Договора за социална сигурност между Република България и Руската федерация. По време на срещата в продължение на три дни се проведеха консултации за български и руски граждани по прилагането на договора за социална сигурност.

Холандия

През м. ноември 2013 г. в НОИ беше проведена работна среща с представители на осигурителни институции на Кралство Нидерландия. В срещата взеха участие експерти от дирекция "ЕРМД". Бяха обсъдени теми, свързани с пенсиите за старост, инвалидност, безработица, болест и майчинство.

XI. СИГУРНОСТ

Дирекция "Сигурност" в ЦУ на НОИ отговаря за цялостната организация по получаването, създаването, отчитането и съхранението на документите и магнитните носители, съдържащи класифицирана информация по Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му, за дейността на института на централно и териториално ниво по управление на кризи и стихийни бедствия, както и за отбранително-мобилизационната подготовка. Дейността на дирекцията се извършва в четири направления: 1) Регистратура за класифицирана информация; 2) Секретна картотека в регистратурата за класифицирана информация; 3) Специален регистър; 4) Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка.

1. Регистратура за класифицирана информация.

- В регистратурата за класифицирана информация (КИ) се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация.
- Приемат се, регистрират се и се разпределят за обработка класифицирани документи за отпускане на пенсии, за изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО, за признаване на трудови злополуки, за заверка на осигурителни книжки, за изготвяне на справки за осигурители и осигурителен доход и др..
- Чрез регистратурата за КИ в ЦУ на НОИ се получават и препращат всички класифицирани документи за 28-те контролни пункта (КП) в териториалните поделения на НОИ.
- Методическото ръководство и контролът за дейността на контролните пунктове се осъществява от регистратурата в ЦУ на НОИ.
- Веднъж годишно се провежда семинар със служителите в КП, който завършва с тестов изпит. През 2013 г. такъв беше проведен м. октомври.

През 2013 г. в регистратурата за КИ в ЦУ на НОИ и в КП в ТП на НОИ са извършени общи проверки от комисии на ДАНС, за които е получен протокол с предписания и същите са изпълнени в срок.

2. Секретна картотека в регистратурата за класифицирана информация.

- Организира процедурата и води входяща и изходяща документация по издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на служители от Централно управление на НОИ и териториалните поделения в страната. Осъществява кореспонденцията във връзка с проучванията с дирекция “Класифицирана информация в ДАНС” и териториалните дирекции “Национална сигурност”. За 2013 г. са проучени и издадени разрешения за достъп до КИ (до ниво “секретно”) на 45 служители общо за системата на НОИ.
- Организира и обобщава данните по изготвяне на актуализирани списъци на длъжностите и заемащите ги лица с достъп до държавна и служебна тайна.
- Прекратява разрешения, получава и изпраща такива на напуснали и новоназначени служители.
- Изготвя други списъци и справки за ДКСИ, ДАНС, ТП на НОИ и др.

3. Специален регистър.

- В регистъра се съхраняват данните за социалното и здравното (до 2010 г.) осигуряване, трудовите договори и паричните обезщетения за временна неработоспособност и помощи от ДОО на военнослужещите по Закона на отбраната и въоръжените сили в Република България, държавните служители, офицерите и сержантите и граждански лица по Закона за МВР и държавните служители, офицери и граждански лица по Закона за изпълнение на наказанията (съгласно чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО), както и служителите от БНБ (до 2010 г.). Информацията е с ниво на класификация от “за служебно ползване” до ниво “секретно”.
- Базата данни на специалния регистър се съхранява на отделен сървър с гриф за сигурност “секретно”. Ежедневно тази база се актуализира и архивира. Ежеседмично се извършват обработки от Д “ИСМБП” на болничните листове и за безработица на гражданите от цялата страна чрез базата на “Специален регистър”.
- Ежедневно след писмено искане се изготвят справки за безработица, за осигурителен стаж и доход, при пенсиониране, при подаване на жалби и образуване на съдебни производства.
- В “Специален регистър” се получават чрез регистратурата за класифицирана информация болничните листове за временна неработоспособност или бременност и раждане на служителите от Национална разузнавателна служба, Служба “Военна информация” и Държавна агенция “Национална сигурност” и документите, придружаващи тези болнични листове, като ежемесечно се проверяват, изчисляват и изплащат. Изготвените справки за изплатените обезщетения през съответния месец и придружителните писма с гриф за сигурност се извеждат от регистратурата за КИ на НОИ и се изпращат със специална куриерска служба до специалните ведомства.
- Изготвят се рекапитулации по кодове и параграфи за изплатените парични обезщетения и помощи от ДОО за всяко ведомство, които се предават на Д “ФСД” на НОИ за превод на съответните суми.
- Проведени бяха няколко срещи с експерти от СД “Технически операции” на ДАНС за продължаване работата по сертификацията на АИС “Специален регистър” на НОИ.

- Акредитацията на АИС/М на НОИ, в която се създава, обработва, съхранява и пренася КИ, е заложена в оперативните цели на НОИ за 2014 г. и работата продължава.
- През отчетната година бе извършена проверка на АИС “СР” от комисия на ДАНС, за която е получен протокол с конкретни указания.

4. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка.

- Отделът разработва следните документи:
 - План на НОИ за привеждане за работата във военно време, в съответствие с Директива за привеждане на централната и териториална администрация за работа във военно време, приета с ПМС № 166/25.03.2002 г.;
 - Военновременен план и военновременен бюджет на НОИ;
 - Годишен план за провежданите мероприятия на УК и ОМП;
 - План за работата на щаба на НОИ за 2013 г. за защита при бедствия.
- Извършва подготовка, организиране на семинари с ръководния състав и отговорниците по УК и ОМП в ТП на НОИ по въпросите за дейността на института във военно време, военновременното планиране и защитата при бедствия.
- Планира, изготвя и разпределя бюджетните средства по УК и ОМП (разработва се годишен бюджет и тригодишна бюджетна прогноза);
- Организира закупуването на индивидуални средства за защита, комплекти и оборудване за осигуряване защитата на служителите в ЦУ и ТП на НОИ при бедствия и аварии;
- Извършва отсрочване на резервисти и техника от военновременния състав на НОИ;
- Организира и провежда тренировки по усвояване на плана за защита при бедствия от ЦУ и ТП на НОИ – София-град и указва методическа помощ на ТП на НОИ;

Дежурните служители по УК и ОМП са назначени в изпълнение на изискванията на ПМС № 258/02.12.2005 г. Съгласно ежегодните указания на междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките, те изпълняват следните дейности:

- Поддържат денонощно дежурство в ЦУ за оповестяване на ръководния състав на ЦУ и ТП на НОИ, както и силите на единната спасителна система за оказване на първоначална помощ по защита при бедствия и във военно време;
- Осъществяват пропускателния режим в сградата, денонощно видеонаблюдение включително на зоните за сигурност;
- Участват в тренировки по оповестяване (Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт при бедствия) – извършвани от Националния оперативен център на Главна дирекция “Пожарна безопасност и защита на населението” в МВР.

XII. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

Вътрешният контрол, като функция на управлението, нормативно е регламентиран в два закона – Закон за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) и Закон за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС).

Ръководителите на организации от публичния сектор следва да осигурят ефективно функционираща контролна система във всички структури, програми, дейности и процеси при спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност. Регламенти за отговорността на разпоредителите с бюджетни кредити за изграждането, поддържането, функционирането, актуализирането и отчитането на системите за финансово управление и контрол (СФУК), както и за въвеждането и гарантирането на адекватното

функциониране на вътрешния одит, се съдържат и в Закона за устройството на държавния бюджет.

Спазвайки нормативно релевантната рамка, вътрешният контрол в системата на НОИ се осъществява чрез:

- изграждане, развитие и функциониране на системи за финансово управление и контрол (СФУК);
- дейността на вътрешния одит, който подпомага ръководителите, като оценява адекватността и ефективността на СФУК.

Целта на прилагането на тези два управленски инструмента е да се осигури съответствие със законодателството, принципите на добро финансово управление и прозрачност, като се отчитат действията и резултатите от тях.

Спазването на нормативните изисквания на ЗФУКПС са транспонирани във вътрешната нормативна база, регламентираща процесите, като е осигурено използване на инструменти, политики и процедури, целящи получаване на разумна увереност за изпълнение на функционалните задължения и постигане на целите на НОИ. В рамките на тези политики и процедури са въведени множество контролни дейности, регламентиращи:

- разрешаване и одобряване;
- разделяне на отговорности;
- система за прилагане на двоен подпис;
- правила за достъп до активи и информация;
- предварителен контрол за законосъобразност, осъществяван от финансови контрольори;
- осчетоводяване, докладване и проверка на дейности;
- наблюдение и управление на човешките ресурси;
- документиране на процесите
- и други.

Изграден е необходимият административен капацитет за осигуряване на съответствие с изискванията на ЗФУКПС и правилното прилагане на методологията, одобрена от министъра на финансите. Териториалните подразделения на НОИ и Централно управление са обезпечени с финансови контрольори, осъществяващи предварителния контрол по законосъобразност в административната система на НОИ.

Изпълнението на задължения на финансовите контрольори в системата на НОИ са свързани със следните дейности:

- осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност преди поемане на задължение и/или извършване на разход по реда на ЗФУКПС ;
- осъществяване на координация и подпомагане процеса по управление на риска на териториално ниво;
- методическо ръководство и координация на дейностите по изграждане и функциониране на СФУК и изготвяне на годишната информация за системите в съответствие с изискванията на чл. 3 и чл. 8 от ЗФУКПС по форма, съдържание, ред и срокове, определени в наредба, приета от Министерския съвет;
- методическо подпомагане и координиране актуализацията на вътрешните нормативни документи във връзка с функционирането на отделните дейности и направления в системата на НОИ.

За календарната 2013г., финансовите контрольори в НОИ, при осъществяване на функциите си по предварителен контрол, са изразили общо 36 020 мнения, обективирани в издаването на контролни листа, от които за поемане на задължение – 3 062 бр., за извършване на разход – 32 829 бр., становища за неодобрение – 147 бр., становища по резолюции или други произнасяния – 488 бр.

Извършената самооценка на системите за финансово управление и контрол за целите на годишното докладване, съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗФУКПС, се утвърди като полезен инструмент за цялостен преглед, анализ и оценка на състоянието на системите в института.

Във връзка с прилагане на методологията по ФУК през 2013 г. финансовите контролори от ЦУ подготвиха информация за състоянието на СФУК през 2012 г., в съответствие с изискванията на ЗФУКПС, която се представи на министъра на финансите в законоустановения срок. За унифицирането и обезпечаването на адекватна самооценка и осигуряване на коректна линия на докладване, през м. януари 2013 г. се проведе работна среща с финансовите контролори от ТП, на която бяха обсъдени въпроси, свързани с подготовката на информацията – линията на докладване, отговорните лица и сроковете за изпращането ѝ. На работната среща присъстваха директора на дирекция „Вътрешен контрол“ в МФ и началника на отдел „Централно хармонизиращо звено за вътрешен одит“ към МФ, които разясниха основните изисквания и насоки във връзка с годишното докладване за състоянието на системите за ФУК и изразиха положителната си оценка за състоянието на тези системи в НОИ.

Развитието и усъвършенстването на елементите на ФУК са в зависимост от динамиката и промените в политиката на ДОО и приложимата правна уредба, стратегическите цели и извършената самооценка за финансово управление и контрол през 2013 г.

През 2014 г. усилията са насочени към постигне на по-висока ефективност по отношение на утвърдените политики в областта на човешките ресурси и контролната среда, планирането и адекватността на дейностите във връзка с управление на риска, въвеждане на механизъм за периодичен преглед и прилагане на контролните дейности, доразвиване на информационните и комуникационни системи и осъществяване на адекватен и непрекъснат мониторинг в цялостното функциониране на Националния осигурителен институт.

ХІІІ. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Дирекция “Вътрешен одит” в Националния осигурителен институт е създадена с изменението на Правилника за организацията и дейността на НОИ, в сила от 01.06.2006 г.

Дирекцията осъществява вътрешен одит на всички структури, дейности и процеси в Националния осигурителен институт, в т.ч. на териториалните поделения, чиито ръководители са второстепенни разпоредители с бюджета на НОИ.

Одитните ангажименти за даване на увереност в института се извършват от сформираните три специализирани екипи в дирекция „Вътрешен одит“:

- ”Одит на пенсии”;
- “Одит на краткосрочни плащания и ревизионна дейност”;
- “Одит на финанси и управленска дейност”.

В дирекцията работят 9 сертифицирани вътрешни одитори в т. ч. директора.

През 2013 г. дирекция “Вътрешен одит” планира и извърши 22 одитни ангажимента за даване на увереност в 10 ТП на НОИ. В рамките на един от ангажиментите се извърши одит и на Обединен осигурителен архив – Невестино. Бяха дадени общо 60 препоръки.

Съгласно одитната стратегия, предмет на одит бяха всички високо и среднорискови дейности в областта на пенсиите, краткосрочните плащания и ревизионната дейност, финансите и управленската дейност, осигурителния архив. В обхвата на одитите беше включен процесът по управление на риска за одитираните дейности, както и процесът по определяне степента на натовареност.

Годишният план на дирекция “Вътрешен одит” за 2013 г. е изпълнен на сто процента.

Всички ангажименти са завършили с окончателни одитни доклади. От териториалните поделения са изготвени планове за действие за отстраняване на констатираните слабости и нарушения. Докладвани са на управителя на НОИ. Доведени са до знанието и са обсъдени с директорите на дирекции в ЦУ на НОИ.

Всички дадени препоръки бяха приети без възражения от ръководителите на одитираните структури. Два одитни ангажимента завършиха без препоръки: в ТП на НОИ – гр. В.Търново в областта на финансите и управленската дейност и в ТП на НОИ – гр. Сливен

в областта на краткосрочните плащания и ревизионна дейност. Три от одитите завършиха с по една препоръка. От дадените общо 60 препоръки, 26 са изпълнени към 31.12.2013 г. Проследяване изпълнението на останалите се извършва през първата половина на 2014 г., съгласно утвърдените вътрешни регламенти в дирекцията. Стандартната процедура е чрез одитни ангажименти с кореспонденция до ръководителите на одитираните структури. За проследяване изпълнението на шест препоръки, дадени в областта на пенсиите при одита в ТП на НОИ – гр. Кюстендил е планиран отделен одитен ангажимент с посещение на място през 2014 г.

Извършено е проследяване изпълнението на всички препоръки, дадени от одитите през 2012 г. Резултатите са отразени в общия регистър на препоръките.

Дирекция „Вътрешен одит” периодично и навременно попълва информацията за дадените препоръки в Общия регистър на препоръките в НОИ. В изпълнение на издадената заповед от управителя на НОИ, директорът на дирекцията на всеки шест месеца докладва писмено на подуправителя за състоянието на общия регистър на препоръките.

През 2013 г. одитни доклади бяха предмет на преглед от страна на Сметна палата.

В съответствие със Статута и Годишния план на дирекцията, текущо през годината бяха извършени 3 официални и 4 неофициални ангажименти за консултиране.

С цел подобряване на качеството и осъществяване на текущ надзор върху дейността по вътрешен одит, директорът на дирекцията след всеки приключил одитен ангажимент прави оценка на извършения одит, чрез Програмата за осигуряване на качеството и усъвършенстване на вътрешния одит. Резултатите се отразяват в таблици при директора на дирекцията. Към всеки одитен доклад ръководителите на ТП попълват формуляр за обратна връзка”.

През 2013 г. са проведени 9 обучения, в които са участвали различен брой одитори. Общо дните за обучение за дирекция “Вътрешен одит” са 42. Одиторите са участвали и в обученията провеждани от НОИ.

Една от основните задачи на дирекция “Вътрешен одит”, залегнали в Годишния план е подпомагане на процеса по управление на риска. Освен оценките в одитните доклади за управлението на риска, през месец януари директорът на дирекцията и един одитор участваха, като лектори в работна среща на финансовите контролори. През годината вътрешните одитори по време на одитните ангажименти извършиха редица консултации в териториалните поделения, свързани с процеса по управление на риска.

През 2013 г. чрез процедурата “конкурентен подбор” четири главни вътрешни одитори от дирекцията бяха повишени в длъжност “държавен вътрешен одитор”.

Целите и задачите, които са във фокуса на вниманието на дирекция “Вътрешен одит” през бъдещите периоди, са в контекста на базираните мисия, визия и дългосрочни цели на НОИ и са отразени в Стратегическия план за дейността по вътрешен одит 2014-2016 г.

За изпълнение на стратегическите цели на дирекция “Вътрешен одит” през 2014 г. е планирано:

1. Да се осигурят условия за изпълнение на плана за обучение на вътрешните одитори.
2. Да се създадат условия за по-широко използване на възможностите за консултиране, съгласно подписания статут на дирекция “Вътрешен одит”.
3. Да бъде продължена практиката, въведена от дирекция “Вътрешен одит”, за подпомагане процеса по управление на риска в рамките на дадените правомощия.
4. Да се завиши контролът от директора на дирекцията по процедурата за проследяване изпълнението на препоръките в съответствие с плановете за действие и вътрешните правила на дирекцията.
5. Да бъде попълнен съставът на дирекцията с още двама одитори.

XIV. ИНСПЕКТОРАТ

С реализираните в средата на 2012 г. промени в Закона за държавния служител (ДВ, бр. 38 /2012 г.), Националният осигурителен институт следваше да приведе администрацията си в съответствие с разпоредбите на Закона за администрацията и заложените в него изисквания към структурата и числеността на администрацията на изпълнителната власт – обща и специализирана. В тази връзка през 2012 г. беше създадено още едно ново структурно звено “Инспекторат”, функционалните задължения на което са разписани в Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт.

Инспекторатът е на пряко подчинение на управителя и осъществява административен контрол върху дейността на института и на второстепенните разпоредители с бюджетни средства в института. Инспекторатът извършва комплексни, тематични и последващи проверки по утвърден от управителя годишен план, както и внезапни проверки по отделни сигнали или при случаи с обществен отзвук. Дейността на инспектората е насочена към всеобхватно, обективно, безпристрастно и точно изясняване на проверяваните проблеми и предлагане на мерки за решаването им.

Инспекторатът:

- проверява спазването на вътрешните правила за организацията на работа на администрацията;
- разглежда постъпили сигнали за корупция на служители в института, извършва проверки и информира управителя за резултатите;
- осъществява контрол по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси;
- извършва проверка на сигналите срещу незаконни или неправилни действия или бездействия на служители от администрацията;
- следи за изпълнението на мерките за превенция и противодействие на корупцията;
- предлага образуване на дисциплинарно производство при констатирани нарушения на служебните задължения, както и на Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация;
- прави оценка на корупционния риск и предлага мерки за неговото ограничаване;
- изготвя на 6 месеца доклад до управителя с изводи и предложения за предприетите действия и мерки;
- представя ежегоден отчет за дейността си пред управителя;
- осъществява и други задачи във връзка с административния контрол, произтичащи от нормативни актове или възложени от управителя;
- осъществява дейността си в съответствие с годишен план, утвърден от управителя, а при необходимост извършва извънпланови проверки, възложени от управителя;
- за всяка конкретна проверка изготвя доклад до управителя за резултатите, като анализира причините и обстоятелствата, свързани с констатираните нарушения, и предлага мерки за отстраняването им.

През отчетната 2013 год. служба “Инспекторат” на НОИ работи по 7 основни дейности:

1. Събира и анализира информация и извършва проверки по своя инициатива и по указания на Управителя за установяване на нарушения и неефективна работа на администрацията.
2. Извършване на проверки по сигнали и предложения срещу незаконни и неправилни действия или бездействия на служители от администрацията.

3. Извършване на комплексни проверки по решение и заповед на Управителя на НОИ в ТП и ЦУ на НОИ.
4. Извършване на тематични проверки по предложения на Инспектората или по указания на Управителя.
5. Извършване на проверки по жалби и сигнали на граждани и служители за нарушения, свързани с Кодекса за поведение на служителите в НОИ.
6. Осъществяване на мониторинг на звената от системата на НОИ по предложения на Инспектората или по указания от Управителя.
7. Проверки по изпълнението на задължителните предписания, направени при извършените проверки, както и осъществяването на други действия, свързани с административния контрол или задачи, възложени от Управителя на НОИ.

От общо 43 броя извършени проверки през 2013 г., в т.ч. 28 планови и 15 извънпланови, разпределянето им по вид или характер е показано в следващата таблица.

Таблица № 30 : Брой извършени проверки през 2013 г. от Инспектората на НОИ

№	Вид проверки	Планови /бр./	Извънпланови /бр./
1.	Комплексни	5	0
2.	Тематични	5	0
3.	Последващи	2	0
4.	По сигнали:		
	4.1. по ЗПУКИ;	0	
	4.2. по АПК;	0	
	4.3. за корупция;	0	
	4.4. за нарушения на служебни задължения.	12	15
5.	Съвместни със специализирани контролни органи	0	0
6.	Други, по разпореждане на органа	4	0
Общо	43	28	15

ПРИЛОЖЕНИЯ

СТРАТЕГИЯ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ (2012 – 2014 г.)

МИСИЯ

Националният осигурителен институт е публична институция, която управлява законосъобразно, ефективно и прозрачно средствата на държавното обществено осигуряване, като извършва качествени услуги за клиентите на системата.

ВИЗИЯ

Модерна социално-осигурителна институция с добро управление и мотивиран човешки ресурс, функционираща в услуга на обществото, при спазване върховенството на закона.

ПРИНЦИПИ

Националният осигурителен институт се стреми към високо обществено доверие, основано на принципите на:

- *Законност, равнопоставеност, обективност*
- *Прозрачност, отговорност, отчетност*
- *Ефективност, ефикасност, достъпност, сигурност*

ЦЕННОСТИ

Нашите ценности са:

- *Етичност и коректност*
- *Професионализъм и качествено обслужване*
- *Работа в екип, взаимно уважение*
- *Умение да се комуникира успешно и резултатно*
- *Мотивиран и надежден човешки потенциал*

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НОИ

- ЦЕЛ 1:** Повишаване на качеството на обслужване и удовлетвореност на ползвателите на услугите, предоставяни от НОИ.
- ЦЕЛ 2:** Модернизация и повишаване на институционалния капацитет за успешно изпълнение на мисията и функциите на НОИ.
- ЦЕЛ 3:** Ефективно и прозрачно изразходване на средствата на ДОО.
- ЦЕЛ 4:** Развитие и подкрепа на човешкия ресурс като фактор за успешно изпълнение на функциите на НОИ.
- ЦЕЛ 5:** Нарастване на общественото доверие към НОИ като надежден партньор в национален и международен аспект.

* * *

Стратегията на Националния осигурителен институт е рамков документ, съобразен с неговите правомощия и отговорности по администрирането на системата и качествено провеждане на държавното обществено осигуряване. На базата на действащото законодателство, провежданите политики в областта на социалното осигуряване и стратегическите цели, институтът набелязва ежегодни оперативни цели, съставя годишен оперативен план и прилага системен подход за управление на риска в оперативната дейност.

Националният осигурителен институт се стреми да съдейства за развитието и адаптирането на българския социално-осигурителен модел в променящата се обществена среда, като изпълнява ролята на активен посредник между осигурените лица, осигурителите /работодателите/ и държавата.

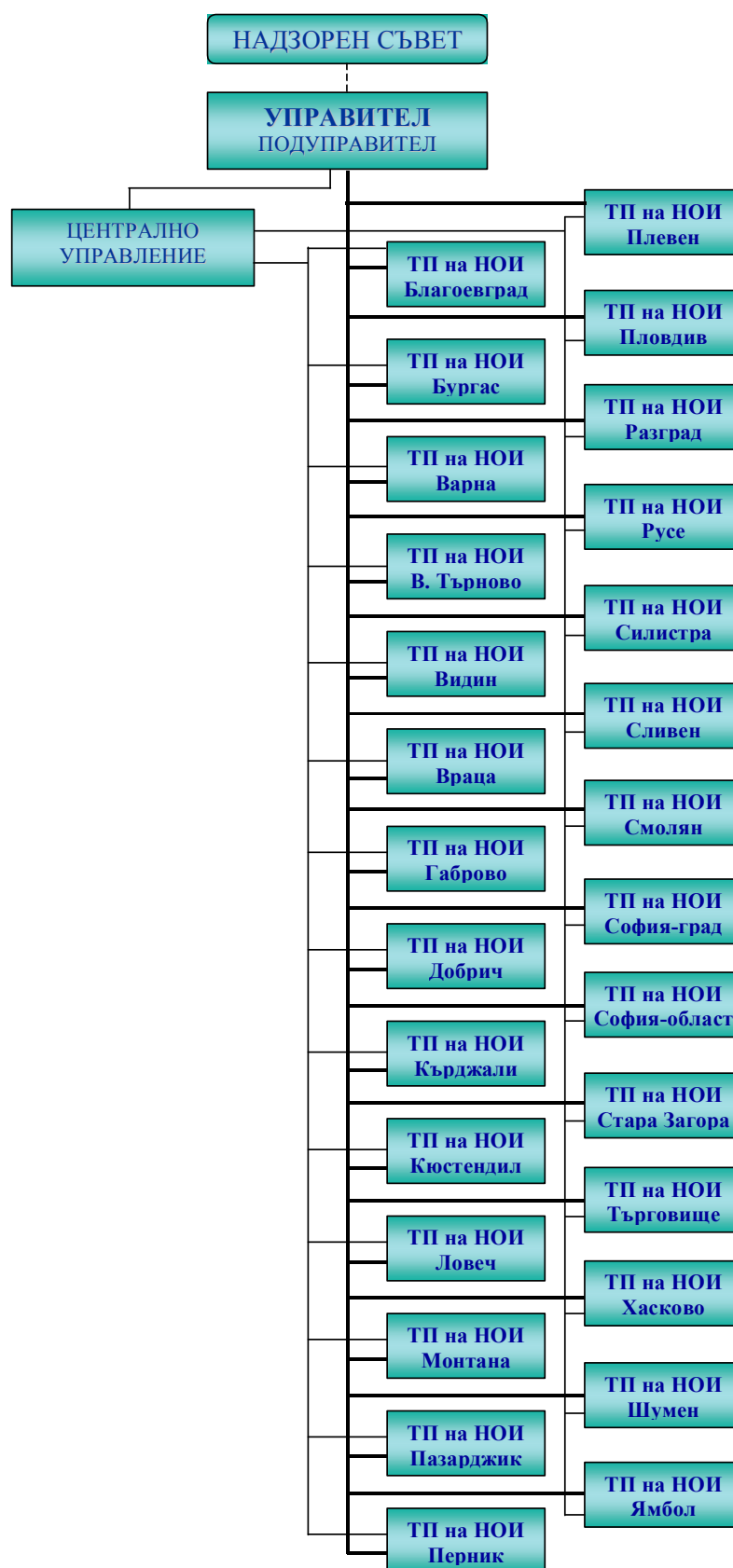
НОИ е ориентирана към клиентите институция, осигуряваща регламентирани и качествени услуги. На всички равнища на управление прилага хоризонтална и вертикална координация, определя приоритети, а работата в екип е стил в изпълнението на ежедневните задачи.

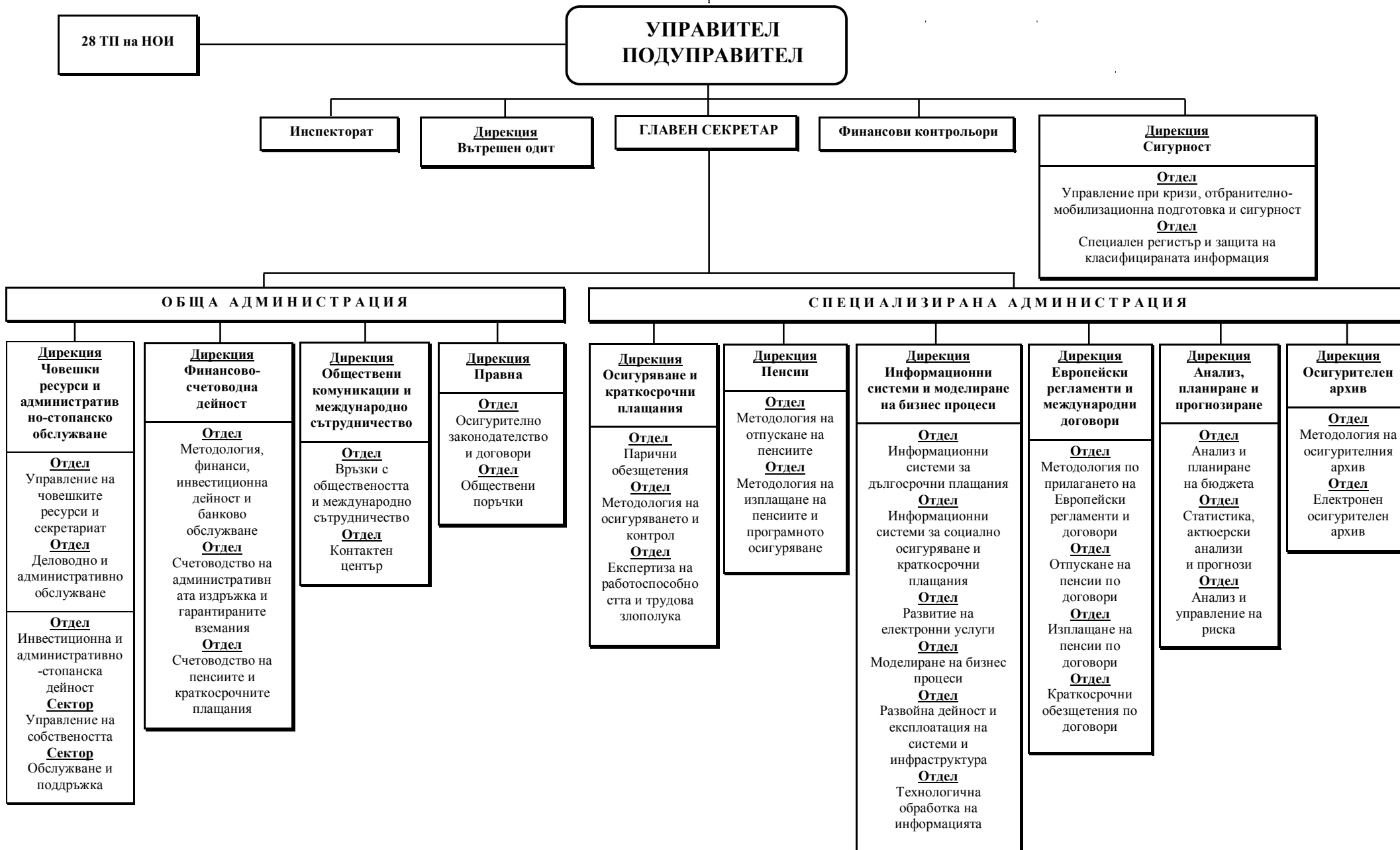
Амбицията на НОИ е да се развива като модерна институция в сферата на публичния сектор. Стремехът на института е за активно сътрудничество и развитие на взаимоотношенията с национални и международни институции, за утвърждаването му като надежден партньор и за създаване на благоприятна среда за модерно управление.

Стратегията на НОИ за периода 2012-2014 г. е базирана на европейски и национални стратегически документи с пряка или косвена връзка със социалното осигуряване и публичния сектор:

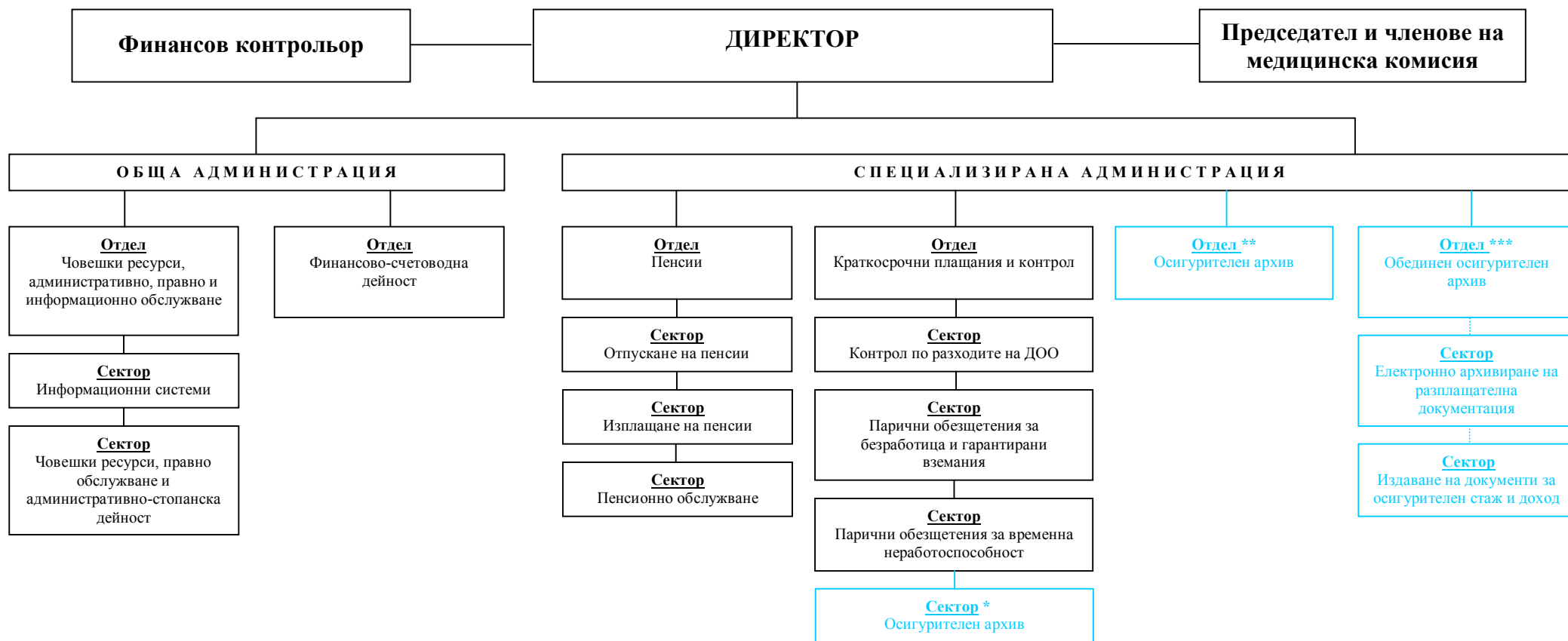
- Европа 2020 – Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж;
- Зелена книга за адекватни, устойчиви и сигурни европейски пенсионни системи;
- Конвергентна програма на Република България 2011-2014 г.;
- Национална програма за реформи 2011-2015 г.;
- Програмата на правителството на Европейското развитие на България.

**Обща организационна схема на
Националния осигурителен институт**

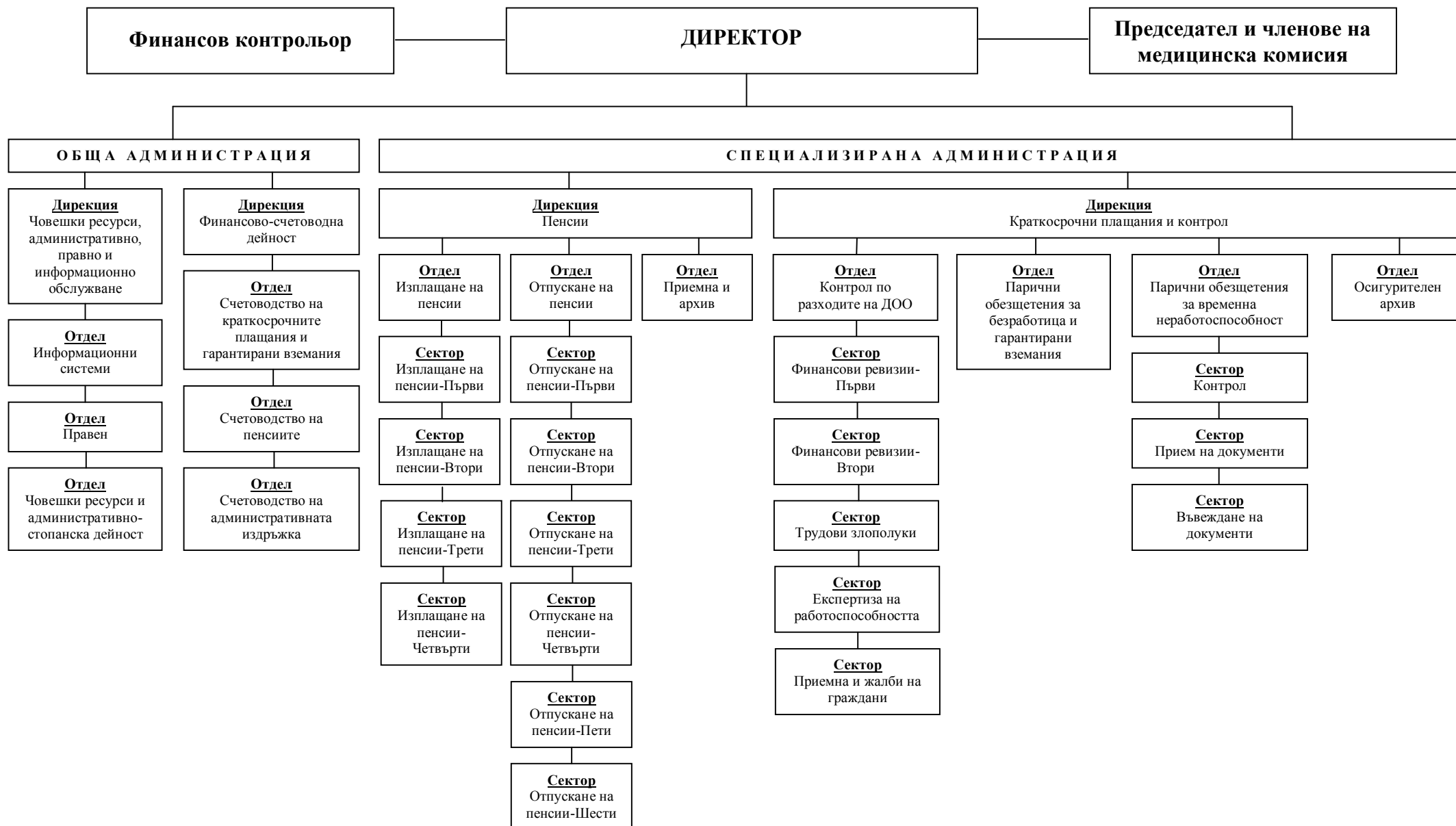

Структура на териториално поделение на НОИ

- * Секторът съществува към отдел “КПК” в 13 ТП на НОИ – Варна, Видин, Кърджали, Монтана, Пазарджик, Плевен, Русе, Сливен, София-област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол.
- ** Отделът съществува към специализираната администрация в 1 ТП на НОИ – Бургас.
- *** Отделът съществува към специализираната администрация без обособени сектори в 1 ТП на НОИ – Силистра.
- Отделът съществува към специализираната администрация с два обособени сектора в 5 ТП на НОИ – Кюстендил, Ловеч, Пловдив, Търговище и Враца.

Структура на териториално поделение на НОИ – София-град

Списък на членовете на Надзорния съвет на НОИ (към 31.12.2013 г.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Станимир Цоцов – Българска търговско-промишлена палата

ЧЛЕНОВЕ:

Хасан Адемов – Министър на труда и социалната политика

Светлана Дянкова – Министерство на труда и социалната политика

Людмила Елкова – Министерство на финансите

Бойко Атанасов – изпълнителен директор на Национална агенция за приходите

Чавдар Славов – Министерство на здравеопазването

Анна Янева – Министерство на икономиката и енергетиката

Димитър Манолов – Конфедерация на труда “Подкрепа”

Ася Гонева – Конфедерация на независимите синдикати в България

Димитър Бранков – Българска стопанска камара

Евгений Иванов – КРИБ “Гласът на българския бизнес”

Стефан Василев – Асоциация на индустриалния капитал в България

С ПРАВО НА СЪВЕЩАТЕЛЕН ГЛАС:

Бисер Петков – Управител на НОИ